

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra anglistiky

Diplomová práce

Využití ICT ve výuce anglického jazyka na 1. stupni ZŠ

Using ICT in English language teaching
at primary school

Vypracovala: Michala Krpejšová
Vedoucí práce: doc. PhDr. Lucie Betáková, MA, Ph.D.

České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....

Michala Krpejšová

Poděkování

Děkuji vedoucí mé diplomové práce doc. PhDr. Lucii Betákové, MA, PhD. za odbornou pomoc, náměty, inspiraci, trpělivost a cenné rady, které mi poskytla v průběhu zpracování této práce.

Dále bych ráda poděkovala vedení a celému pedagogickému sboru 20. základní školy v Plzni, bez jejichž podpory a pomoci by tato práce nemohla vzniknout.

Anotace

Tato práce se zabývá možnostmi využití ICT ve výuce anglického jazyka na základní škole. Teoretická část práce se zabývá vymezením pojmu ICT, způsoby implementace ICT do výuky, dále popisuje možné výhody a nevýhody využití ICT ve výuce na základní škole, uvádí didaktické funkce ICT a všeobecně vzdělávací a jazykové cíle technologiemi podpořené. Praktická část této práce předkládá deset konkrétních aktivit využívajících ICT v hodině anglického jazyka na prvním stupni. Tyto aktivity jsou vždy řádně popsány z hlediska vzdělávacích cílů, způsobů jejich realizace a v závěru jsou reflektovány. Každá aktivita byla předem reálně vyzkoušena v praxi. Výzkumné šetření provedené v této práci se zabývá mírou využití ICT mezi pedagogy na základní škole v Plzni a reflektuje jejich názor na technologie a jejich budoucnost ve výuce anglického jazyka na základní škole.

Abstract

This thesis deals with the possibilities of using ICT in English language teaching at primary school. The theoretical part deals with the definition of the concept of ICT, ways of implementing ICT in teaching, further describes the possible advantages and disadvantages of using ICT in teaching at primary school and mentions the didactic functions of ICT and general education and language objectives supported by technologies. The practical part of this thesis presents ten specific activities using ICT in English language lessons at primary school. These activities are always properly described in terms of educational objectives, ways of their realization and in the end are reflected. Each activity was tested in practice in advance. The research carried out in this thesis deals with the use of ICT among teachers at an elementary school in Pilsen and reflects their opinion on technologies and their future in English language teaching at primary school.

Obsah

1	Úvod	7
2	Teoretická část.....	10
2.1	Vymezení pojmu ICT.....	10
2.1.1	ICT ve vzdělávání	12
2.1.2	ICT nástroje.....	13
2.1.3	Druhy gramotností.....	15
2.1.4	Didaktické funkce ICT	16
2.2	Implementace ICT do vzdělávání	18
2.2.1	Koncepty implementace ICT do vzdělávání	18
2.2.2	Historie implementace ICT do vzdělávání v ČR.....	20
2.2.3	ICT ve vzdělávání v 21. století.....	21
2.2.4	ICT v rámci RVP a jeho budoucnost.....	24
2.3	Využití ICT na 1. stupni ZŠ	25
2.3.1	Výhody využívání ICT ve výuce.....	26
2.3.2	Slabá místa využívání ICT ve výuce.....	28
2.4	Využití ICT ve výuce CJ.....	29
2.4.1	Rozvoj řečových dovedností pomocí ICT.....	32
2.4.2	Rozvoj poslechu s porozuměním a mluvení pomocí ICT	32
2.4.3	Rozvoj čtení s porozuměním a psaní.....	33
3	Praktická část.....	35
3.1	Plány hodin s využitím ICT	36
3.1.1	Příprava na vyučovací jednotku č. 1	36
3.1.2	Příprava na vyučovací jednotku č. 2	44
3.1.3	Příprava na vyučovací jednotku č. 3	50
3.2	Aktivity s využitím ICT pro výuku CJ na 1. stupni	57
3.2.1	Mystery picture.....	57
3.2.2	Magic bag.....	60

3.2.3	Popis obrázku	62
3.2.4	Animace.....	64
3.2.5	My Coat of Arms.....	66
3.2.6	Mystery text.....	69
3.2.7	Vlastní komiks.....	71
3.3	Výzkumné šetření.....	73
3.3.1	Popis prostředí.....	73
3.3.2	Struktura rozhovoru.....	74
3.3.3	Výsledky výzkumu.....	75
4	Závěr.....	79
5	Summary.....	81
6	Bibliografie.....	83
7	Přílohy	86

1 Úvod

Technologie jsou v současnosti nedílnou součástí běžného života každého jedince společnosti. Jejich důležitost a nepostradatelnost při naplňování našich denních potřeb je nediskutovatelná. Nevyužívají je pouze dospělí lidé a pouze pro práci, jako tomu bylo dříve, ale postupně je začínají využívat i velmi mladí žáci pro jejich schopnost zpřístupnit nespočet forem zábavy a komunikace. Je tedy naprosto zřejmé, že jejich využití se dříve či později musí zcela promítnout i do vzdělávání. Je nezbytné žáky vést k porozumění technologiím a vést je ke schopnosti tyto efektivně používat pro vlastní vzdělávání a rozvoj. Stejně tak je důležité pro pedagogy se v tomto směru dále vzdělávat a účinně využívat technologie pro svůj vlastní profesní rozvoj, ale i pro zefektivnění výuky a vlastní práce.

Cílem této práce je nastínit problematiku implementace ICT do vzdělání a předložit návrhy jejich využití ve výuce jazyka na prvním stupni. Není cílem práce předkládat technické manuály na jejich tvorbu ani analyzovat míru efektivity jejich využití ve výuce. Práce předkládá možné způsoby, jakými lze technologie ve výuce anglického jazyka využít, tak aby nedocházelo k narušení běžné výuky, ale právě naopak, aby technologie napomohly k dosažení vzdělávacích cílů a vedly k efektivnější práci učitele. Práce vychází ze studia odborné literatury, která slouží jako základ pro teoretickou část. Praktická část práce vychází z mé vlastní šestileté praxe na základní škole, kde po celou dobu vyučuji předměty anglický jazyk a informatika na prvním i druhém stupni. Všechny předložené aktivity s využitím ICT byly reálně vyzkoušeny v praxi, tedy je tato práce předkládá jako plně aplikovatelné do výuky.

Teoretická část této práce je dělena na čtyři podkapitoly. První podkapitola se zabývá vymezením pojmu ICT. Zde je uveden význam této zkratky a různé náhledy na její obsah. Dále se první podkapitola zabývá výčtem ICT nástrojů využitelných ve výuce, popisuje druhy gramotností souvisejících s používáním technologií a v závěru tato podkapitola nastiňuje didaktické funkce ICT nástrojů. Druhá podkapitola se zabývá formami začlenění ICT do vzdělání. V první části popisuje historické koncepty implementace ICT do vzdělání obecně, následně se tato podkapitola zabývá historií využití ICT ve vzdělání v českých zemích, dále pak problematikou ICT v 21. století. V závěru tato podkapitola řeší pozici technologií v současné platné legislativě týkající se vzdělávání a nastiňuje její možný vývoj do budoucna. Třetí podkapitola se zabývá využitím ICT konkrétně na prvním stupni základní školy, a to z pohledu možných slabých

míst ve snaze o jejich implementaci. Z druhé strany pak nastiňuje výhody, které jejich začlenění přináší. Poslední, ale zásadní podkapitola této práce se zabývá využitím technologií ve výuce anglického jazyka na prvním stupni. Tato klíčová podkapitola představuje jednotlivé ICT nástroje rozřazené dle řečových dovedností, které by měly rozvíjet. V tomto přehledu jsou taktéž uvedeny konkrétní aktivity, které lze pro tento rozvoj použít. Celá teoretická část plně vychází ze studia odborné literatury a všechny uvedené zdroje jsou patřičně citovány. Pro první tři podkapitoly jsou stěžejními zdroji české publikace, které dostatečně a vhodně prezentují danou problematiku. Čtvrtá podkapitola již vychází primárně z anglických zdrojů, neboť problematika výuky anglického jazyka na prvním stupni za využití ICT nástrojů je v české literatuře jen velmi málo zastoupena. Cílem této teoretické části je poskytnout dostatečný teoretický podklad pro zpracování části praktické, tak aby jednotlivě představené aktivity a ICT v nich použity byly zdůvodnitelné z pohledu jejich didaktické funkce a role při dosahování cílů všeobecně vzdělávacích a jazykových.

Praktická část představuje celkem deset různých typů aktivit do hodin výuky jazyka na prvním stupni s využitím ICT. První tři aktivity jsou představeny v rámci kompletního plánu vyučovací jednotky spolu se všemi náležitostmi, jako jsou očekávané jazykové výstupy, všeobecně vzdělávací cíle, klíčové jazykové výrazy, ročník a doba realizace. Následně je každá takto zpracovaná příprava reflektována z pohledu míry dosažení cílů hodiny a z pohledu efektivity začleněné ICT. V příloze této práce jsou tisknutelné verze těchto tří plánů hodin s časovou dotací a všemi obrazovými pomůckami. Dalších sedm aktivit je zpracováno samostatně, bez začlenění do hodin. Práce se tak snaží poukázat na jejich variabilitu použití a nelimitovat je jedním způsobem realizace. Těchto sedm aktivit je taktéž vždy popsáno z pohledu cílených jazykových dovedností a všeobecně vzdělávacích cílů. Všechny obrazové přílohy v této části práce jsou mým vlastním výtvozem a všechny tyto aktivity jsou založeny na mé vlastní praxi s výukou jazyka na základní škole. Pokud některá z aktivit je inspirována jiným zdrojem, je toto vždy uvedeno v úvodním popisu aktivity. Cílem této praktické části je předvést konkrétní typy ICT nástrojů, jejich práci s nimi a poskytnout tak možnou oporu dalším pedagogům zabývajícím se touto oblastí.

Poslední část této práce se zabývá provedeným výzkumným šetřením mezi pedagogy na 20. základní škole v Plzni. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, zda dotazovaní pedagogové využívají technologie ve výuce jazyka na prvním stupni a pokud ano, pak

za jakým účelem. Výzkum dále zjišťuje názor dotazovaných na didaktické funkce ICT, jakým způsobem by reagovali na nutnost jejich začlenění do výuky a zda by využili zpracované interaktivní materiály.

Závěrem tato práce komentuje výsledky, kterých bylo dosaženo při její tvorbě. Reflektuje úspěšnost práce se zdroji pro získání potřebných informací pro tvorbu praktické části. Dále práce hodnotí míru efektivity popsanych ICT aktivit implementovaných do příprav hodin anglického jazyka na prvním stupni a v neposlední řadě zhodnotí míru naplnění cíle této práce.

2 Teoretická část

Teoretická část této práce se pokusí nastínit problematiku implementace ICT do výuky. Tohoto bude docíleno na základě vymezení pojmu ICT, dále uvedení různých konceptů implementace ICT do vzdělání, přehledu historických konceptů zabývajících se začlením ICT do výuky, ale také popisem současného postavení ICT v platném Rámcovém vzdělávacím programu pro základní školy. Práce se dále bude zabývat možnostmi využití ICT ve výuce na prvním stupni a dále specificky jeho využitím v hodinách výuky anglického jazyka. V těchto částech se práce pokusí nastínit možné přínosy implementace ICT do výuky, nejen z pohledu pedagoga, ale také z pohledu instituce a žáka. Zásadní částí této práce bude představení možných nástrojů využitelných ve výuce anglického jazyka a jejich možný přínos pro rozvoj řečových dovedností ale také jejich role při naplňování všeobecně vzdělávacích cílů. Cílem této teoretické části práce je získat stručný odborný přehled možností ICT nástrojů a jejich didaktických funkcí ve výuce.

2.1 Vymezení pojmu ICT

Tématem této úvodní kapitoly je problematika pojmu ICT. V současné společnosti pojem používaný velmi hojně, neboť se nacházíme v době, kdy technologie prostupují do téměř každé oblasti všedního života. Ať už se jedná o naplňování každodenních potřeb, jakými je například telefonní komunikace pro zajištění jídla, služeb či sociálního kontaktu anebo o využívání technologií k osobnímu či profesnímu růstu. Jen málokdo z nás si dnes dovede představit svůj den bez mobilního telefonu nebo přístupu k internetu. Stejně tak technologie ve velké míře prostupují do procesu vzdělávání, do každodenního stereotypu žáka, učitele i rodiče. Tedy vyvstává zásadní otázka, co vše se vlastně skrývá pod pojmem ICT a jaký vztah nalézáme mezi školou, jakožto institucí zprostředkovávající vzdělání, a těmito technologiemi.

Pojem ICT (zkratku z anglického Information and Communications Technology) lze v literatuře nalézt hned pod několika synonymními ekvivalenty. Setkáváme se s jeho kratší verzí, pouze IT (z angl. Information Technologies), nebo rozšířenější verzí MICT (z angl. Modern Information and Communication Technologies) anebo ryze českým ekvivalentem Nové technologie. Rozdíl mezi využitím singuláru či plurálu slova technologie v názvu často pak závisí na rozsahu pojmu, který mu mluvčí přisuzuje (Zounek, Šed'ová, 2009, str. 11). V zásadě ale všechny tyto pojmy popisují totéž, tedy

veškeré technologie (moderní technologie) používané pro práci s informacemi a komunikací. Bohužel tímto obecným definováním mnoho autorů zabývajících se touto problematikou končí nebo se naopak pokouší tento pojem rozepsat pomocí výčtu všech druhů technologií, které do něj spadají. Právě v nejasnosti už samotného pojmu a jeho často příliš strohých či naopak zahlcujících definicích spatřuji základní problém pro jeho lepší pochopení a tím i účinnější užívání v praktickém životě dnešního vzdělávání. Díky mé vlastní pedagogické praxi si plně uvědomuji, že neporozumění problematice velice často vede k jejímu odsouzení a odporu k její aplikaci do praxe. V dnešní době tak často slyším názory kolegů, že přemíra techniky škodí anebo že děti se dobře učily dříve i bez počítače, tak proč se s ním teď zatěžovat. Z mého pohledu je však porozumění možnostem ICT klíčovým pro úspěšné zvládnutí nároků dnešních žáků a také očekávání jejich rodičů. Vzhledem k tématu této práce se zaměřím na vymezení pojmu ICT ve vzdělávání a zde se přikloním k vymezení dle Zounka a Šed'ové na technologicky a pedagogicky orientované vymezení (2009, str. 12–15), ke kterému se ve své publikaci přiklání například i Maněnová (2012, str. 14–18).

Technologicky orientované vymezení se zaměřuje především na jednotlivé technologie či nástroje, které by mohly být využity ve vzdělávání, ale je také zaměřené na výčet dílčích komponentů vytvářejících tyto technologie. Dle Zounka a Šed'ové (2009, str. 12) je však důležité si uvědomit, že technologicky orientované vymezení je značně ovlivněno časem, respektive dobou, ve které vzniklo. Toto odráží například dříve hojně používaný pojem „počítačové technologie“ z doby, kdy počítače začínaly zaujímat přední místo v oblasti technického pokroku. Tento pojem se pak ale díky nástupu síťových technologií musel změnit. Později, díky začleňování komunikačních technologií využívajících i zvukové a obrazové přenosy se začínají objevovat i termíny jako multimedia či digitální technologie. Modernější pojetí pojmu ICT nabízí například Freeman (in Maněnová, 2012, str. 14; in Zounek, Šed'ová, str. 13), který uvádí: „*ICT jsou informační a komunikační technologie, často nazývané jako vzdělávací technologie. Termín se vztahuje k využívání digitální technologie, jako jsou počítače, digitální kamery, elektronické tabule, software, webové stránky a nástroje jako blogy a wiki.*“

Z pedagogického hlediska se vymezení ICT zaměřuje na potřeby vzdělávání, kdy technologie jsou chápány jako součást vzdělávacího procesu. Důležitost je zde kladena nikoliv na samotné technologie, nebo jejich množství či druh, ale na samotný proces a míru možností, které učitelům a žákům nabízejí (Zounek, Šed'ová, 2009, str. 14–15).

Setkáváme se zde také s dalším pojmem, a to výuková média, tedy všechna média, která může učitel anebo žák použít k podpoře učení. V proudu pedagogického vymezení pojmu ICT se stále více také setkáváme s pojmem Nové technologie, kdy Pedagogický slovník je definuje takto: „*Moderní prostředky didaktické techniky, didaktické programy a jimi inspirované nové formy vyučování.*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, str. 139) Slovník dále tuto definici rozšiřuje o výčet těchto prostředků rozdělených na tři základní druhy a těmi jsou sítě (například lokální počítačové sítě, online přístupné zdroje a databáze pro výuku, možnost videokonferencí), multimédia (hypertext, obraz a zvuk, animace) a mobilní prostředky (bezdrátová síť, notebooky, mobilní telefony).

Pro potřeby této práce bude dále používán pojem ICT nebo technologie v synonymním vztahu a pod tímto pojmem jsou zahrnuty všechny prostředky využívající technologii a sloužící k podpoře učebního procesu, které lze využít ze strany učitele i žáka.

2.1.1 ICT ve vzdělávání

Jak již bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, současná společnost se nachází ve stavu, pro který je charakteristická globalizace a technický pokrok (Maněnová, 2012, str. 10). Z tohoto důvodu ani vzdělávací instituce nemohou zůstat místem, kde je učitel jediným subjektem předávajícím vědomosti, a začlenění moderních technologií do procesu výuky se stává zásadním. Problematikou implementace ICT do vzdělávání se podrobně zabývala zpráva OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, zkratka z angl. Organisation for Economic Co-operation and Development) z roku 2001. Tato zpráva je dostupná v plné verzi v anglickém jazyce na webových stránkách OECD. Obsah této zprávy podrobně zpracovává Zounek a Šed'ová (2009, str. 11–12) a také k ní odkazuje Maněnová (2012, str. 13). Tato zpráva pojmenovává tři hlavní důvody pro začlenění ICT do vzdělávání a těmi jsou ekonomické, sociální a pedagogické důvody. Ekonomické důvody se opírají o chápání moderních technologií jako příležitosti pro ekonomický rozvoj a jejich osvojení napomáhá k budoucímu profesnímu uplatnění na trhu práce. Dále je dle této zprávy schopnost využívat ICT jednou ze základních dovedností dnešní společnosti, a tedy nutností pro úspěšnou socializaci jedince (stejně jako je tomu například s matematickou gramotností nebo čtenářskou gramotností). Zounek a Šed'ová navíc dodávají další sociální důvod, a to ten, že moderní technologie napomáhají nejen dětem různě sociálně znevýhodněným, ale i například dětem handicapovaným (2009, str. 11). Třetím důvodem pro implementaci ICT do výuky, a tím

nejdůležitějším, jsou pedagogické důvody. Zde je ICT chápáno nejen jako příležitost pro inovaci vzdělávání jako takového, ale také jako prvek pro rozvoj školského managementu (Maněnová, 2012, str. 13). Zároveň tato zpráva zdůrazňuje vliv ICT na efektivitu učebního procesu, kdy říká, že její přínos již není v pouhém „drilovacím“ režimu, jako tomu bylo kdysi, ale že dnes již je schopná podpořit rozvoj integrovaného modelu myšlení, zahrnujícího analýzu a syntézu. V originálním znění: „*It can support the development of higher-order thinking skills, including analysis and synthesis.*“ (OECD iLibrary. Learning to Change: ICT in schools, 2001, online).

V České republice se implementaci ICT do vzdělávání věnuje několik zásadních dokumentů, které i upravují míru jejich začlenění, popisují proces a výsledky, kterých by se tím mělo dosáhnout. Toto bude řešeno v pozdější části práce zabývající se historickými koncepty a současnou platnou legislativou.

2.1.2 ICT nástroje

ICT nástroje vnímané jako jeden z audiovizuálních prvků didaktické techniky mají své nezastupitelné místo v moderním pojetí vyučování. Dalece překonávají ostatní, i když nejmodernější didaktické pomůcky, neboť jsou schopny zastoupit najednou hned několik didaktických funkcí. K těmto funkcím řadíme přenos a sdílení informací, řízení procesů a činností, sběr, uchování a zpracování dat a v neposlední řadě schopnost zjišťování zpětné vazby (Klement a kol., 2017, str. 53). Je třeba ale rozlišit dva zásadní typy výuky zaměřené na ICT nástroje a to: výuka o ICT nástrojích a výuka s ICT nástroji. Rozdíl mezi nimi je zřejmý, ale považují za důležité na něj upozornit. Zatímco ve výuce o ICT nástrojích (například vyučovací předmět Informatika) se žák učí s těmito nástroji pracovat, rozumět jim, anebo znát jejich historii a vývoj, při výuce s ICT nástroji (kterýkoliv jiný vyučovací předmět) žák pouze tyto nástroje ovládá a využívá jich pro získání jiných poznatků a osvojení jiných dovedností. Bez prvního nemůže aktivně a efektivně fungovat druhé. Nelze očekávat, že učební proces bude účinný, pokud má žák problémy s ovládním daného technického nástroje. Stejně tak jako nelze požadovat od učitelů aktivní využívání technických nástrojů, pokud učitel těmto nerozumí a neumí je plně ovládat. Z tohoto vyplývá i řazení ICT nástrojů mezi učební pomůcky a učební prostředky (Klement a kol., 2017, str. 58–60). ICT nástroj může sloužit učiteli jako učební pomůcka (převážně v hodinách informatiky, kdy je například počítač používán pro zpřesnění představ o jeho stavbě a funkci) anebo jako didaktický prostředek, kdy pak slouží k znázornění jiných jevů, ať už po stránce zvukové, vizuální nebo simulační.

Výhody užívání ICT nástrojů jako didaktických prostředků dle Klementa (2017, str. 59) spočívají především v tom, že upoutávají pozornost (je všeobecně známo, že valnou většinu informací vnímáme zrakem a sluchem), dále sebou přinášejí změnu, která je bezesporu nezbytná pro udržení zájmu žáků o předmět. V neposlední řadě jsou projevem zájmu učitele o předmět (kvalitně zpracované elektronické přípravy a pomůcky demonstrují věnovaný čas a úsilí učitele, jsou lehce měnitelné, a tedy přispívají k možnosti učitele inovovat výuku a reagovat na aktuální a individuální potřeby jeho žáků).

ICT nástroje vedou k logickým změnám ve formě výuky a tyto změny lze rozřadit dle míry a způsobu využití ICT nástroje. Mluvíme zde o třech typech výuky (Klement a kol. str. 61–63) a to model výuky, kdy ICT nástroj je ve funkci vyučovacího stroje, ve funkci demonstračního prostředku jako pomocníka učitele a ve funkci vnější aktivní paměti učitele. První zmíněný model výuky, tedy model, kdy ICT nástroj představuje roli vyučovacího stroje, je z mého pohledu nejméně vhodným do běžné školní praxe. Jedná se například o výukové softwary, kdy program žákovi zprostředkuje vysvětlení látky, její procvičení i zpětnou vazbu. Samozřejmě může jít o vhodný nástroj k domácímu procvičování a upevnění látky a je všeobecně známo, že současné děti tato formy výuky baví. Ovšem dochází zde k přílišné minimalizaci sociálního kontaktu a rozvoji klíčových dovedností jako je komunikace, práce v kolektivu a mnoha dalších. Role učitele je při tomto modelu výuky také omezena na pouhého „dozorce“ výuky, maximálně pak nápomoc při technických problémech.

Druhý zmíněný model výuky, kdy ICT nástroj plní funkci demonstračního prostředku a slouží jako pomocník učitele, je dle mého názoru vhodnější než první uvedený model. ICT nástroj učiteli umožňuje znázornit a lépe vysvětlit jinak těžko pochopitelné pojmy (pomocí animací, videí, pohyblivých prvků časových os apod.). Nepochází zde však k omezení komunikace mezi učitelem a žákem, ICT nástroj nepřebírá žádnou z klíčových rolí v učebním procesu, a naopak pouze zdůrazňuje kvality učitelovy osobnosti a podporuje individualizaci výuky.

Poslední model výuky podporované ICT nástroji, kdy tyto nástroje slouží jako vnější aktivní paměť učitele, popřípadě žáka, si lze v praxi nejlépe představit například při žákovských projektech. Učitel vkládá a zpřístupňuje žákovi informace pomocí ICT nástroje, žák s těmito pracuje a na jejich základě pak vytváří a prezentuje vlastní materiál. ICT nástroj zde funguje jako úložiště informací, nástroj pro jejich zpracování a následné

prezentování. Komunikace mezi žákem a učitelem zde není omezena, tito aktivně probírají strategie a postupy žákovo zpracování tématu. Naopak zde zcela cíleně dochází k rozvoji technické gramotnosti, schopnosti kritického myšlení a schopnosti prezentovat vlastní práci.

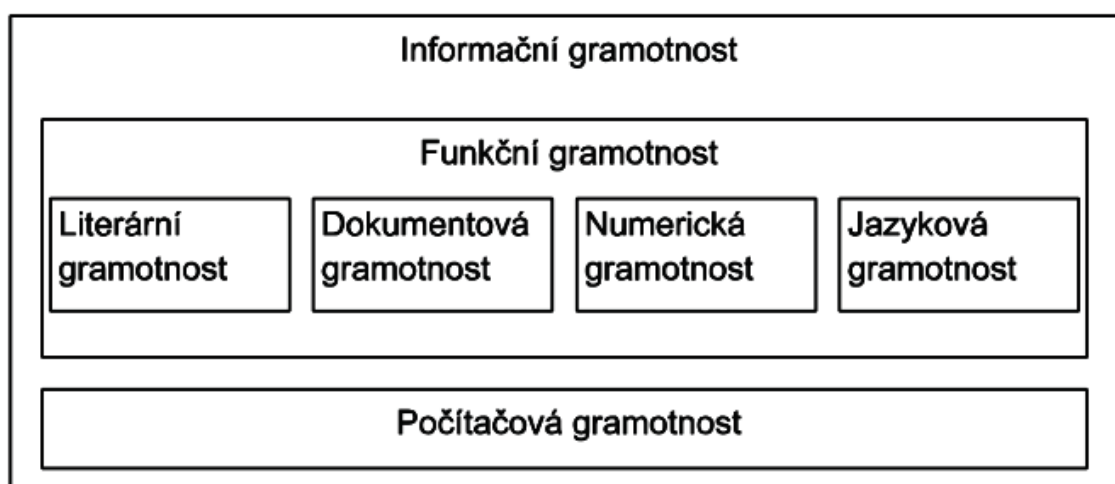
Jednotlivé ICT nástroje vhodné pro použití v hodinách budou v této práci konkrétně vyjmenovány a představeny v kapitole věnující se jejich využití v hodinách anglického jazyka.

2.1.3 Druhy gramotností

Pokud se tato práce zabývá využitím ICT nástrojů ve výuce, je nezbytné alespoň okrajově nastínit základní vymezení pojmu gramotnost, respektive informační gramotnost, která je dnes stále častěji užívaným pojmem. Původní význam slova gramotnost (schopnost číst, psát a počítat) je dnes již považován téměř za automatickou dovednost a dochází k rozšíření obsahu tohoto slova. Dle Maněnové (2012, str. 18–23) lze vyčlenit tyto typy gramotnosti:

- Informační gramotnost, která u jedince předpokládá schopnost analyzovat informace zpřístupněné pomocí moderních nástrojů, nejen je být schopen lokalizovat, zpracovat a zprostředkovat, ale také umět zhodnotit jejich kvalitu, kriticky posoudit jejich zdroj a efektivně je použít pro řešení problému
- Počítačová gramotnost, která je souborem znalostí a dovedností bezprostředně souvisejícím přímo s počítačem, tj. osvojení návyků pro práci s ním, schopnost řešit úlohy na počítači a mít pozitivní postoj k této technologii
- Funkční gramotnost, která představuje schopnost jedince řešit problém v dané aktuální společnosti, konkrétní situaci a okolnostem (dále ji lze dělit na literární, numerickou a jazykovou gramotnost)
- Síťová gramotnost, která předpokládá u jedince schopnost pracovat s informačními sítěmi, tedy zjednodušeně řečeno pracovat s internetem
- Technologická gramotnost, která předpokládá u jedince schopnost využívat technologie jako prostředku pro komunikaci a uvědomovat si zodpovědnost s tím spojenou

Obrázek 1 - Informační gramotnost jako struktura

(Zdroj: Maněnová, 2012, str. 21)

2.1.4 Didaktické funkce ICT

Je nezbytně nutné, pokud přemýšlíme nad zapojením ICT do výuky, brát v úvahu možné didaktické funkce těchto technologií. V této oblasti lze nalézt nespočet druhů dělení, velmi rozdílný počet kategorií i přístupů k jejich pochopení. V běžné praxi se setkávám s kolegy, kteří ICT vnímají pouze jako prvek pro rozptýlení (zábavu na konec hodiny), ale i s kolegy vnímajícími tyto technologie jako nedílnou součást jejich hodiny. Jaké jsou tedy reálné didaktické funkce těchto nástrojů? Jak již bylo zmíněno výše v této práci, například Klement a kolektiv (kapitola 2.1.2 ICT nástroje) jejich funkci rozlišuje dle typu výuky a míry přínosu do vzdělávacího procesu. Jiný náhled na didaktické funkce ICT přináší Černochová (2003, in Zounek, Šedřová, 2009, str. 89–90), která funkce ICT rozděluje dle činností, ve kterých mohou být používány. Představuje zde šest těchto činností, a to činnosti související s plánováním a přípravou hodiny, činnosti vedoucí k předávání poznatků, činnosti napomáhající organizaci výuky, činnosti zahrnující komunikaci účastníků vzdělávacího procesu, činnosti související s dalším vzděláváním učitele a posledním typem jsou činnosti při tvorbě digitálního portfolia učitele.

Pro svoji práci jsem však zvolila dělení didaktických funkcí ICT dle Zounka a Šedřové (2009, str. 91–95), neboť je založeno na způsobu, jakým se dá ICT použít ve výuce. Tento způsob dělení autoři zvolili na základě jimi provedeného rozsáhlého výzkumného šetření a jimi použitý dotazník bude sloužit také jako zdroj pro mé vlastní výzkumné šetření v praktické části této práce. Autoři na základě tohoto výzkumu vyčlenili pět základních didaktických funkcí ICT a to:

- 1) ICT jako nosič obsahu – Tento způsob využití ICT v podstatě koresponduje s Klementovým modelem typu výuky, kdy ICT má roli vyučovacího stroje (Klement a kol., 2017). Tedy že veškeré (anebo většina) poznatků je předávána žákovi pomocí například výukového programu a učitel funguje pouze jako dozor v hodině. Zounek a Šedřová (2009, str. 92) tuto funkci ještě rozlišují na dvě formy, a to plně technologický výklad a výklad přehrávaný. První forma, plně technologický výklad, spočívá v kompletním zpřístupnění učiva pomocí stroje, učitel do tohoto nijak nezasahuje. Druhá forma, přehrávaný výklad, předpokládá učitelovo vstupy do strojem zprostředkovaných informací (učitel výklad předčítá, komentuje, oživuje).
- 2) ICT jako extenze – Tato funkce ICT nástrojů předpokládá doplnění a rozšíření tělesných, smyslových nebo mentálních schopností žáků. Nejčastěji takto dle autorů dochází k rozšíření zrakového a sluchového vnímání (pohyblivost animací, audionahrávky, videa). Tuto funkci lze také nalézt již u výše zmíněného Klementa, kdy byla označena pojmem ICT jako demonstrační prostředek (viz kapitola 2.1.2 ICT nástroje).
- 3) ICT jako pracovní nástroj – Tato didaktická funkce ICT spočívá v rozvoji schopnosti žáků pracovat s ICT a využívat je pro prezentaci své práce. Autoři zde rozdělují dvě formy: a to aplikace a tvorba. Při aplikaci se žáci učí technologie využívat, při tvorbě pak dochází k přesahu mezi předměty a ICT nástroje zde slouží jako prostředek pro tvorbu výstupu k jinému předmětu. I tuto funkci nalezneme pod jiným názvem i u dalších autorů (Klement a kol., 2017).
- 4) ICT jako testovací stroj – Tato funkce ICT je v současnosti asi nejvíce využívanou a žádanou. Jde o logický výsledek snahy učitelů minimalizovat čas nutný na přípravy testů a jejich hodnocení, může to být i výsledkem snahy ušetřit materiál (snaha vyhnout se zbytečnému tisknutí kopií apod.). V dnešní době již existuje řada volně dostupných internetových stránek, kde učitel pouze vytváří základní rozhraní testu a nastaví kritéria hodnocení. Nevýhodou může být uzavřenost testových otázek (otázky ano/ne, výběr z možností), neboť naneštěstí je jen velmi málo ICT nástrojů (a už téměř žádné volně dostupné), které by zohledňovaly vlastní odpovědi žáka, případně jeho tvůrčí postup.
- 5) ICT jako kulisa i doplněk – U této vyčleněné funkce se autoři pozastavují nad problematikou, zda ji vůbec lze řadit mezi didaktické funkce (Zounek, Šedřová, 2009, str. 95). Ale svým výzkumem dochází k závěru, že i tato funkce je

mezi učiteli velice žádaná a využívaná. Doplněk je vnímán jako rozšiřující prostředek pro znázornění například aktuálnosti tématu (shlednutí online reportáže k tématu) nebo jako oživení tématu (filmy s danou tematikou). Takto pojatá funkce ICT může mít, za předpokladu rozumného využívání v hodině, také silnou funkci motivační.

2.2 Implementace ICT do vzdělávání

Jak již bylo řečeno výše, velmi rychlý vývoj technologií v posledních desetiletích se nutně musel projevit i v systému vzdělávání. A byť zpočátku se tyto změny zásadně projevovaly pouze v zahraničí, vývoj posledních let ukazuje, že ani naše země již nezůstává pozadu. V rámci této kapitoly se pokusím stručně představit základní světové koncepty začleňování ICT do vzdělávání, historický vývoj na našem území a závěrem pak přiblížím současnou platnou legislativu ošetřující tuto problematiku. V poslední podkapitole se pak pokusím nastínit současné návrhy na změny vzdělávacího systému a jejich předpokládanou realizaci.

2.2.1 Koncepty implementace ICT do vzdělávání

Napříč literaturou zabývající se tematikou implementace ICT do vzdělávání narážíme ze zásady na čtyři hlavní koncepty. Každý pedagog usilující o sebevzdělávání se již musel v současnosti setkat se zkratkami jako je CAI, CML, CAL nebo WBL. Všechny tyto zkratky jsou odvozené z anglických názvů konceptů začleňování ICT do vzdělávání a tato podkapitola si klade za cíl je objasnit a závěrem stručně vysvětlit jejich roli pro současný vzdělávací systém.

Počítačem podporovaná výuka (Computer-assisted Instruction, CAI) byl historicky první koncept snažící se o popsání využití moderních technologií ve výuce. Také ho lze nalézt pod označením „Computer-Aided Instructions“, což je pojem užívaný v americké angličtině (Mann, 2007, online). Tento koncept vzniklý na počátku 60. let minulého století se zakládal na individualizaci vzdělávání, které bylo dosaženo prací jednoho žáka na jednom počítači. Počítač, respektive výukový program, zde byl v roli tutora a poskytoval žákovi jednoduchým způsobem přehled požadované látky, možnost jejího procvičení a také zjednodušenou zpětnou vazbu. V podstatě se stejným pojetím zapojení technologie do výuky se setkáváme v současné koncepci ICT jako vyučovacího stroje anebo ICT jako nosiče obsahu. Dle Bruce Manna (kanadský profesor zabývající se online vzděláváním) má tento koncept v současnosti své výhody i nevýhody. Jako výhody

spatřuje hlavně individualizaci práce, možnost zvolit frekvenci zpětné vazby (ihned po úkolu, či v závěru po celém cvičení), možnost interakce v závislosti na schopnostech žáka (zvyšující se obtížnost při úspěchu a naopak). Mezi nevýhody pak řadí přílišnou stereotypnost (žáci se mohou začít nudit), tendence „učení se pro testování“ (sklon k pamětnímu osvojování si poznatků, nikoliv k porozumění obsahu látky) a možné vysoké náklady pro školu (Mann, 2007, online).

Počítačem řízené učení (Computer-managed Learning – CML) se jako nový koncept vyvinul z předešlého a v mnohém se s ním překrývá. Zásadní rozdíl v něm, dle Zounka a Šed'ové (2009, str. 18-19), spatřujeme v možnosti uchovat data o žákovi a jeho výkonech, čímž se učitel dostává do rukou nástroj ke zlepšení procesu učení a získává tím přehlednou zpětnou vazbu o výkonech jednotlivce či celé třídy. Dalším zásadním rozdílem v tomto konceptu byla možnost využívat výukové programy i pro tištění materiálů a testů, nejen pro jejich elektronické využití. Stále se však jedná o koncept soustředící se na získané znalosti žáků, nikoliv na samotný proces učení a rozvoje schopností žáků.

Učení podporované počítačem (Computer-assisted Learning – CAL) je v současnosti asi nejznámějším konceptem. Vzniká na přelomu 70. a 80. let minulého století a oproti předcházejícím dvěma konceptům se již nesoustředí pouze na získané vědomosti, ale na samotný proces učení (Smith, 1981, str. 4-5). Zounek a Šed'ová (2012, str. 18) spatřují největší výhody tohoto konceptu v rozvoji dovedností žáků jako je například řešení problémů či klasifikace jevů anebo ve stimulaci ke kreativní práci. Pro tuto diplomovou práci je však zásadnější modifikace tohoto konceptu a to CALL (Computer-assisted Language Learning), které se věnuje samostatná kapitola 2.4 Využití ICT ve výuce CJ.

Čtvrtým a nejnovějším konceptem je Učení podporované webovými stránkami (Web-based learning – WBL) vznikající na počátku devadesátých let minulého století díky rozšíření internetového připojení. Tento koncept se zakládá na možnosti žáků využívat internet nejen k soběstačnému získávání vědomostí, ale i k jejich prezentaci a poskytnutí zpětné vazby učiteli. Dle Zounka (2012, str. 20) sehrávají webové stránky několik zásadních rolí ve vzdělávání – jsou zdrojem informací pro učitele i žáka, mohou být komunikačními nástroji podporujícími mimo jiné i kooperativní výuku a mohou být nositelem výukového materiálu.

Tímto samozřejmě výčet hlavních konceptů začleňování ICT do vzdělávání nekončí. Do této oblasti dále spadá i takový fenomén, jakým je e-learning a jeho využití při prezenčním i distančním způsobu vzdělávání. Ale tyto výše uvedené čtyři hlavní koncepty, byť již pár desítek let staré, dle mého názoru tvoří i dnes základní osnovu pro začlenění technologií do výuky. Počínaje jejich využitím jako testovacího (anebo „drilovacího“) nástroje, jejich využívání pro shromáždění dat a zefektivnění výuky, využití pro samostatnou a kreativní práci a tím rozvoj žákovských dovedností až po využití světového propojení internetovou sítí umožňující komunikaci a kooperaci žáků.

2.2.2 Historie implementace ICT do vzdělávání v ČR

Tato podkapitola se zaměřuje na stručný přehled zásadních dokumentů a přístupů týkajících se problematiky ICT ve vzdělávání v naší zemi. Zcela logicky vývoj této implementace můžeme rozdělit na dvě zásadní období, kdy přelom je tvořen historicky důležitým rokem 1989. Dle mého názoru je historické pozadí důležité pro pochopení souvislostí a vede k lepšímu porozumění problematice. Důležité je si také uvědomit, že technologie se vyvíjí daleko větší rychlostí, než se vyvíjí lidské schopnosti a poznání. I z tohoto důvodu jsou některé přístupy a pozorování z předrevoluční doby platné ještě dnes.

Počátky využívání digitálních technologií v českém vzdělávacím systému nacházíme už v průběhu dvacátých let minulého století (Zounek, Šedřová, 2009, str. 43). Samozřejmě v této době ještě nehovoříme o počítačích, tak jak je známe dnes, ale o prvních formách technologie představované v té době televizí a rozhlasem. Také vznikaly projekty pro podporu vyučování za pomoci rozhlasu, jmenujme například projekt tzv. Televizního vysílání pro školy z roku 1963 (Rambousek, 1989, in Zounek 2012, str. 43). Samozřejmě aktuální televizní a rozhlasové vysílání mělo určitou slabinu a to tu, že vyučování muselo být časově přizpůsobeno harmonogramu vysílání. Postupem vývoje technologií však toto bylo odstraněno. I v českých zemích se začínají objevovat kamery s možností nahrávání, zařízení přehrávající kompaktní disky a ve školách se objevují zařízení využívající zpětné projekce. Právě technologie umožňující nahrávání zvuku (později i obrazu) se nejvíce uplatnily ve výuce jazyků. Umožňovaly totiž daleko kvalitnější zpětnou vazbu a využívaly se pro zlepšení výuky výslovnosti. I dnes lze některé starší nástroje (jako je například diaprojekce) nalézt v současné škole, ale jde spíše už jen o výjimky. V předrevoluční době se výrazně projevilo také programové

vyučování (metoda založená na základě principu učení a upevnění, vycházející z neobehaviorismu, autory B.F. Skinner a S.L. Pressey) a s ním spojené první mikropočítače ve školách (Zounek, Šeďová, 2009, str. 45). Prvním oficiálním dokumentem zabývajícím se problematikou IT ve vzdělávání pak byl *Dlouhodobý komplexní program elektronizace ve výchově a vzdělávání v oblasti školství* z roku 1985. Tento program si kladl tři hlavní cíle, a to vybavení škol technikou, začlenění techniky do učebních plánů a proškolení pedagogů v této oblasti. Zároveň tento program předpokládal i soustavné pozorování a zhodnocování, a tedy se jednalo o velmi rozsáhlý projekt do té doby neviděný. V současnosti se mu velmi podobá *Státní informační politika ve vzdělávání* spolu s projektem *Digitálního vzdělávání do roku 2020* (MŠMT, online).

Po přelomovém roce 1989 a s ním souvisejícím příchodem západní techniky a postupným snižování jejich cen se stále více objevují snahy o modernizaci vzdělávacího systému. Klíčovými dokumenty zde pak jsou *Bílá kniha*, tedy *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*, a *Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání (SIPVZ)*, později inovované v novém programu s názvem *Státní informační a komunikační politika (SIKP)* (Zounek, Šeďová, 2009, str. 47–50; Maněnová, 2012, str. 34–36). Původně si tyto koncepty v oblasti implementace ICT kladly velmi vysoké cíle, ale jejich realizace byla provázena mnohými zmatky a neporozuměním ze strany vedení škol a učitelů. Při jejich plánování se totiž téměř úplně zapomínalo na proškolení právě učitelů a managementu škol a obstarávání finančních prostředků pro nákup vybavení bylo také necháno zcela v kompetenci samotných škol (Mudrák, 2005, str. 13–14). Toto ostatně vytýká i samotné MŠMT ve svém pozdějším programu *Škola pro 21. století*, kde říká: „...stát v minulých letech na svou roli realizátora politických záměrů v této oblasti (implementaci technologií – pozn. autora) rezignoval.“ (Škola pro 21. století, 2009, str. 1). Zásadní změnu však tyto dokumenty přinášely v přímém posunu z důrazu na osvojování velkých objemů dat k rozvoji klíčových dovedností.

2.2.3 ICT ve vzdělávání v 21. století

Jestliže již v předcházejících kapitolách byla několikrát zmíněna důležitost zavádění ICT do vzdělávání, v jednadvacátém století již hovoříme o nutnosti. V současné době charakterizované obrovským rozmachem technologií je právě mladá generace ovlivněna nejvíce, a tedy se snaha o inovaci musí nejvíce dotknout právě školství. Do popředí vstoupily nikoliv pamětně osvojené poznatky, ale dovednosti potřebné k získání takových poznatků. Jak uvádí ve své knize Bořivoj Brdička, uznávaný odborník

v oblasti využití ICT technologií působící na Karlově Univerzitě (Pedagogická fakulta, katedra informačních technologií a technické výchovy): „*Tou nejdůležitější je schopnost učit se, tj. dokázat se v exponenciálně narůstajícím množství informací orientovat a zpracovávat je. Technologie se tak stávají jedním ze základních pilířů potřebných kompetencí každého učitele.*“ (Brdička, 2010, str. 15).

Při zkoumání platné legislativy a aktivit MŠMT taktéž získáme dojem, že konečně dochází ke zlepšení situace a školám by se snad mělo začít dostávat v této oblasti podpory. Důkazem toho je přehled strategických a koncepčních dokumentů uveřejněných na stránkách MŠMT, kdy prvním z uvedených dokumentů je právě *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* a prvním z uvedených akčních plánů zde nalezneme dokument *Škola pro 21. století – akční plán Koncepce rozvoje ICT ve vzdělávání pro období 2009-2013*. Právě tento dokument je v současné době tím hlavním, který by měl určovat směr vývoje strategií ve vzdělávání. Maněnová (2012, str. 40) z tohoto dokumentu považuje za klíčové zdůraznění, že technologie se staly běžně dostupnou výbavou dnešních dětí a tím dochází bohužel i ke zvětšování sociálních rozdílů mezi dětmi.

Dokument *Škola pro 21. století* je ve své podstatě velmi krátký, na pouhých 37 stranách reflektuje historické pozadí (reflektuje míru naplnění cílů z Koncepce 1999 a kritizuje její ne příliš zdárné naplnění), analyzuje současný stav ve světě, Evropské unii a České republice (komentuje vliv USA jakožto dominující země na poli technologií na vývoj v EU), popisuje klíčové priority optimálního využívání technologií ve výuce (zajímavé je stanovisko k využívání mobilních zařízení ve školách a jejich případnému zákazu), nastiňuje cesty k dosažení realizace plánu a v závěru se zabývá problematikou financování. Velice srozumitelně dokument definuje fáze, jakými škola, potažmo pedagog, musí nutně projít, aby byl schopen efektivně využívat technologie ve výuce. O tyto fáze se opírá například i Brdička ve své metodické příručce pro učitele z roku 2010 (Brdička, 2010, str. 16). Těmito fázemi jsou:

1. Nutnost – počáteční fáze, kdy pedagog přistupuje k technologii pouze za účelem „přežití“ v dané ojedinělé situaci
2. Mistrovství – fáze, kdy opadá potřeba IT specialistů, pedagog je sám schopen plně ovládat technologie, rozšiřuje se počet výukových strategií
3. Vcítění – fáze, kdy technologie ustupuje do pozadí a slouží pouze jako prostředek, orientace je směrem k žákovi a vlivu technologie na učební proces

4. Inovace – závěrečná fáze předpokládající dokonalé sžití s technologií, pedagog je schopen modifikovat výukové cíle, postupy i plány za použití technologie

Zároveň však dokument zdůrazňuje, že projít úspěšně těmito fázemi nikdy nemůže pedagog sám a že je naprosto nezbytná podpora ze strany vedení, kraje a v hlavní řadě státu (Škola pro 21. století, 2009, str. 7).

Druhým zásadním dokumentem v současně platné legislativě je *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020*. Vydaná MŠMT v říjnu roku 2014 a na svých pouhých 45 stranách se pokouší v podstatě o totéž, co předchozí akční plán. V úvodu reflektuje historické pozadí *Státní informační politiky pro roky 2001-2006* a opět zde kritizuje, že nedošlo k jejímu naplnění. „*Ukazuje se, že nedostatečně podpořené byly zatím aktivity vedoucí k proměně tradiční výuky směrem k výuce zaměřené na dovednosti a kompetence, které budou nezbytné pro život v 21. století, a téměř bez podpory státu zůstávají snahy o využívání digitálních technologií k informovanosti všech aktérů školního vzdělávání o problematice digitálních technologií ve vzdělávání a ke zlepšení komunikaci mezi těmito aktéry apod.*“ (MŠMT, Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020, str. 6). Tento dokument dále formuluje tři základní cíle, ke kterým by úspěšně tato strategie měla směřovat. Těmito cíli jsou: otevřít vzdělání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií, dále zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi a v neposlední řadě rozvíjet informatické myšlení žáků. Dokument dále charakterizuje sedm oblastí, ve kterých je třeba učinit opatření, aby těchto cílů bylo dosaženo. Každá z těchto oblastí je přesně charakterizována a navržená doporučení mají stanovený svůj termín realizace a způsob financování. (MŠMT, Strategie vzdělávání do roku 2020, str. 19–40, online). Bohužel v této práci není prostor pro rozbor jednotlivých opatření, ani jejich možného reálného přínosu do výuky. Pro základní představu plánovaných intervencí přikládám schéma MŠMT zamýšlených oblastí ke zlepšení.

Obrázek 2 - Směry intervence k naplnění cílů strategie

(Zdroj: MŠMT, Strategie vzdělávání do roku 2020, str. 18, online)

2.2.4 ICT v rámci RVP a jeho budoucnost

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále jen RVP) je v současnosti často používaný pojem. Jako základní dokument upravující systém současného vzdělávání vstoupil v platnost již roku 2004. Není předmětem této práce rozebírat ani jakkoliv popisovat jeho obsah či efektivitu. Ráda bych se však vyjádřila k pozici ICT v tomto dokumentu a jeho plánovaných proměnách do budoucích let.

V základu se pojem technologií a výuky s nimi spojenými v RVP téměř neobjevuje. Je až zarážející, že právě oblasti ICT jako nejrychleji se měnící ze všech, se nedostalo za celou dobu téměř žádných změn. Pokud porovnáme původní znění RVP z roku 2004 s tím aktuálně platným (poslední revize z března roku 2017) nenalezneme v charakteristice ICT ani v cílovém zaměření této vzdělávací oblasti žádné rozdíly. Aktuálně platné RVP je sice oproti tomu původnímu doplněno o indikátory očekávaných výstupů, ty jsou však jakýmsi pouhým shrnutím dovedností požadovaných od žáků. Přitom již několik let volají informatici ze školního prostředí po zásadní revizi RVP a snaží se prosadit implementaci ICT do všech vzdělávacích oblastí (vycházím z vlastní zkušenosti získané na základě účasti na konferencích či debatách na toto téma).

V současně platném RVP nalzáme pojem ICT pouze ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie (část 5.3 RVP ZV), kdy RVP stanovilo už ve svém počátku povinnost alespoň jedné hodiny týdně na prvním i druhém stupni základní školy. Dále se setkáme s technologiemi okrajově v části 5.9 *Člověk a svět práce*, kdy pro první stupeň nejsou digitální technologie zařazeny vůbec, pro druhý stupeň pak pouze jako

volitelný okruh z celkových osmi označený názvem *Využití digitálních technologií*. Dále najdeme jeho začlenění v oboru *Filmová/Audiovizuální výchova*, která je ovšem opět pouze pro druhý stupeň. Při bližším zkoumání klíčových kompetencí lze nalézt zmínku o technologiích pouze v rámci charakteristiky kompetence komunikativní, kdy je zde řečeno: „*Využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem*“ (RVP ZV, 2017, online). Z pohledu tématu této práce, tedy využití ICT ve výuce jazyka, opět v RVP nenalzáme téměř žádnou zmínku. Jediná formulace začleňující ICT do výuky anglického jazyka je zmíněna v souhrnu učiva na samotném závěru v popisu výstupů a opět pouze pro druhý stupeň. I tato zmínka je však jen minimální, kdy RVP řadí „*moderní technologie a média*“ mezi tematické okruhy. Alespoň však toto jedno heslo odráží minimální posun vpřed ve vztahu výuky jazyka spolu s ICT (v původním znění z roku 2004 nebylo ani to).

V současné době je připravována další revize RVP, která by dle dostupných informací měla vejít v platnost v září roku 2020. Zásadní inovací pak je zcela bezesporu přepracování celé části vzdělávacího programu *Informatika a informační a komunikační technologie*. Kompletní soupis navrhovaných změn a jejich odůvodnění je dostupný na stránkách Národního ústavu pro vzdělávání v sekci Revize RVP. Jako nejzásadnější se dle mého názoru jeví zahrnutí pojmu digitální gramotnost a infromatické myšlení mezi očekávané výstupy. Plánovaný koncept rozvoje se pokusí přetransformovat současný stav, kdy technologie a práce s nimi je vyučována pouze v jednom odděleném předmětu a jejich využití má přinejlepším napomáhat rozvoji vědomostí a dovedností v jiných předmětech. Cílovým stavem by však měl být opak, tedy takový stav, kdy všechny ostatní předměty jsou vyučovány za pomoci technologií, a tak postupně přispívají k rozvoji digitální gramotnosti u žáků. Zásadním hybatelem tohoto směru je pak projekt *iMyšlení* pod záštitou Jihočeské univerzity a vedením doc. PaedDr. Jiřího Vaníčka, Ph.D.

2.3 Využití ICT na 1. stupni ZŠ

V rámci této kapitoly se pokusí tato práce nastínit problematiku využívání ICT ve výuce na prvním stupni základní školy. Není jejím cílem vypisovat všechny předměty, ve kterých by se ICT dalo efektivně použít, ani zmiňovat všechny použitelné ICT nástroje. Tato kapitola se zaměří na výhody, které sebou přináší výuka za podpory ICT a také možné nevýhody a slabá místa ve snaze ICT nástroje využívat. Z mého osobního pohledu je právě první stupeň tím nejdůležitějším, pokud zvažujeme vyučovat za podpory ICT.

Vzhledem k věku žáků a jejich stále velké schopnosti se adaptovat je právě tento čas tím nejvhodnějším.

2.3.1 Výhody využívání ICT ve výuce

Vyčerpávající výčet možných výhod využívání ICT ve výuce přináší Zounek a Šed'ová ve své publikaci z roku 2009. Jejich výčet výhod se zakládá na jimi provedeném výzkumném šetření v Jihomoravském kraji, a tedy zcela vychází z reálné situace ve vzdělávacím procesu. Zajímavý pohled na tuto problematiku přináší také Choděra ve své publikaci již z roku 2000, kde velmi výstižně charakterizuje problematiku přístupu dětí k technologiím. Tvrdí zde, že žáci, zahlceni přemírou informací z internetu, tyto informace pokládají za jediné správné a učitel je tak nucen neustále soupeřit s tímto postojem (Choděra, 2000, str. 141). Naneštěstí je i dle mých zkušeností tento názor žáků velice častý a neustále se tak stávám svědkem situací, kdy některý z kolegů je vystaven až posměchu, že není schopen své znalosti opřít o ty „správné“ z pohledu internetu. Je však naprosto zřejmé, kde vzniká problém. Nemělo by být nikdy cílem pedagoga „soupeřit“ s kvantitou informací dostupných pomocí technologií, ale umět je využít, kriticky zhodnotit a své názory jimi podepřít. A přesně to by dle mého názoru mělo být i cílem při vzdělávání žáků. Již od útlého věku jsou tomuto naši žáci vystaveni a je nezbytně nutné se snažit formovat jejich správný přístup k této problematice.

Mezi výhody užívání ICT na prvním stupni bych ráda na první místo zařadila jejich nespornou pomoc při přípravě učitele. Dle Zounka a Šed'ové (2009, str. 21) tato výhoda spočívá především v možnosti zpracovávat své přípravy v elektronické podobě, což samozřejmě přispívá k jejich možné pozdější inovaci. Dále spatřuji velkou výhodu takto zpracovaných příprav v jejich možnosti sdílení, poskytnutí žákům k domácímu procvičování a následnému poskytování zpětné vazby. S tímto nelze nesouhlasit, ale já osobně vidím největší přínos ICT pro přípravu učitele v odlišné oblasti, a to v nespočtu materiálů dostupných on-line. Samozřejmě to předpokládá jistou práci v dohledání těch opravdu kvalitních a přínosných, ale i přesto je využívání těchto zdrojů velkou úsporou času a sil pedagoga. V mé běžné denní praxi to vídám neustále, kolegyně zavrhuje technologii stráví například celý víkend vytvářením pracovního listu ke svému předmětu, aby naneštěstí ve výsledku zjistila, že velmi podobný již existuje k volnému stažení. V tomto se opravdu již řídím heslem: „Proč se snažit vytvářet něco, co už dávno někdo vytvořil.“ A díky technologiím již nemusíme strávit nespočet hodin v knihách a metodických příručkách.

Další výhodou využívání ICT dle Zounka a Šed'ové nacházíme v jejím přímém zapojení do výuky, a to hned v několika rovinách (2009, str. 22). Využívání elektronických materiálů přímo v počítačové učebně, k názornější prezentaci vysvětlované látky (pomocí projektorů, elektronických mikroskopů apod.) a v neposlední řadě jako aktivizační prvek hodiny (využití interaktivních tabulí). Z mého osobního pohledu je jimi jmenovaná poslední rovina, využití jako aktivizační prvek, v současnosti nejaktuálnější. Stále lze i v dnešní době těžit z faktu, že žáci nejsou příliš zvyklí na užívání technologie v hodině a možnost ji využívat a ovládat je pro mě velmi atraktivní. Ať už se jedná o ovládání interaktivní tabule nebo tabletu, kdy vždy lze danou technologii použít k rozličným cílům (procvičování, soutěžím v týmech či skupinové práci).

S výše zmíněným souvisí další výhoda ICT v hodině a tou je podpora komunikace a kooperace mezi žáky a také zlepšení schopnosti řešit problém (Zounek a Šed'ová, 2009, str. 23–24). Samozřejmě těchto cílů se dá dosáhnout i jinými prostředky, ale ICT v této chvíli má pro žáky daleko větší atraktivitu. Díky týmové práci například nad tabletem či u počítače žáci usilovně spolupracují nejen nad obsahem výuky, ale také při ovládání dané technologie. Přínos takové hodiny se dle mého názoru tím posouvá do další roviny, nejen k zvládnutí požadovaného výukového cíle, ale také k získání kýžené schopnosti ovládat digitální technologie. Ve smyslu již zmíněné komunikace samozřejmě nelze opomenout možnost žáků spolupracovat s jinými třídami či dokonce z domova (díky internetovému připojení), a také možnost komunikace s rodiči.

Jednou z posledních, ale neméně důležitých výhod užívání ICT, je jejich dopad na zkvalitnění výuky. Toto stále bývá, alespoň z mého pohledu a mé zkušenosti, předmětem diskuzí. Dle empirických průzkumů se již však potvrzuje přímá souvislost mezi mírou zapojení ICT do výuky a zlepšení žákovských úspěchů (Zounek, Šed'ová, 2009, str. 24). Dle provedených průzkumů způsobily technologie největší posun u žáků s horším prospěchem a u žáků s individuálními potřebami. Dle mého názoru je toto výsledkem možnosti silné individualizace výuky, pokud je podpořena ICT. Ke stejnému závěru dochází i výzkum STEPS (Study of the impact of Technology in Primary Schools) provedený v období od ledna 2008 do června 2009, kdy závěry říkají: „... *implementace ICT do vzdělávání má za následek zlepšení studijních výsledků žáků, posun učitelů ve sféře vytváření digitálních kompetencí (znalosti a dovednosti z oblasti ICT), zvyšování*

dostupnosti a míry využívání ICT ve školách a má rovněž dopad na celkový rozvoj základního školství.“ (Tocháček, Výzkum STEPS, online).

2.3.2 Slabá místa využívání ICT ve výuce

Při hledání slabých míst využití ICT ve výuce napříč literaturou nacházíme dvě hlavní oblasti: nedostatečná materiální podpora škol a neochota učitelů zapojit se. Dle Zounka a Šed'ové (2012, str. 26) je však první zmíněnou nevýhodou psychologický dopad technologií na lidstvo. Dle autorů může být technologie obecně vnímána jako neužitečná až ohrožující. Svá tvrzení opírají o vysvětlení jiného autora, dle Lévyho (in Zounek, Šed'ová, str. 26) dochází při užívání technologií k pocitu odcizení, ke vzniku sociálně nežádoucích jevů (kyberšikana, závislost na sociálních sítích apod.) a tím ke zhoršení mezilidských vztahů. Dle mých zkušeností je tento argument ten nejčastější pro zdůvodnění odporu k technologiím. Nelze s tím nesouhlasit, opravdu jsme v dnešní době svědky nových typů závislostí nebo odlišných druhů agrese mezi dětmi, ale může to opravdu být důvodem pro zvržení technologií obecně? V tomto směru se přikláním k názoru PhDr. Ondřeje Neumajera, Ph.D., (konzultant vzdělávání, lektor, didaktik a popularizátor účelného využívání informačních a komunikačních technologií), který ve svém článku publikovaném na portále RVP říká: *„Takovýto přístup ale vytváří neřešitelný problém, který problematickou situace ještě více prohlubuje. Kde jinde se mají děti naučit s novými technologiemi smysluplně pracovat, nežli ve škole? Kdo jim má ukázat, jak technologie přeměnit na nástroj pro učení, nežli učitel?“* (Neumajer, nestránkováno, online). S podobným názorem se setkáváme i v jiných zdrojích (mimo jiné už výše zmíněná státní koncepce *Škola pro 21. století*) a já osobně se k němu plně přikláním. Nelze v době, kdy technologie prostupují do absolutně každé oblasti všedního života, technologie dětem zakázat anebo se jim snažit ve školním prostředí vyhnout. Právě přesně naopak by škola, potažmo pedagog, měl být tím, kdo dítě naučí efektivně technologii využívat, porozumět ji, umět ji ovládat. Na toto téma v současné době hovořila i Mgr. Daniela Růžičková (NÚV, odborná podpora modulu *Profil Školy 21*) v rozhovoru na téma *„Školní počítačová revoluce“*, kde Růžičková argumentuje nutností naučit děti rozumět technologiím a nebýt jen pouhým pasivním příjemcem (Růžičková, 6 minuta, online)

Z tradičního pohledu na slabá místa možnosti zapojení ICT do výuky lze jmenovat tři základní kategorie: bariéry v rovině škol, bariéry na úrovni učitelů a bariéry na úrovni školského systému (Zounek, Šed'ová, 2009, str. 25–28; Choděra, 2000, str. 115–118).

Stručně řečeno však lze, dle mého názoru, tyto tři oblasti shrnout do dvou základních problémů:

1. neochota

- ze strany vedení školy – nedostatek zkušeností, neochota se účastnit projektů, neochota věnovat prostředky na inovace
- ze strany pedagoga – nejistota a neznalost v práci s ICT (vedoucí k odporu), nedostatečná motivace
- ze strany školského systému – přetrvávající tradiční způsob hodnocení založený na obsahu, nikoliv schopnostech

2. prostředky

- ze strany pedagoga – absence přístupu k technologii (vlastního PC, tabletu apod.) a softwaru (nepřenositelné licence výukových programů apod.)
- ze strany vedení školy – nedostatek finančních prostředků pro nákup ICT, nedostatek prostorů (přeplněné učebny, nedostatek prostoru pro zřízení odborných učeben)
- ze strany školského systému – nepřehledné a nedostupné výzvy, složitá administrativa pro účast v projektech

2.4 Využití ICT ve výuce CJ

Klíčová kapitola této práce zabývající se využitím technologií ve výuce anglického jazyka jakožto cizího jazyka si klade za cíl stručně představit současné přístupy k této problematice. Zásadní částí pak je představení možných nástrojů s jejich konkrétním využitím v hodinách cizího jazyka, respektive přehled ICT nástrojů použitelných pro rozvoj čtyř klíčových jazykových dovedností.

Již v rámci předcházející podkapitoly zabývající se koncepty implementace ICT do vzdělávání byla zmíněna zkratka CALL, z anglického *Computer Assisted Language Learning* (Choděra, 2000, str. 116). V dnešní době se již v literatuře setkáváme spíše s novějšími pojmy a to TELL, zkratka z anglického *Technology Enhanced Language Learning* (Dudeny, Hockly, 2007, str. 7–8). Anebo jeho alternativou TLLT z anglického *Technology for Language Learning and Teaching* (Richards, 2015, str. 635). Naneštěstí česky psané publikace didaktického zaměření plně se věnující tomuto tématu nacházíme jen ve velmi omezeném množství, povětšinou pak je téma redukováno pouze na několik

málo stran (viz například publikace nakladatelství Grada: Janíková, 2011, Výuka cizích jazyků). Pokud tuto tematiku vyhledáme v anglicky psaných publikacích, setkáme se s dalším novým pojmem a tím je *Blended Learning* (nebo také *b-learning*) v hodinách výuky anglického jazyka (Tomlinson, Whittaker, 2013, str. 3). Tento nový pojem ovšem označuje spíše propojení e-learningu (tedy distančního vzdělávání prostřednictvím internetu) a klasického „*face to face*“ stylu výuky. Již v samotném nejednotném označení vidím možný problém pro učitele jazyka, který se pokouší touto problematikou zabývat. A i přesto, že v zahraniční literatuře toto téma nalézáme výrazně častěji, musíme brát v potaz cílové zaměření těchto publikací, což je většinou technologie ve výuce anglického jazyka jakožto mateřského jazyka (Rank, 2011). A na závěr, je velmi obtížné nalézt publikaci primárně věnovanou využití ICT ve výuce angličtiny jako cizího jazyka na prvním stupni.

Je nesporným faktem, že technologie a anglický jazyk spolu úzce souvisí, vždyť právě angličtina je základním jazykem světa programátorů a tvůrců technologií. I proto je dnešním dětem bližší než dříve a tendence jazyku porozumět se stává silnější a objevuje se na denní bázi (vycházím z vlastní zkušenosti a porovnání výuky před šesti lety a nyní). Jaké výhody ale přináší technologie konkrétně do výuky cizího jazyka oproti již výše zmíněným výhodám v jejich implementaci v jiných předmětech? Poměrně vyčerpávající pohled na toto podává Richards (2015, str. 641-645):

1. Výhody TLTT pro žáky:

- Větší možnost kontaktu s jazykem (díky internetu i žáci v českém prostředí bez možnosti kontaktu s rodilým mluvčím mohou mít přístup k autentickým materiálům)
- Větší možnost pro autentickou komunikaci (možnost spojit se s kýmkoliv z anglicky mluvící země on-line)
- Možnost přizpůsobení (žáci si mohou přizpůsobit tempo a způsob učení, mohou se učit v klidném prostředí domova)
- Podpora rozdílných způsobů učení (technologie umožňují žákům zvolit preferovaný způsob podpory – vizuální nebo zvuková)
- Podpora volby úrovně učiva (technologie velmi pružně umožňují zvolit obtížnost úkolu, od začátečnické po pokročilou)
- Podpora aktivního učení (role žáků se mění z pasivních příjemců na aktivní účastníky vzdělávání)

- Méně stresové prostředí (někteří žáci si při běžných hodinách připadají srovnávání se spolužáky, a to může působit stresově, při prezentaci svých schopností pomocí technologií toto odpadá)
- Přístup k zajímavějším obsahům (pro dnešní žáky atraktivní počítačové hry či sledování Youtube se již neobejde bez kombinace jazyka a technologie)
- Podpora využití jazyka v konkrétních situacích (využití například mobilního zařízení při cestování)

2. Výhody TLLT pro učitele:

- Podpora výuky skupiny s rozdílnou úrovní (ve výuce jazyka jsou rozdíly mezi schopnostmi žáků někdy propastné a vytváří nepřekonatelnou překážku, technologie umožňují zaměření na jednotlivé specifické potřeby každého žáka)
- Zpřístupnění žákům reálií anglicky mluvících zemí (oproti statickým učebnicím nabízí technologie aktuálnější a atraktivnější formu)
- Urychlení administrace a testování (tvoření a hodnocení písemných testů a vedení záznamů o pokrocích studenta je časově náročná činnost, technologie toto značně urychlují a dávají tak více prostoru v hodině pro praktické využití jazyka)
- Podpora dalšího vzdělávání učitele (využití mezinárodních skupin učitelů jazyka pro další pedagogický rozvoj)

3. Výhody TLLT pro instituci:

- Zvýšení reputace školy (užití technologií obecně je považováno za pokrokové, v jazyce pak umožňuje dosahovat lepších výsledků žáků dané školy)
- Podpora individuální výuky (současným legislativním systémem vyžadována individualizovaná výuka je snáze dosažitelná)
- Efektivnější propojení témat ve vzdělávacím plánu (kombinace klasické výuky spolu s technologiemi umožňuje snazší spolupráci mezi učiteli různých předmětů a následně usnadňuje tvorbu požadovaných výstupů)

2.4.1 Rozvoj řečových dovedností pomocí ICT

Současné platné RVP rozděluje řečové dovednosti v cizím jazyce na prvním stupni na dvě období. V prvním období (konec třetího ročníku) má žák ovládat následující: porozumět jednoduchým pokynům a reagovat na ně verbálně i neverbálně, zopakovat a použít slova a slovní spojení, porozumět krátkému psanému textu s vizuální oporou, porozumět mluvenému projevu s vizuální oporou, přiřadit mluvenou a psanou podobu slova, psát krátká slovní spojení a věty na základě vizuální opory (RVP ZV, online). Pro druhé období (konec pátého ročníku) jsou již řečové dovednosti děleny na *poslech s porozuměním*, *mluvení*, *čtení s porozuměním* a *psaní*. Dochází tak k souladu s všeobecně užívaným označením „*teaching the four skills*“ (Richards, 2015, str. 648). V části *poslechu s porozuměním* je zásadní dovedností žáka porozumět mluvenému projevu učitele a poslechu, vždy s vizuální podporou a pokud je pronášen pomalu a zřetelně. V části *mluvení* by pak žák měl být schopen sdělit základní informace o sobě, své rodině, škole a volném čase, být schopen zapojit se do jednoduchých rozhovorů a být schopen odpovědět na jednoduché otázky týkající se opět jeho samotného, jeho rodiny anebo jiných osvojených témat. V části *čtení s porozuměním* se od žáka vyžaduje schopnost vyhledat požadované informace v jednoduchých každodenních textech a porozumět těmto krátkým textům. V části *psaní* se po žákovi požaduje schopnost napsat krátký text o sobě, své rodině a dalších osvojených tématech a schopnost vyplnit osobní údaje do formuláře. Z očekávaných výstupů RVP a míře jejich obsahu je zřejmé, že oblast poslechu a mluvení je pro první stupeň klíčová oproti psaní a čtení. Následující podkapitola popisuje základní typy podpůrných prostředků v hodinách jazyka (práce s videem, práce s obrazovou podporou a práce s textem) a jejich možnost spojení s ICT nástroji. Dále jsou v podkapitole zmíněny konkrétní aktivity s využitím ICT pro rozvoj řečových dovedností. Tyto aktivity a metody práce jsou pak v praktické části této práce adaptovány pro potřeby výuky jazyka žáků prvního stupně.

2.4.2 Rozvoj poslechu s porozuměním a mluvení pomocí ICT

Technologie, respektive internetové zdroje, v dnešní době zpřístupňují nespočet poslechových materiálů vhodných pro využití ve třídě. Pro učitele to přináší značnou úsporu času oproti běžnému schraňování a přehrávání stejných kompaktních disků a v horších případech přenášení CD přehrávačů. A v první řadě internet poskytuje autentické nahrávky na neomezené množství námětů s téměř kompletními materiály do výuky. Velmi přínosné jsou webové stránky *British Council Learn English Kids*, kde

lze nalézt didakticky zpracované materiály včetně všech podpůrných cvičení. Existuje však více způsobů, jak klasické aktivity přenést do digitální podoby s využitím technologií (Rank, 2011, str. 3-9).

- Práce s videem
 - o Pro rozvoj poslechu: žáci mají za úkol zaznamenat určité elementy z videa (slovní zásoba, krátká slovní spojení, způsob reakce na otázky), toto lze zaznamenávat písemně (náročnější) anebo pouze slovně opakovat (Richards, 2015, str. 649)
 - o Pro rozvoj mluvení: pamětní osvojení shlédnutého rozhovoru a jeho přednes samotnými žáky, technologie zde poskytuje významnou oporu pro osvojení správné výslovnosti, pozorování neverbálních projevů mluvcích, odposlechnutí rytmu jazyka
 - o Rozvoj poslechu a mluvení: shlédnutí pouze části příběhu, scénky a žáci pak dotvářejí sami možné pokračování (jednodušší variantou je výběr z možností)
- Práce s obrazovou podporou
 - o Aktivita „*Mystery picture*“ – digitální obdoba práce s odkrýváním *flashcards*, kdy obrázek je skryt například v textovém editoru za neprůhlednou vrstvou (vodoznak, výplň tabulky apod.), lze využít pro nácvik pokládání otázek a formování odpovědí (Rank, 2011, str. 22-24), taktéž pro opakování slovní zásoby
 - o Popis obrázku – velká výhoda spojení s ICT spočívá v možnosti prezentovat obrázek ve velkém rozlišení a plnobarevně, mohou se na něm provádět změny bez destrukce obrazového materiálu (Rank, 2011, str. 59-62)
 - o Řazení obrázků a líčení – možnost posunovat obrázky po obrazovce je digitální alternativou ke klasickému řazení například na lavici, nebo psaní číslic, zde technologie zastupuje motivační funkci (pro žáky je atraktivnější) a umožňuje neomezený počet opakování bez poničení či ztráty materiálu

2.4.3 Rozvoj čtení s porozuměním a psaní

U žáků prvního stupně se stále setkáváme s tendencí porozumět veškerým slovům v textu, což pro ně téměř nikdy nebude v cizím jazyce dosažitelné. Technologie nám opět

dávají několik možností, jak přimět žáky soustředit se na klíčová slova a informace bez rozptylování se celkovým pohledem na text (Dudeny, Hockly, 2007, str. 29). Pro rozvoj psaní pak technologie přináší velký posun oproti ručnímu psaní díky možnosti neustále text měnit. Někteří žáci mohou pociťovat stres při psaní „na ostro“ a soustředí se více na výslednou podobu napsaného projevu než na samotný proces psaní. Toto zcela odpadá, pokud žáky naučíme pracovat s revizí textu (pomocí textového editoru), kdy žádný krok není nezvratný a vše se dá velice snadno opravit. Další možnou výhodou je možnost využít slovníku zabudovaného ve většině textových editorů. V tomto souhlasím s názorem Dudeneyho a Hockleyho, kteří říkají, že nástroj kontroly pravopisu může žáky motivovat k práci se slovníkem a že je téměř zbytečné jim toto zakazovat, když ve světě dospělých je tento nástroj užíván na denní bázi (2007, str. 21).

- Práce s textem

- Pro rozvoj čtení – seřazování textu do správného pořadí (využití textového editoru, hledání klíčových slov a orientace v textu)
- Pro rozvoj psaní – skládání slov z jednotlivých písmen, rozřazování slov do kategorií (synonyma/antonyma, slovní druhy, nadřazená/podřazená slova)
- Pro rozvoj psaní – tvorba „*speeches bubbles*“ k předem daným obrázkům, vytváření vlastního děje komiksu
- Pro rozvoj čtení – „*Mystery text*“, postupné odkrývání klíčových slov, úmyslné zakrytí slov nepodstatných (směřování k hlavní myšlence textu)

- Práce s obrázkem

- Pro rozvoj psaní – aktivita „*My Coat of Arms*“, v malování či textovém editoru dopsat klíčová slova, napsat stručné věty o své osobě
- Pro rozvoj psaní – tvorba rodové linie (předem žákům daný prázdný „*family tree*“, sepsání stručných vět charakterizujících členy rodiny)
- Pro rozvoj psaní – tvorba animace ze sestavených písmen do slov/vět, upevnění větné stavby a gramatických pravidel

3 Praktická část

Klíčová část této práce se pokusí převést získané teoretické poznatky do praxe. Cílem této části práce je poskytnout přehled ICT nástrojů a aktivit využitelných v hodině jazyka na prvním stupni, a to takovým způsobem, aby byly ihned použitelné do reálné výuky. Práce se pokusí představit jednotlivé typy aktivit jednoduchým způsobem, převážně co se týče technických požadavků a popisů tvorby, tak aby instrukce byly srozumitelné dalším pedagogům, a tedy jim eventuelně napomohly k začleňování ICT do výuky. Všechny aktivity byly zvoleny na základě jednoduchosti jejich tvorby, bez nutnosti vlastnit speciální nástroje a software a také díky značné variabilitě jak v možnosti tvorby, tak v možnosti využití. Z výše nastíněných typů aktivit tato práce předkládá 10 vybraných ICT nástrojů a aktivit s nimi, které lze využít v hodinách anglického jazyka na prvním stupni základní školy. První tři aktivity obsahují ICT nástroje s funkcí nosiče obsahu, testovacího stroje a kulisy v hodině. Tyto tři aktivity jsou zapracovány do konkrétní vyučovací jednotky a jsou předloženy přípravy na celé hodiny včetně reflexe. Tyto tři druhy aktivit byly zvoleny na základě jejich didaktické funkce, kdy se práce snaží ukázat jednoduchost implementace ICT do výuky bez nutnosti jakékoliv změny v plánu hodiny a poukázat na jejich efektivitu ve výuce. Dalších sedm aktivit a ICT nástrojů je představeno samostatně, bez konkrétního plánu hodiny nebo reflexe, a to z důvodu jejich všestranného použití. Práce se tak snaží poukázat na velkou variabilitu těchto aktivit a zároveň podrobněji popsat způsob jejich tvorby a možnosti využití.

Tato kapitola je dělena do tří základních podkapitol. V první podkapitole práce předkládá tři kompletní přípravy vyučovací jednotky. Každá příprava obsahuje téma hodiny, vzdělávací oblast, očekávané jazykové výstupy, klíčové kompetence, cíle vyučovací jednotky, předpokládané již osvojené znalosti žáků, funkce začleněné ICT, požadavky na ICT do hodiny, popis využití ICT, soupis pomůcek do hodiny a samotný popis celé vyučovací jednotky. V popisu hodin jsou konkrétně sepsány jazykové výrazy užívané učitelem v hodině, přepisy textů nahrávek a poznámky k realizaci hodiny. Taktéž je vždy uvedena časová dotace u každé jednotlivé aktivity a řešení v případě selhání technologie. Následně je každá hodina reflektována z pohledu míry dosažení cílů a efektivitu začlenění ICT v hodině a sepsáno doporučení pro další případnou realizaci této přípravy. Každá takto zpracovaná příprava vyučovací jednotky je doplněna tisknutelnou zkrácenou verzí přípravy (použitelnou ihned bez úprav v další hodině

kterýmkoliv učitelem) a sadou všech využitých materiálů. Tyto doplňující materiály se díky svému značnému rozsahu nachází v samostatné příloze této práce.

V druhé podkapitole práce představuje další typy aktivit s využitím technologií sestrojených pro účely výuky cizího jazyka na prvním stupni. Každá takto představená aktivita obsahuje popis tvorby ICT pomůcky, očekávané jazykové výstupy, ke kterým aktivita směřuje, všeobecně vzdělávací cíle dosažitelné touto aktivitou, doporučený ročník, klíčové jazykové výrazy užití při práci s aktivitou, didaktické funkce ICT, popis možných typů organizace výuky a v závěru další alternativní využití aktivity.

V poslední podkapitole tato práce představí výsledky výzkumu provedeného mezi učiteli anglického jazyka na 20. základní škole v Plzni. Výzkum byl proveden formou řízeného rozhovoru a předkládá závěry, za jakým účelem a jakým způsobem daní učitelé ICT využívají v hodinách anglického jazyka na prvním stupni.

3.1 Plány hodin s využitím ICT

Tato podkapitola představuje tři konkrétní přípravy na vyučovací jednotku s využitím ICT nástrojů. Každá tato příprava je okomentována z pohledu všeobecně vzdělávacích cílů, stejně tak jako z pohledu očekávaných jazykových výstupů. Přípravy hodin byly koncipovány na základě denní praxe v daných třídách a připraveny pro individuální potřeby skupin žáků. Všechny tyto přípravy zohledňují a jsou v souladu s platným ŠVP 20. základní školy v Plzni, kde následně proběhla i jejich realizace. Případná uvedená jména žáků v ukázkách aktivit či v záznamu jazykových výrazů učitele jsou náhodná a neodpovídají reálným žákům ve třídě.

3.1.1 Příprava na vyučovací jednotku č. 1

Téma: Slovní zásoba *Pets*

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace, Cizí jazyk, Anglický jazyk

Očekávané výstupy:

- CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

Klíčové kompetence:

- Kompetence komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky, rozumí různým typům obrazových záznamů)

- Kompetence k učení (využívá efektivní způsoby k učení, operuje s užívanými termíny)
- Kompetence sociální a personální (účinně spolupracuje ve skupině, přispívá k diskusi celé třídy, poskytne pomoc nebo o ni požádá)

Třída: 5. B, skupina A, 12 žáků (3 dívky, 9 chlapců)

Délka vyučovací jednotky, termín konání: 45 minut, 3.12.2018, 2. vyučovací hodina

Cíle vyučovací jednotky:

- žáci si osvojí novou slovní zásobu, správnou výslovnost a grafickou podobu slova
- žáci jsou schopni vyjádřit souvislou větou, jaké domácí zvíře mají a vyjádřit totéž o spolužácích
- žáci se seznámí s formulací otázky slovesa *have got*

Předpokládané již osvojené znalosti:

- žáci již ovládají užití slovesa *have got (has got)*, jsou schopni utvořit kladnou i zápornou větu, úspěšně rozeznávají různé osoby ve větě

Funkce začleněné ICT:

- ICT jako nosič obsahu (výklad přehrávaný) – ICT zprostředkovává učivo namísto učitele, učitel předávané informace komentuje, oživuje, ICT poskytuje oporu učitelovy paměti
- ICT jako extenze (demonstrační prostředek) – ICT rozšiřuje smyslové vjemy žáků, podpora vizuálních a sluchových vjemů žáků

ICT požadavky do hodiny:

- PC s připojením k internetu
- Interaktivní tabule (nebo minimálně zpětný projektor)
- Využití webové stránky *YouTube* a *Quizlet*

Popis využití ICT:

Webová stránka *quizlet.com* umožňuje učiteli velice snadno vytvořit *flashcards* na libovolnou slovní zásobu, včetně obrázků a definic. *Quizlet* podporuje češtinu, tedy funguje podpora české diakritiky a návrhů slov. Při tvorbě *flashcards* lze využít možnosti exportu z jiných zdrojů, jako je například *word*, *google dokumenty* nebo *excel*. Tedy lze převést jakkoliv zpracované přípravy do tohoto modulu. Při samotném ručním vkládání slov nabízí stránka automaticky podobné výrazy, definice slov a disponuje i širokou

škálou doprovodných obrázků. Obrázky se automaticky nabízejí vzhledem k zadanému slovu, tedy odpadá časově náročná nutnost vyhledávat, stahovat a vkládat obrázky z internetu nebo jiných zdrojů. Pro přístup na *Quizlet* se stačí pouze registrovat a téměř všechny jeho funkce jsou zdarma. Vytvořené *flashcards* lze exportovat do tisku celkem v pěti možných verzích (rozdílná velikost, typ karty). Dále je slovní zásoba automaticky přenesena do testovacího modulu, kde *Quizlet* nabízí typ testu založený na poslechu a psaní slov anebo psaní slova na základě obrázku. Další modul nabízí tvoření celé řady testů, kde umožňuje výběr mezi metodami testování jako je výběr z možností, přiřazování, pravda / lež tvrzení. V posledním modulu *Quizlet* nabízí také hru, kde cílem žáka je co nejrychleji zapsat správné slovo. Tato webová stránka také umožňuje *Live* hru mezi čtyřmi a více účastníky, kdy učitel sleduje pokrok jednotlivých týmů. Toto lze využít například při realizaci výuky v počítačové učebně, kdy každý žák má k dispozici vlastní zařízení. Do běžné výuky ho však díky minimálnímu počtu čtyř zařízení jen těžko zařadit, pokud učitel nedisponuje takovým počtem dalších mobilních zařízení. Dále zde vyvstává problém, pokud jednotlivá školní zařízení (například tablety nebo iPady) jsou přihlášena pomocí jednotného účtu (často stále stejné přihlašovací jméno a heslo používané na všech zařízeních školy). V tomto případě *Quizlet* automaticky přiřadí každé další zařízení jako jedno a to samé a nelze tuto *Live* aktivitu realizovat. Řešením by bylo použití žákovských zařízení (vlastní telefony, tzv. BYOD – *Bring Your Own Device*), ale v té chvíli zase vyvstává problém s připojením k wifi (valná většina škol má tento přístup pod heslem pouze pro učitelské účty). Případně by bylo možné zařízení odhlásit a vytvořit mu vlastní specifický přihlašovací profil. V té chvíli ale vyvstává problém se sdílením těchto zařízení a nutnosti neustále přehlašovat zařízení zpět na školní účet pro přístup k ostatním aplikacím a síti. Závěrem, nespornou další výhodou této stránky je možnost využívat již vytvořené testy jiných anebo si tyto testy převzít a upravit.

Pomůcky do hodiny:

- Připravené *flashcards* na webové stránce *Quizlet.com*
- Sada vytištěných *flashcards* pro hru (viz příloha č. 6)
- Pracovní list *Pets in our class* (viz příloha č. 4)
- Hodnotící obrázkové karty žáků (viz příloha č. 5)

Řešení v případě selhání ICT:

- Učitel zastoupí video s písní vlastním zpěvem a zvedáním obrázkových karet
- *E-flashcards* se nahradí vytištěnými připravenými pro hru v závěru hodiny

Popis vyučovací jednotky:

1. Úvod (1 minuta)

Teacher: Good morning everybody.

Pupils: Good morning Miss.

Teacher: Thank you. Sit down, please.

Is anybody missing? Yes? Who is missing?

Pupils: Tomáš and Vojta are missing.

Teacher: Thank you. So that's 10 of us today.

Very well. Let's start our lesson.

2. Motivace (1 minuta)

Teacher: Today, we're going to talk about our pets. The animals we've got in our homes. Do you like animals? Who likes animals? Put your hand up. Nice. Everybody likes animals.

Today, we'll sing a song, learn new vocabulary, talk with our friends about their pets and finally we'll play a game.

So, are you ready? Yes? Let's start with a song.

3. Náplň hodiny

Song (5 minut)

Teacher: Here we have a nice video with a song about pets. Are you ready to listen? Yes? Listen and watch.

Text of the song:

Have you got a pet? (2x); Yes, I have. (2x); I've got a dog and a hamster, too; I've got a cat and a parrot, too; I've got a horse and three fish, too; Have you got a pet?

(Zdroj: Youtube. Have you got a pet?)

Teacher: Do you like the song? Yes? Can you name any pets from the song?

Pupils: Cat / hamster / horse / fish ...

Teacher: Very well. And how many fish were there in the song? Nobody? Ok, let's listen again and try to find it out. And you can sing too!

(listening, pupils singing)

Teacher: Well, do you know the answer? How many fish were there?

Pupils: Three.

Teacher: Well done. There were three fish. Fine. We'll listen to the song again at the end of the lesson if we have enough time. Now, let's look at new vocabulary.

Vocabulary (15 minut)

Teacher: Have you got a pet? What pet have you got at home?

(Pupils' different answers)

Teacher: Very well. Let's look at 13 words and how to write them correctly.

Please, prepare your exercise books for vocabulary and pens.

(učitel ovládá interaktivní tabuli, zobrazuje jednotlivé flashcards, vyslovuje, žáci opakuji, spelují, zapisují do svého slovníčku)

Teacher: Please, repeat after me. A budgie.

Very well. Can you spell it? Well done.

What is it? *(show the picture)* This is a budgie.

Please, write it down in your exercise book for vocabulary.

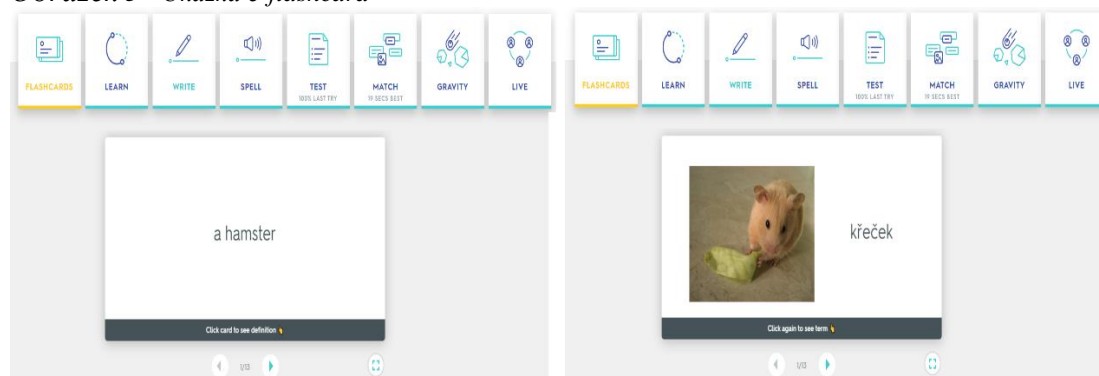
(after noting all words)

Please, prepare yourself. We'll write a mini test on Friday and you'll need these words.

Vocabulary e-flashcards:

a hamster, a rabbit, a rat, a snake, a horse, a guinea pig, a fish (plural: fish), a spider, a budgie, a parrot, a cat, a dog, a snail

Obrázek 3 - Ukázka e-flashcard

(Zdroj: vlastní)

Talking (10 minut)

Teacher: Now, we'll talk with our classmates about their pets.

You'll go around the class, talk to everybody in this classroom and fill in this worklist.

You'll need these sentences. Please, repeat after me.

Have you got a pet? - Yes, I have. No, I haven't.

What pet have you got? – I've got a cat / a dog.

Obrázek 4 – Pracovní list *Pets in our class*

Pets in our class

Have you got a pet? Yes, I have.
No, I haven't.

What pet have you got? I've got a cat / a dog

	NAME	PET
1.	Andy	a cat
2.	Petr	a dog
3.	Maty	a hamster
4.	Marek	a snail
5.	Dominik	a hamster
6.	Ani	no
7.	Very	a snail
8.	teacher	no
9.		
10.		
11.		
12.		

(Zdroj: vlastní)

Teacher: Are you ready? Ok. Please, tell me. What pet has Petr got?

Pupils: Petr has got a dog.

(učitel pokládá otázky na každého žáka, vyvolává různé žáky, každý žák jednou odpoví.)

Writing (5 minut)

Teacher: We've got so many pets! Nice.

Now, please open your exercise books for grammar and stick this paper in your exercise book.

Now, choose five friends and write down what pet she or he has got. Write it down under this worklist.

(učitel obchází třídu, kontroluje pravopis, dává plusy za práci v hodině)

Game (5 minut)

Teacher: Now, we'll play a game Rock-paper-scissors.

Please, make two groups.

Rules:

Here you've got six pictures in line on the table. The first group stands on the left side, second group stands on the right side of the table opposite the first team. You name these words as quickly as possible and try to reach the end. Both teams start at the same time. When you meet your opponent, you'll play rock-paper-scissors. You win – you can continue the line. You lose – next player in your team needs to start from the beginning of the line. The first team at the end of the line is the winner.

(pro pochopení hry mohou být pokyny sděleny v mateřském jazyce)

4. Evaluate (1 minuta)

Teacher: You worked very well today. I'm really happy.

Please, can you show me what you have learnt today?

(Žáci mají po celý rok k dispozici kartičky se smajlíky, viz příloha č. 5. Na každou větu učitele žáci zvednou obrázek vyjadřující jejich pocit o získaných schopnostech. Pro lepší porozumění mohou být věty sděleny v mateřském jazyce.)

I can name pets we've got in our homes.

I can write the vocabulary correctly.

I can say what pet my friend has got at home.

Do you like this lesson?

5. Závěr (1 minuta)

Teacher: That's all for today. Next lesson we'll learn more about questions and we'll create our own videoclip for a song. Thank you. Have a nice day.

Reflexe hodiny

Popis výchozí situace

Konkrétní skupina žáků, v jejichž třídě proběhla realizace této hodiny, je poměrně jazykově vyrovnaná. Z celkového počtu dvanácti žáků zvládá devět z nich veškeré učivo téměř výborně, skoro pokaždé ihned po prvním seznámení s novou látkou. Dva žáci jsou celkově slabší ve výkonu v hodině (nejen v jazyce), ale dostatečně to kompenzují kázní a aktivitou v hodině. Jeden žák ze skupiny je v době realizace hodiny vzděláván dle individuálního vzdělávacího plánu (druhý stupeň podpůrných opatření), kdy je nutné dodržovat zejména poskytování větší časové dotace na vypracování cvičení a poskytnutí možnosti se pohybově odreagovat. V době realizace této hodiny byli nepřítomni dva žáci, hodina tedy probíhala v celkovém počtu deseti žáků.

Tato konkrétní hodina byla realizována v pondělí, druhou vyučovací hodinu, kdy je častým jevem mírná neukázněnost žáků a zhoršená koncentrace na výuku. Důvodem k tomu, z mého pohledu, je fakt, že je to první školní den po víkendu a žáci tohoto věku mají stále potřebu sdělovat si navzájem zážitky z uplynulých volných dní. Dalším důvodem je pak zcela bezesporu to, že první vyučovací hodinu mají tělesnou výchovu a ihned poté hodinu anglického jazyka. Vzhledem k těmto faktům je vždy tato hodina plánována jako volnější, bez přílišného začlenění písemných projevů, zkoušení nebo testů. Ideální tyto hodiny jsou právě pro využití písní, skupinových prací a osvojování nové slovní zásoby. Aktivita žáků, vybuzená z předchozí hodiny tělesné výchovy, se pak projevuje ve velmi aktivním přístupu k veškerým mluvním cvičením a kooperaci mezi žáky.

Efektivita užití ICT

Technologie v této hodině byla začleněna z důvodu své funkce rozšíření smyslových vjemů žáků, tedy ICT jako extenze a demonstrační prostředek. První aktivita s využitím technologie byl poslech písně s podporou videa, kdy obzvláště obrazová podpora je u této slovní zásoby (domácí zvířata) velmi vhodná a žákům tak umožňuje propojení obrazového vjemu s jeho anglickým označením. Oproti klasickému poslechu pouhé nahrávky umožňuje snazší a rychlejší osvojení nové slovní zásoby. Z pohledu efektivity využití ICT byla tato aktivita velice přínosná.

Druhá aktivita s využitím ICT spočívala v zobrazení obrázkových karet (flashcards) v interaktivní podobě. Tato interaktivita byla dosažena díky propojení vhodné webové stránky a interaktivní tabule. I přestože tyto nástroje byly ovládány pouze učitelem a žáci nedostali možnost k práci s nimi, splnily svoji roli jako nápomoc učitelovy paměti a podpory smyslového vnímání žáků.

Míra dosažení cílů

První cíl hodiny spočíval v osvojení nové slovní zásoby, správné výslovnosti a grafické podoby slova. Tento cíl byl z mého pohledu splněn téměř kompletně. Žáci si osvojili novou slovní zásobu po významové i zvukové stránce, ale s grafickou podobou slova se žáci pouze seznámili. Nedošlo k jejímu plnému osvojení. V tomto bodě byl cíl příliš rozsáhlý, nelze očekávat, že po pouhé jedné hodině dojde u žáků pátého ročníku k plnému osvojení grafické podoby slova a toto musí být dále upevňováno. Druhým cílem hodiny bylo osvojení schopnosti žáků vyjádřit souvislou větou, jaké domácí zvíře mají a vyjádřit totéž o spolužácích. Tento cíl byl splněn beze zbytku. Žáci plynule a bez obtíží sdělovali souvislými větami informace o sobě i o ostatních. Došlo tak k potvrzení předpokladu, že žáci jsou schopni rozlišit různé osoby ve větě a správně užívat rozdílné formy slovesa *have got*. Posledním cílem hodiny bylo žáky seznámit s formulací otázky s použitím slovesa *have got*. I tento cíl byl zcela splněn. Žáci sami aktivně otázky používali a stejně tak na ně správně odpovídali. Poskytuje to tak základ pro další hodinu, kdy se budou seznamovat s touto problematikou po gramatické stránce.

3.1.2 Příprava na vyučovací jednotku č. 2

Téma: Slovní zásoba *My School*, sloveso *have got*

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace, Cizí jazyk, Anglický jazyk

Očekávané výstupy:

- CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
- CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Klíčové kompetence:

- Kompetence komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky, rozumí různým typům obrazových záznamů)
- Kompetence k učení (využívá efektivní způsoby k učení, operuje s užívanými termíny)
- Kompetence k řešení problému (samostatně řeší problémy, užívá logické postupy)
- Kompetence pracovní (užívá bezpečně a účinně nástroje a vybavení)

Třída: 5. B, skupina A, 12 žáků (3 dívky, 9 chlapců)

Délka vyučovací jednotky, termín konání: 45 minut, 16.1.2019, 2. vyučovací hodina

Cíle vyučovací jednotky:

- Žáci si ověří své znalosti slovní zásoby *My School* a slovesa *have got*

Předpokládané již osvojené znalosti:

- Sloveso *have got* a jeho tvary, formulace otázky, kladné a záporné věty
- Slovní zásoba *My School* (*school subjects, days of the week*)

Funkce začleněné ICT:

- ICT jako testovací stroj (výběr z nabízených odpovědí)

ICT požadavky do hodiny:

- PC učebna (1 zařízení na každého žáka) s připojením k internetu
- Učitelská PC stanice (primární postavení zařízení v síti, možnost kontrolovat aktivitu žáků na jejich PC) s připojením k internetu

- Využití webové stránky *Quizizz*

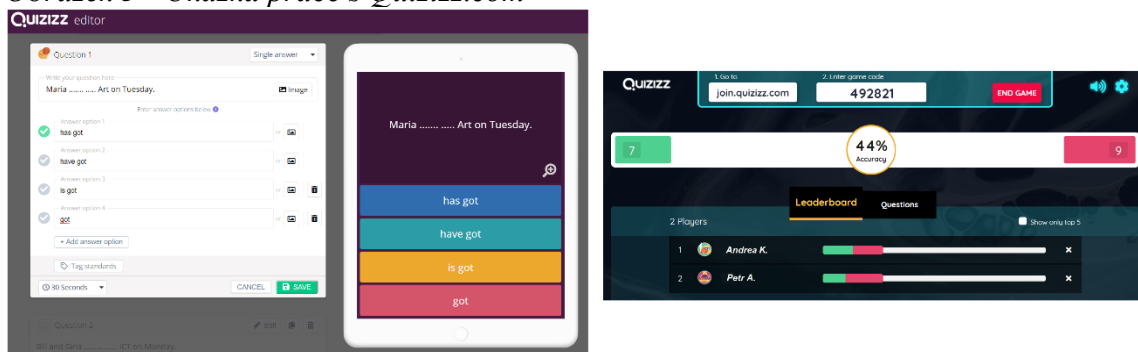
Popis využití ICT:

Webová stránka *Quizizz.com* umožňuje sestavit zábavně vypadající kvízy na libovolné téma. Stejně jako výše zmíněná stránka *Quizlet* je zcela zdarma a registrace je otázko několika málo minut. Naopak oproti stránce *Quizlet* poskytuje daleko méně nástrojů pro tvorbu a následný export materiálů. Ale její nespornou výhodou je možnost importovat vlastní obrázky do zadání otázek. Umožňuje tak sestavit test nejen na slovní zásobu, ale například i doplňování slov dle tabulky, obrázku či souvislého textu. Zároveň není tato stránka natolik vyvinutá a není schopná rozpoznat stejné přihlašovací údaje jednotlivých zařízení, tedy ji lze využít pro herní aktivity při práci ve skupině bez omezení. Stejně tak umožňuje testování na PC v učebnách. Test se dá i z této stránky exportovat do tištěné podoby včetně klíče správných odpovědí. V případě využití jako testovacího nástroje umožňuje učiteli zvolit solidní škálu možností pro průběh testování ve skupině. Umožňuje zvolit, zda se žákům po každé otázce ukáže správná odpověď či nikoliv. Také umožňuje zvolit, zda se žákům mezi otázkami bude ukazovat výsledková tabulka se srovnáním s ostatními žáky. Zároveň umožňuje volbu, zda se žákům na konci testu zobrazí otázky se správnými odpověďmi (vhodné pro žákovskou vlastní sebereflexi) nebo pouze otázky bez odpovědí (vhodné pro společnou závěrečnou kontrolu s učitelem) nebo se nezobrazí toto vůbec. Dále poskytuje možnost zapnout měření času, tedy že do bodového výsledku zahrnuje i rychlost zadání odpovědi. Učitel má také možnost časový limit sám nastavit. Toto časování je vhodné využívat pouze při herní aktivitě, nikoliv při testování. Žáci tak nejsou sváděni k rychlému a nepromyšlenému tipování správných odpovědí. Velmi vhodné pro testování, kdy žáci sedí v učebnách jeden vedle druhého a vidí spolužákovi na monitor, je možnost zapnout míchání pořadí otázek a stejně tak pořadí nabízených odpovědí. Zcela se tak lze vyvarovat možnosti opisování od spolužáka. Posledním prvkem nabízeným touto stránkou jsou takzvané *fun memes*, tedy zábavné obrázkové vložky po zodpovězení každé otázky. Učitel může zvolit z nabízených sad, kde jsou rozlišeny obrázky pro správné a špatné odpovědi, stejně tak ale může vytvořit vlastní sadu a nahrát ji do modulu. Tento zábavný prvek je žáky velmi vítaný při skupinové soutěži a procvičování, při testování je vhodnější ho vypnout.

Samotná tvorba testu je časově náročnější než u předcházející zmíněné stránky, učitel musí veškerý obsah sám vytvořit v této stránce a veškerý obrazový materiál importovat. Zároveň je jistou nevýhodou, že stránka nabízí pouze dvě formy testu,

a to výběr právě jedné správné možnosti nebo výběr více správných odpovědí (možnost zadat maximálně pět možných odpovědí). Toto může být mírně kompenzováno zařazením varianty „none of these“. Samotné spuštění testu je následně otázka momentu, kdy učitel zvolí variantu *Live game*, žáci zadají vygenerovaný číselný kód, zadají své jméno a test může být zahájen. Výhodou je neomezený počet zařízení pro spuštění testu (oproti výše zmíněné stránce, kdy bylo nutné přihlásit minimálně čtyři zařízení) a učitel může vyčkat na přihlášení všech žáků nebo spustit test ihned a následně dopomoci s technickými problémy jedincům. Učitel pak v průběhu celého testu sleduje pokrok jednotlivých žáků v přehledné tabulce, po skončení testu (ukončení volí učitel) má možnost shlédnout ihned statistiku správnosti odpovědí. Velmi přehledně je zobrazena celková úspěšnost třídy, vyhodnocena nejtěžší otázka vzhledem k počtu správných odpovědí anebo časově nejnáročnější otázka aplikace. Dále v přehledné tabulce zobrazuje všechny žáky a všechny jejich odpovědi, včetně času potřebného k odpovědi. Učitel tak dostává ihned zpětnou vazbu a může ji tak předat i žákům.

Obrázek 5 - Ukázka práce s *Quizizz.com*

(Zdroj: vlastní)

Pomůcky do hodiny:

- Připravený test na webové stránce *Quizizz.com* (viz příloha č. 7)
- Přístup do PC učebny
- Odměna pro nejlepší tři žáky
- Hodnotící obrázkové karty žáků (viz příloha č. 5)

Řešení v případě selhání ICT:

- Předem připravený exportovaný test do tisknutelné podoby

Popis vyučovací jednotky:

1. Úvod (1 minuta)

Teacher: Good morning everybody.

Pupils: Good morning Miss.
Teacher: Thank you. Sit down, please.
Is anybody missing? No? Nobody is missing?
Teacher: Thank you. So, we are all here today.
Very well. Let's start our lesson.

2. Motivace (1 minuta)

Teacher: Today, we're going to find out what you have learnt. We're going to move to the IT classroom and you'll take a quiz. The best one will get a nice reward.
We'll revise a bit and then you'll take a quiz. At the end of the lesson, you'll have time to continue your own quiz.

3. Náplň hodiny

(přesun do PC učebny – 5 minut)

Talking (5 minut)

Teacher: Thank you for being quiet in the halls. Now, please, find your partner for speaking. Make pairs.
Sit anywhere you want to. Open your textbook on page 38. Let's look at exercise 5. Please, can you read the task, Petr?
Pupil: Look at the Josh's timetable. Work with a partner. Ask and answer about Josh's timetable.
Teacher: Very well, thank you. Do you understand? Can you say any question?
Pupil: Has Josh got English on Monday?
Teacher: Thank you, excellent. And how can we answer this question?
Pupil: Yes, he has.
Teacher: Super. Now, talk with your partner. Ask five questions each and your partner will answer you.

(učitel obchází mezi žáky, kontroluje správnost pokládání otázek, napomáhá slabším)

Testing (25 minut)

Teacher: Very well. Now, please, move to the computers.
Turn it on and log in. Go to this website and write down this game code. Please, write your full name. You've got 20 minutes to take this quiz. And you'll see how good you are after each question.
Are you ready? Yes? Ok, let's start the quiz.

(učitel spustí test, obchází mezi žáky, dopomáhá s technickými problémy, na své stanici sleduje pokrok žáků v testu)

Assessment (5 minut)

Teacher: Who is ready? You can go on to your own quiz and continue in your work.

Ok, everyone has finished the quiz. Let's look how good you are.

The most difficult question for you was... The easiest question ...

Let's look at it. What is the correct answer?

The best one is Andy, the second one is Petr and the third one is Anni. Please, give them a clap. You three, come here for your rewards.

Now, your marks. You can see your result in percentage and your mark next to it.

(žáci jsou již navyklí na systém procentního hodnocení, kdy známky jsou udělovány dle tabulky poskytnuté výchovnou poradkyní takto: 100-90 % = 1, 89-70 % = 2, 69-40 % = 3, 39-20 % = 4, 19-0 % = 5)

4. Evaluate (2 minuty)

Teacher: You worked very well today. Please, prepare your smile cards. Can you show me how do you feel?

(Žáci mají po celý rok k dispozici kartičky se smajlíky, viz příloha č. 5. Na každou větu učitele žáci zvednou obrázek vyjadřující jejich pocit o získaných schopnostech. Pro lepší porozumění mohou být věty sděleny v mateřském jazyce.)

I can talk about my timetable.

I can say what subject we've got and say when.

I am happy about my work in this quiz.

Do you like this lesson?

5. Závěr (1 minuty)

Teacher: That's all for today. Next lesson we'll learn how to talk about our day and we'll learn how to say the time in English.

Please, turn off the computers. Thank you. Have a nice day.

Reflexe hodiny

Popis výchozí situace

Skupina žáků, ve které byla realizována tato hodina, je totožná se skupinou z předcházející reflexe. Tedy skupina dvanácti žáků, kdy v den realizace byli všichni

přítomni. Jeden žák je zde vzděláván dle individuálního vzdělávacího plánu (nutnost poskytnout větší časovou dotaci a možnost se pohybově odreagovat). Právě pro tohoto žáka je forma testování na počítači vhodnější alternativou oproti klasickému vypisování písemného testu. Dva žáci vykazují dlouhodobě horší výsledky nejen v jazyce, ale v tomto ročníku to prozatím vynahrazují aktivitou v hodině a pečlivou domácí přípravou. Tato hodina se konala ve středu, druhou vyučovací hodinu, kdy první hodinu mají žáci hodinu českého jazyka a poté následuje matematika. Tato hodina většinou probíhá velmi klidně, žáci jsou usměrnění a soustředění. I z tohoto důvodu je často tato hodina volena pro testování a jen minimálně pro rušnější aktivity.

Efektivita užití ICT

Technologie v této hodině byla zařazena pro svoji funkci testovacího nástroje. Žáci jsou již s použitou webovou stránkou a prací s ní seznámeni, dokonce vyjádřili v předcházejících hodinách zájem o tvorbu vlastních kvízů pro spolužáky. Tato forma testování se žákům jeví jako méně stresová, zábavnější a dle jejich slov je jednodušší. Klasické souhrnné testy jsou zařazovány ve výuce vždy po dokončení dvou lekcí (využití *Revision* testů poskytnuté učebnicí *Project*). Tato forma testování je z mého pohledu dostatečná, uspokojivě zhodnotí požadované znalosti žáků. Její hlavní přínos spočívá v zjednodušení práce učitele, odpadá nutnost tisknutí kopií testů a jejich následného opravování. Jako nevýhodu lze spatřovat, že žáci nemohou předložit doma svůj test na ukázkou, ale toto odpadá, pokud je elektronická forma testu zařazována v rozumné míře. Z pohledu efektivity začlenění ICT do výuky byla tato aktivita přínosná v plné míře.

Míra dosažení cílů

Cílem této hodiny bylo ověřit znalosti žáků, a to ze znalosti slovní zásoby tematického bloku *My School* a použití slovesa *have got* ve všech jeho formách. Z mého pohledu byl cíl splněn, došlo k plnému zjištění schopností a znalostí všech žáků ve skupině. Také výsledky z tohoto konkrétního testu byly více než uspokojivé. Z dvanácti žáků získalo celkem osm žáků známku výborně (včetně žáka s IVP), tři žáci získali známku chvalitebně, pouze jeden žák získal nižší bodový výsledek a získal známku dobře (ale i tento procentuální výsledek byl na hranici, konkrétně 67 %).

3.1.3 Příprava na vyučovací jednotku č. 3

Téma: Slovní zásoba *My town, Giving directions*

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace, Cizí jazyk, Anglický jazyk

Očekávané výstupy:

- CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
- CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů

Klíčové kompetence:

- Kompetence komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky, rozumí různým typům obrazových záznamů)
- Kompetence k učení (využívá efektivní způsoby k učení, operuje s užívanými termíny)
- Kompetence k řešení problému (samostatně řeší problémy, užívá logické postupy)
- Kompetence pracovní (užívá bezpečně a účinně nástroje a vybavení)

Třída: 4. B, skupina B, 13 žáků (5 dívek, 8 chlapců)

Délka vyučovací jednotky, termín konání: 45 minut, 6.12.2018, 2. vyučovací hodina

Cíle vyučovací jednotky:

- Žáci si upevní pokyny k udání směru (*turn left/right, go straight*)

Předpokládané již osvojené znalosti:

- Slovní zásoba *My town (café, bookshop, clothes shop, cinema, museum, sports centre, swimming pool, supermarket, toys, hotel)*
- Slovní zásoba pro popis místa (*next to, opposite*)

Funkce začleněné ICT:

- ICT jako pracovní nástroj (žák ovládá technologii k výukovým účelům)
- ICT jako doplněk (motivační složka hodiny)

ICT požadavky do hodiny:

- 2 iPady
- 2 robotická zařízení Dash

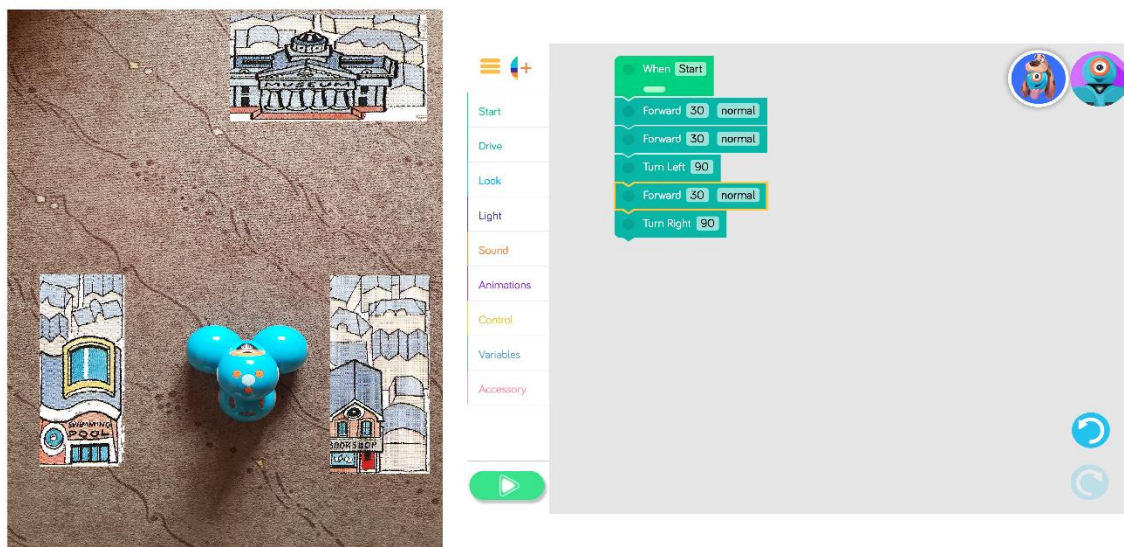
Popis využití ICT:

Robotické zařízení Dash je didaktická hračka určená pro děti od osmi let. Poskytuje několik základních rozhraní ovládaných pomocí aplikace v tabletu nebo iPadu. První a nejjednodušší mód pro žáky je využití aplikace *Go*, kdy žák ovládá robota pomocí dotykové obrazovky podobně jako u hraček na dálkové ovládání. Druhou aplikací s většími nároky na žáky je aplikace *Blockly*. Při této aktivitě již žáci sami vytváří program pro pohyb robota a následně jím robota ovládají. Dále robot nabízí aplikaci *Wonder*, kde je připraveno přes stovku úkolů propojených dobrodružným příběhem a žáci se tak postupně učí hravým způsobem programovacímu jazyku. Všechny aplikace jsou doprovázeny sadou předem nahraných zvuků a možností ovládat barvy světél robota. V zásadě je tato robotická hračka určena pro rozvoj logického myšlení a k seznámení se základy programování. Celé její ovládací menu je v anglickém jazyce (prozatím bez možnosti češtiny) a to lze velice vhodně využít v hodinách anglického jazyka. Hlavním cílem není učit žáky programovat, ale dalším rozdílným způsobem procvičit slovní zásobu a upevnit již osvojené dovednosti. Samotné ovládání robota i aplikací je velice intuitivní a snadné, zvládnou ho bez obtíží žáci od druhého ročníku.

Pro tuto hodinu byla využita aplikace Blockly. V první aktivitě v hodině, motivačním tanci, byla aplikace pro tanec předem vytvořená učitelem a v hodině pouze předvedena před žáky. V druhé aktivitě již sami žáci ovládají robota pomocí programovací aplikace Blockly, kdy velmi jednoduše zadávají pokyny pro robota pomocí přetahování z přednastavených sad příkazů. Žáci tak vytvoří sadu na sebe navazujících pokynů pro pohyb robota, např.: *Drive – forward – 30 – slow* nebo *Turn left – 90* nebo *Drive – backward – 30 – fast*. Následně jen zadají pokyn robotu k vykonání sady příkazů a sledují, jakým způsobem se jim pokyny zdařily. V této aplikaci jsou rozděleny pokyny pro pohyb (jízda vpřed, vzad, zatočení vpravo a vlevo), pro ovládání zvuků, pro ovládání světél a pro zadání složitějších funkcí programu (funkce když, opakuj, po stisku tlačítka). Žáci pracují pouze s pokyny pro pohyb, kdy volí směr pohybu, vzdálenost vykonaného pohybu v centimetrech a rychlost. Pokyny pro zatačení jsou v základu zadány jako obrát o 90°, ale je možné je měnit na libovolný číselný údaj. Dochází tak nenásilnou formou k propojení s matematikou, žáci často volí metodu měření pravítky reálné vzdálenosti. Pro lepší přesnost pohybu robota je vhodnější zvolit podklad koberce, na linu či plovoucí podlaze prokluzují hnací kolečka robota a jízda je pak nepřesná.

Vždy by tato činnost měla být pouze krátkodobou součástí hodiny a vždy by mělo být výstupem mluvní cvičení. Cílem není správnost programu, respektive pohyb robota, ale schopnost žáků vyjádřit se v jazyce.

Obrázek 6 - Ukázka aktivity s robotem Dash

(Zdroj: vlastní)

Pomůcky do hodiny:

- Připravené 2 sady obrázků s popiskem pro mapu města
- Připravený program v aplikaci *Blockly* pro motivační tanec (viz příloha č. 8)
- Rytmická nahrávka beze slov pro tanec
- Hodnotící obrázkové karty žáků (viz příloha č. 5)

Řešení v případě selhání ICT:

- Motivační tanec předvede učitel s maňáskem nebo jinou hračkou
- Při směřování po městě žáci místo robota navádějí svého spolužáka

Popis vyučovací jednotky:

1. Úvod (1 minuta)

Teacher: Good morning everybody.

Pupils: Good morning Miss.

Teacher: Thank you. Sit down, please.

Who's missing?

Very well. Let's start our lesson.

2. Motivace (1 minuta)

Teacher: Today, we're going to help our little friend Dash in our city.

Dash will show us a new aerobic dance. We will dance with him.
And he wants to buy some Christmas presents, but he is lost in our city. We'll help him.

(učitel doprovází svoji promluvu gesty a mimikou, tak aby žáci pochopili situaci)

3. Náplň hodiny

Listen and dance (5 minut)

Teacher: Say hello to Dash. Dash, say hello!

I've heard you can dance very well. Please, can you show us your dancing? Everybody, please, stand up and look at Dash!

(učitel ovládá Dashe pomocí tabletu, Dash po stisknutí tlačítka přehraje zvuk "Hello". Po spuštění programu předvede čtyři základní kroky pro aerobic a doprovází předem namluvenými pokyny)

Pokyny Dashe k tanci:

Go ahead. (2x), Go back. (2x), Go right., Go left. Once again!

Teacher: Is he good? Yes, he's so good. Please, Dash, show it again and we'll dance with you.

(učitel použít rytmickou skladbu a spolu s žáky předvádí dle Dashe základní úkroky)

Revising vocabulary (10 minut)

Teacher: Dash wants to buy some present. Let's build our town!

Please, make two groups. Each group has these pictures.

Group number one – here is your town.

Group number two – here is yours.

(učitel ukáže žákům vymezený prostor na koberci, kam pokládat kartičky s obrázky)

Please, find the picture with the cinema. Good.

Put the cinema in our town.

Now, find the picture with the museum. Very well.

Put the museum in our town. Where's your museum?

Pupils: It's next to the cinema. / It's opposite the cinema.

(žáci postupně dle pokynů učitele rozmístí všech 10 karet na koberec a vytvoří tak své město, každý žák alespoň jednou odpoví a správně formuluje větu)

Giving directions (20 minut)

Teacher: Now, we've got our town.

But Dash is lost. Please, help him!

He wants to buy some presents at the toy shop, clothes shop and supermarket.

And after that, he wants some fun. He wants to see the museum, go to the cinema and go to the swimming pool.

(učitel zapisuje jednotlivé cíle na tabuli, tak aby na ně všichni žáci viděli, počet cílů je totožný s počtem žáků v jedné skupině)

Here, take your Dash and iPad. Work together. Help each other.

Say to Dash where the place is and how to go there.

We'll do the first one together. Where is the toy shop?

Pupils: It's next to the museum.

Teacher: How can Dash go there? What do you say to Dash?

Pupils: Dash, go straight past the clothes shop. Turn left at the museum. Turn right. Toy shop is next to the clothes shop.

Teacher: Very well. Now, help him get there. Please, start *Blockly*.

(učitel obchází obě skupiny, kontroluje správnost formulace vět, napomáhá v technických záležitostech, každý žák ve skupině řeší jedno místo)

Summary (5 minut)

Teacher: Very well. Dash is so happy. Now, we all are at the swimming pool! Please, help me to tidy our classroom. Bring me the hotel, please.

(učitel si postupně vyžádá všechny obrázkové karty, každý žák uklízí alespoň jednu kartu)

4. Evaluate (2 minuty)

Teacher: You worked very well today. Please, prepare your smile cards. Can you show me how do you feel?

(Žáci mají po celý rok k dispozici kartičky se smajlíky, viz příloha č. 5. Na každou větu učitele žáci zvednou obrázek vyjadřující jejich pocit o získaných schopnostech. Pro lepší porozumění mohou být věty sděleny v mateřském jazyce.)

I can name places in our town.

I can say where the place is.

I can help someone to go there.

Do you like this lesson?

5. Závěr (1 minuta)

Teacher: That's all for today. Next lesson we'll read about famous cities in England and we'll watch a nice video.

Thank you. Goodbye!

Reflexe hodiny

Popis výchozí situace

Skupina žáků, kde proběhla realizace této hodiny, je velmi jazykově nevyrovnaná. Šest žáků z celkových třinácti je velmi jazykově nadaných, téměř dosahují o dva ročníky vyšší úrovně. Dalších šest žáků je na přiměřené úrovni svého věku, zbývající jeden žák je vzděláván dle platného individuálního vzdělávacího plánu (třetí stupeň podpůrných opatření). Pro potřeby tohoto žáka je po celý den ve třídě přítomna asistentka pedagoga. Tento žák má značné obtíže s formulací věty (vady řeči), doba trvání jeho koncentrace nepřesahuje při běžných aktivitách zpravidla deset minut a písemný projev je pro něj téměř nerealizovatelný. Právě vzhledem k značné rozdílnosti této skupiny jsou zde voleny netradiční formy výuky dávající učitelům prostor pro individuální práci s jednotlivci a nadaným žákům možnost se více projevit, případně dopomoci spolužákům.

Tato hodina byla realizována ve čtvrtek druhou vyučovací hodinu, kdy pro žáky je to poslední hodina jazyka v týdnu. Žáci vykazují v tyto hodiny lehkou míru únavy a stresu po téměř uplynulém týdnu. I z tohoto důvodu je pro tyto hodiny volena volnější forma výuky, bez začleňování testů, zkoušení nebo písemného projevu.

Efektivita užití ICT

Technologie byla do této hodiny zařazena pro svoji funkci doplňku a motivační funkci. V druhé aktivitě pak pro svoji funkci pracovního nástroje, kdy žáci sami technologii ovládají. Žáci jsou již seznámeni s těmito robotickými hračkami a již si osvojili základní práci s nimi. Jako motivace se robot projevil velmi přínosně, žáci se dokonce dotazovali, zda mohou někdy ve volném čase namluvit vlastní pokyny a sestavit vlastní tanec. Při druhé aktivitě, kdy ICT sloužilo jako pracovní nástroj, si žáci mnohonásobně zopakovali základní pokyny pro orientaci a díky dotykovému zařízení s přednastavenými příkazy si slovní zásobu upevnili jinou netradiční formou. Díky jazykově nadanějším žákům ve skupině nedocházelo k zbytečným přechodům do mateřského jazyka a technologie tak efektivně splnila svůj účel, kdy žák formuloval souvislé věty a aktivně pracoval s anglicky psanou aplikací. Z pohledu efektu užití ICT byly tyto obě aktivity velmi přínosné.

Míra dosažení cíle

Cílem této hodiny bylo upevnit dovednost žáků poskytnout pokyny a udat směr cesty. K tomuto cíli směřovaly taktéž všechny aktivity v hodině. Motivační tanec navazoval na hodinu tělocviku z předchozího dne a hravou formou si žáci zopakovali

základní pokyny pohybu. Stavění vlastního města z obrázků na koberci směřovalo k zopakování slovní zásoby z předcházejících hodin a následné ovládní robotické hračky napomáhalo k formulování pokynů pro cestu. V závěru hodiny se u téměř všech žáků zdařilo upevnit cílenou dovednost. Pouze u žáka s platným IVP se tento cíl redukoval na jemu přiměřený, tedy že je schopen jednoslovné odpovědi a neverbálně reagovat na pokyny. Tento individuální cíl byl téměř zcela dosažen, žák si ani po této hodině dostatečně neupevnil slovní zásobu a stále dochází k záměnám pravé a levé strany. Z celkového pohledu však považuji cíl hodiny za splněný.

3.2 Aktivity s využitím ICT pro výuku CJ na 1. stupni

V této podkapitole práce představí konkrétní aktivity do výuky cizího jazyka s využitím ICT. Každá aktivita je vždy popsána z hlediska využitelnosti v hodině, je zobrazen její náhled, dále je popsán postup její tvorby (včetně konkrétních ICT nástrojů). U každé aktivity jsou také uvedeny očekávané výstupy dle RVP, sepsány klíčové jazykové výrazy osvojené pomocí aktivity a doporučený ročník realizace. Na závěr je vždy uvedena možnost realizace aktivity vzhledem k počtu ICT dostupných ve třídě a možné alternativní způsoby využití aktivity.

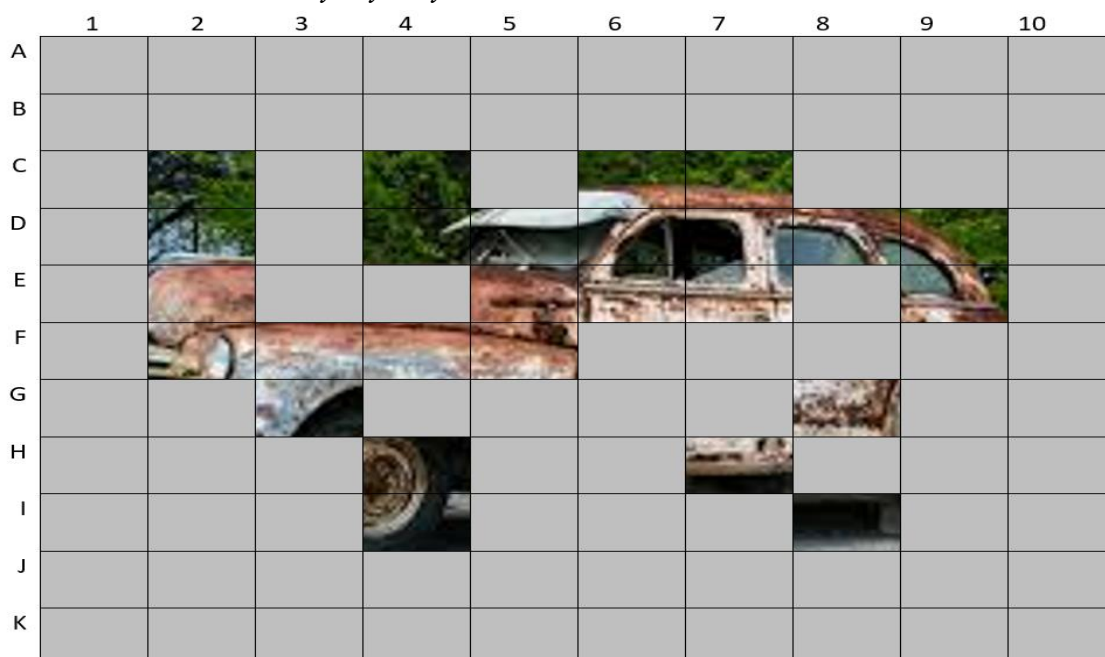
Cílem této podkapitoly je poskytnout náhled výše zmíněných typů práce s ICT a nástrojů využitelných ve výuce na konkrétních příkladech z praxe. Všechny níže uvedené obrazové přílohy jsou vytvořeny z volně dostupných obrázků (na internetu dostupné po zapnutí filtru dle *Práv k užití – povoleno opětovné použití s úpravami*), dále z vlastních fotografií pořízených pro výukové účely a z vlastního archivu prací vytvořených žáky při výuce. Každá aktivita je vždy nabídnuta s více možnostmi tvorby, tedy se nejedná o manuál k používání konkrétního typu technologie či softwaru. Jde spíše o typy, jakým způsobem mohou být tyto nástroje jednoduše ve výuce použity. Náměty pro tyto aktivity byly získány částečně díky odborné literatuře (pak je to uvedeno v popisu aktivity) anebo na základě vlastní iniciativy a snahy převést klasické aktivity do digitální, respektive interaktivní podoby.

3.2.1 Mystery picture

Tato aktivita je založena na dětské chuti objevovat, odkrývat tajemství. Rank ji výstižně nazývá pojmem „*hiding and revealing approach*” (2011, str. 21) a zdůrazňuje její největší výhodu v zaměření na detail bez rozptylování pohledem na celkový obraz. Při této aktivitě žáci žádají o odkrytí jednotlivých políček a snaží se co nejdříve odhalit, co je zobrazeno na obrázku. Z mého pohledu spočívá největší výhoda této aktivity v procvičování slovní zásoby – žák si po celou dobu odkrývání obrázků postupně v mysli prochází všechna jemu známá slova a porovnává je s odkrývaným obrazem. Zároveň se tato jediná aktivita dá použít k více účelům (vedle upevnění slovní zásoby) a to k nácviku formování otázek, krátkých odpovědí, upevnění číselné řady a abecedy. Aktivita se dá použít v situaci jednoho počítače (tabule, projektoru) na skupinu i pro práci ve dvojicích či týmech. Její další nesporná výhoda je v jednoduchosti přípravy, lze si tuto aktivitu připravit v jakémkoliv textovém editoru, v softwaru interaktivních tabulí, dotykových zařízeních, ale i například v běžném grafickém programu nebo stále

oblíbeném *PowerPointu*. Jediné kritérium pro volbu nástroje je schopnost vytvářet překrývající se vrstvy více objektů.

Obrázek 7 - Ukázka aktivity *Mystery Picture*

(Zdroj: vlastní)

Popis aktivity

- Způsob tvorby: Textový editor (*Microsoft Word*), tabulka o 11 sloupcích a 11 řádkách (odstraněné ohraničení kolem čísel a písmen), obrázek vložený s formátem obtékání „za textem“, výplň jednotlivých buněk libovolnou barvou, postupné odkrývání políček opětovným rušením výplně
- Doporučený ročník: 5. ročník
- Učivo: tematický okruh *Můj svět*, přídavná jména, vazba *have got, to be*
- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - Kompetence komunikativní (žák formuluje své myšlenky, rozumí obrazovým materiálům a reaguje na ně)
 - Kompetence k učení (samostatně pozoruje a experimentuje, využívá efektivní způsoby a metody pro učení)
 - Kompetence sociální a personální (účinně spolupracuje ve skupině, přispívá k diskuzi, respektuje odlišné názory druhých)
 - Kompetence pracovní (používá bezpečně a účinně nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla)
- Očekávané jazykové výstupy:

- CJ-5-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- CJ-5-2-03 odpovídá na jednoduché otázky týkající se osvojovaných témat a podobné otázky pokládá
- Didaktická funkce ICT:
 - ICT jako extenze (demonstrační prostředek) – rozšíření smyslového vnímání (zrak)
- Klíčové jazykové výrazy:
 - What have I got in my garden?
 - Please, show me 2 B. / Can you show me 2 B?
 - Can I guess? / Have you got a car / a tree / a bike ... in your garden?
 - No, I haven't. / Yes, I have.
 - Is it green / black / new / old car?
 - Yes, it is. / No, it isn't.
- Organizace výuky:
 - 1 zařízení (PC, interaktivní tabule, tablet, projektor) ve skupině – učitel pokládá základní otázku a odkrývá jednotlivá políčka, celá skupina hádá, úspěšný řešitel získává bod, podmínkou pro odkrytí a získání bodu je správné položení otázky a formulace věty
 - Alternativa – skupina rozdělena na dva týmy, v pokládání otázek se střídají, vítězí tým se správně formulovanou odpovědí
 - Více zařízení (PC, tablety) ve skupině – žáci pracují ve dvojicích, k dispozici mají více připravených obrázků, každý z dvojice zná právě jednu polovinu obrázků, v hádání se střídají, počítají si počet pokusů, vítězí žák s méně potřebnými pokusy na uhodnutí skrytého obrázku
- Alternativní možnosti využití:
 - Přítomný průběhový čas (What is he doing in this picture? – Is he swimming? / Is he dancing? ... - No, he isn't. / Yes, he is.)
 - Modální sloveso can (What can he do? – Can he sing? / Can he play the guitar? ... - No, he can't. / Yes, he can.)
 - Přítomný prostý čas (What does he do every morning? – Does he play football? / Does he tidy his room? – No, he doesn't. Yes, he does.)

- Vazba There is/ there are (What's in my picture? – Is there a house? / Are there any animals? – No, there isn't. / No, there aren't. / Yes, there is. / Yes, there are.)

3.2.2 Magic bag

Tato aktivita je založená na klasické hře pro upevnění slovní zásoby, kdy učitel přinese do třídy tašku a v ní má ukryté předměty. Žáci mají za úkol hádat, co se v jeho tašce skrývá. I tato aktivita se dá velmi jednoduše přenést do digitální podoby a ušetří tak čas a námahu učitele s neustálým stěhováním pomůcek do hodin, jejich uklízením a schraňováním. Samozřejmě není cílem vždy používat jen digitální podobu, možnost předměty si osahat a spojit si tak reálný předmět s jeho anglickým pojmenováním je pro žáky nenahraditelná zkušenost. Ale každý učitel zná situace, kdy nemá dostatek času na přípravu, zapomněl potřebné předměty v jiné třídě nebo je danou slovní zásobu nemožné předvést na reálných předmětech (například kvůli velikosti anebo abstraktnosti). Právě v této chvíli digitální obdoba hry má své nezastupitelné místo. Tvorba této aktivity je opět možná v kterémkoliv softwaru, který umožňuje práci s vrstvami objektů a jejich posunem. Učitel se tak nemusí složitě učit s novým nástrojem anebo trávit zbytečně čas hledáním na internetu.

Obrázek 8 - Ukázka aktivity Magic bag

(Zdroj: vlastní)

Popis aktivity

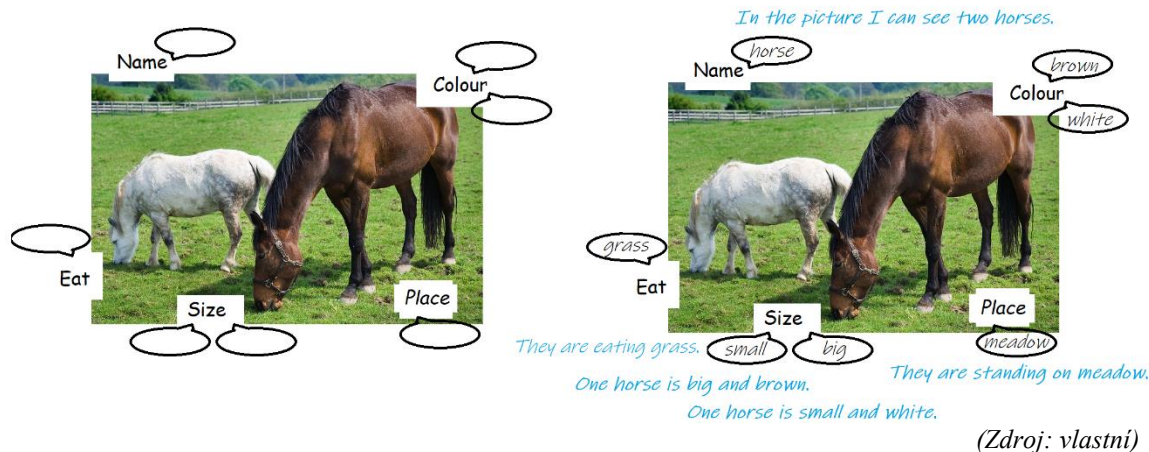
- Způsob tvorby: Textový editor (*Microsoft Word*), vložení obrázků formátem obtékání „*těsné*“ (umožňuje libovolnou manipulaci s objekty), posun předmětů do pozadí pomocí funkce „*přenést dál*“ / posun tašky do popředí „*přenést dopředu*“, předměty se postupně vysouvají zpoza tašky a tím se odhalují
- Doporučený ročník: 1. – 3. ročník

- Učivo: tematický okruh *My school*
- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - Kompetence komunikativní (naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje, rozumí obrazovému materiálu a účinně se zapojuje do diskuze)
 - Kompetence k učení (vyhledává a třídí informace a využívá je v procesu učení, samostatně pozoruje a experimentuje)
 - Kompetence sociální a personální (účinně spolupracuje ve skupině, přispívá k diskusi)
 - Kompetence pracovní (používá bezpečně a účinně nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla)
- Očekávané jazykové výstupy:
 - CJ-3-1-01 rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
 - CJ-3-1-02 zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- Didaktická funkce ICT:
 - ICT jako extenze (demonstrační prostředek) – rozšíření smyslového vnímání (zraku)
- Klíčové jazykové výrazy:
 - What is it in my magic bag?
 - Is it a pen / a ruler / a pencil ...?
 - Yes, it is. / No, it isn't.
- Organizace výuky:
 - 1 zařízení (PC, interaktivní tabule, tablet) na skupinu – učitel pokládá základní otázku a žáci hádají, žáci mohou sami chodit k zařízení a uhádnutý objekt odkrýt
- Alternativní možnosti využití:
 - Tašku lze zaměnit za jakékoliv pozadí (les, zahrada, moře) – libovolná slovní zásoba
 - Sloveso have got (What have I got in my magic bag? – Have you got a pen?)
 - Vazba there is / there are (Is there a pen in your bag?)
 - Vazba I can see (What can you see in the forest? – I can see a fox.)

3.2.3 Popis obrázku

Tato aktivita má za cíl rozvinout žákovskou představivost a schopnost převést myšlenky a konkrétní slovní zásobu do celých vět. Možnost kreslit a psát přímo do obrázku je pro děti atraktivní, opadá strach z počátku psaní a umožňuje jim snáze převést jednotlivá slova do vět. Z mé vlastní zkušenosti je tento způsob popisu pro žáky daleko méně stresující než jeho papírová obdoba, kdy mají předložen obrázek se zadáním, aby napsali nebo řekli pět vět. Žákům je poskytnut předem obrázek s doplněnými klíčovými slovy a s prázdnými mezerami pro doplnění slov. Na základě takovéto obrázkové osnovy je pro žáky snadné stvořit požadovaných pět vět sloužící jako popis obrázku a bez obtíží tyto věty sdělují ústně a v závěru je sepíší. Tato aktivita se dá velmi snadno vytvořit v textovém editoru, v grafickém programu (oblíbené *Malování*) anebo v softwaru interaktivních tabulí. Její velká další nesporná výhoda spočívá v ušetření materiálu (tisknutí kopií k jednorázovému účelu) a také v možnosti zobrazit obrázek v plných barvách. Tato aktivita byla upravena pro potřeby prvního stupně dle Ranka (2011, str. 59-62)

Obrázek 9 - Ukázka aktivity popisu obrázku

Popis aktivity

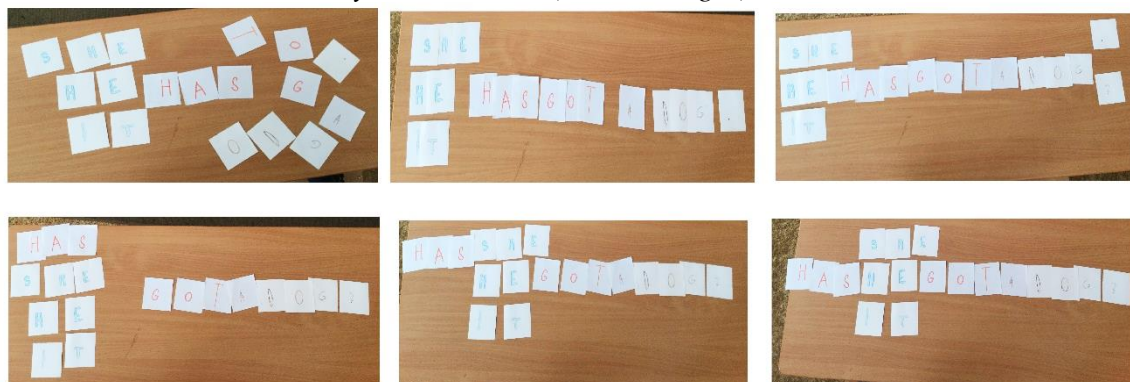
- Způsob tvorby: Grafický program (*Malování*) – vložení obrázku, vytvoření klíčových slov a rozmístění do obrázku, vytvoření prázdných bublin pro dopsání slov, ponechání dostatek prázdné stránky kolem pro žákovské experimenty s typem písma a velikostí
- Doporučený ročník: 4. – 5. ročník
- Učivo: tematický blok *Pets*, přítomný čas průběhový

- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - Kompetence komunikativní (naslouchá promluvám druhých lidí a vhodně na ně reaguje, rozumí obrazovému materiálu a účinně se zapojuje do diskuze)
 - Kompetence k učení (vyhledává a třídí informace a využívá je v procesu učení, samostatně pozoruje a experimentuje)
 - Kompetence sociální a personální (účinně spolupracuje ve skupině, přispívá k diskusi)
 - Kompetence pracovní (používá bezpečně a účinně nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla)
- Očekávané jazykové výstupy:
 - CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
 - CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- Didaktické funkce ICT:
 - ICT jako extenze (demonstrační prostředek) – rozšíření smyslového vnímání
 - ICT jako pracovní nástroj – vlastní tvorba žáků, IT prezentace
- Klíčové jazykové výrazy:
 - What can you see in the picture?
 - In the picture I can see ... / There is ... / There are ...
 - What colour is it?
 - Where is it? / Where are they?
 - What is it eating? / What are they eating?
- Organizace výuky:
 - Každý žák u vlastního PC – učitel pokládá otázky, žáci samostatně dopisují slovíčka, tvoří celé věty. Ideální kontrola ve dvojicích mezi spolužáky (opadá strach z kontroly, každé slovo se dá opravit, smazat, nahradit), učitel provádí až finální kontrolu
 - 1 PC na skupinu – učitel vyvolává jednotlivé žáky pro dopsání slova, celé věty do aktivity, závěrem si finální podobu všichni žáci přepíší do sešitu (ideálně i nakreslí obrázek)
- Alternativní možnosti využití:
 - Libovolná slovní zásoba

3.2.4 Animace

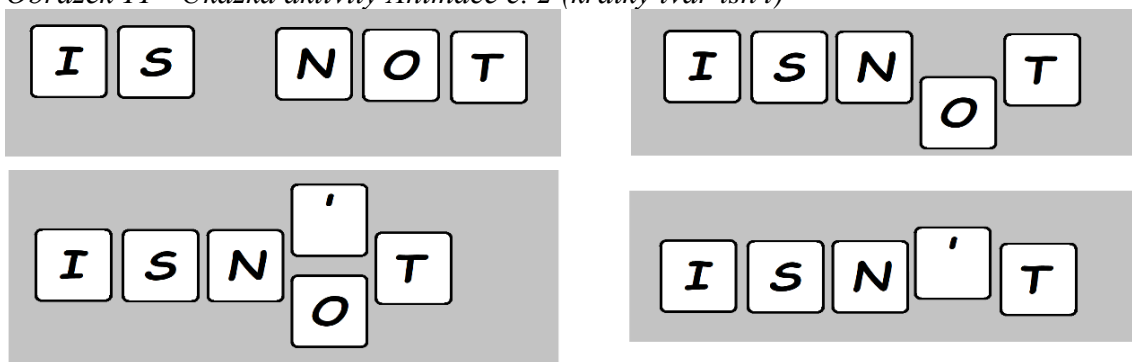
Využití animace má ve výuce jazyka nezastupitelné místo. Ať už pro přehlednější prezentaci využitou učitelem k objasnění jevu, gramatické struktury, nebo při znázornění krátkých scének. Ale i sami žáci mohou animace vytvářet, případně se na jejich tvorbě alespoň podílet a osvojit si tak daný jev pomocí jiné perspektivy. Tato aktivita již vyžaduje specifické technologické nástroje, v první řadě je zapotřebí jakékoliv zařízení schopné pořizovat fotografie a následně program schopný spojit fotografie do jednoho filmového záběru. V dnešní době však většina žáků má k dispozici mobilní telefon s fotoaparátem a potřebný software nalezneme v základu běžně užívaných systémů *Windows*. Lze použít program pro tvorbu videa (*Windows Movie Maker* – do verze systému *Windows 8.1*) anebo aplikaci pro úpravu fotografií (*Fotky* – od verze systému *Windows 10*). A konečně, dá se využít i běžně dostupný program pro tvorbu prezentací (*PowerPoint*), byť zde to vyžaduje již jistou uživatelskou zkušenost s časováním přechodů mezi jednotlivými fotografiemi a plynulost prezentace. Tento finální krok převedení do animace však už může dělat pouze učitel bez žáků. Podstatné je, že podklady pro animaci si žáci tvoří sami a samotné fotografie pořizují také sami žáci, tedy princip tvorby od jednotlivých kroků potřebných po celý obraz je jim zpřístupněn. Žáci mohou potřebná slova, respektive písmena, vytvořit například v hodině výtvarné výchovy, nebo tomu může být několikrát vyhrazeno několik minut na konci vyučovací hodiny. To je patrné z první ukázky níže. Výhodou je zcela nesporně větší angažovanost dětí a větší pozitivní odezva při shlédnutí výsledné animace. Nevýhodou může být nesouměrnost jednotlivých písmen, nedostatečná kontrastnost a následně špatná přehlednost v animaci. Alternativně může být tato aktivita celá vytvořena v *Malování*, jak je vidět na druhé ukázce. Zde žáci vytváří jednotlivé obrázky v daném programu a postupně ukládají jako jednotlivé soubory. Učitel pak jen spojí dílčí obrazy do jednotného filmu. Obě dvě formy tvorby však splňují svůj účel, tedy že žáci se soustředí na jednotlivé prvky (písmena, slova) a systém jazyka.

Obrázek 10 - Ukázka aktivity Animace č. 1 (vazba has got)

(Zdroj: vlastní)

Obrázek 11 - Ukázka aktivity Animace č. 2 (krátký tvar isn't)

(Zdroj: vlastní)

Popis aktivity

- Způsob tvorby:
 - Ukázka Animace č. 1 – žáky vytvořená písmena na papír, pořízené fotografie mobilním zařízením (iPad, telefon), nafoceno přibližně 30–50 fotografií, výsledně spojeno do pohyblivé animace pomocí aplikace *Fotky* (učitelem), důraz musí být kladen na výraznost barev písmen a na stálost pozice fotoaparátu
 - Ukázka animace č. 2 – žáky tvořená písmena v programu *Malování*, následně každý krok posunu písmene uložen jako samostatný obrázek, výsledně spojeno do pohyblivé animace pomocí aplikace *Fotky* (žáky)
- Doporučený ročník: 5. ročník
- Učivo: inverzní způsob tvoření otázky, tvoření krátkých tvarů záporu u sloves
- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - Kompetence k učení (třídí informace a využívá je v procesu učení a tvůrčích činnostech, samostatně experimentuje a pozoruje)
 - Kompetence k řešení problémů (využívá získané vědomosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit nezdarem)

- Kompetence pracovní (užívá bezpečně a účinně nástroje a dodržuje vymezená pravidla)
- Očekávané jazykové výstupy:
 - CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života, je seznámen s grafickou podobou jazyka
- Didaktická funkce ICT:
 - ICT jako pracovní nástroj – využívá technologii pro tvorbu a prezentaci své práce
 - ICT jako extenze (demonstrační prostředek) – rozšíření smyslového vnímání (zrak)
- Klíčové jazykové výrazy:
 - She/He/It has got a dog. → Has she/he/it got a dog?
 - He/She/It is not → He/She/It isn't.
- Organizace výuky:
 - Ukázka č. 1 – žáci rozdělení do skupin po třech, společně vytváří písmena, střídají se v pořizování fotografií a posunu písmen po lavici
 - Ukázka č. 2 – žáci pracují samostatně na vlastním PC, samostatně vytváří celý obsah animace, zkušenější mohou sami převést do animace
- Alternativní možnosti využití:
 - Inverzní způsob tvoření otázek (sloveso *to be, can*, přítomný čas průběhový)
 - Tvoření zkrácených tvarů sloves (sloveso *have/has not got, to be, to be not, cannot*)

3.2.5 My Coat of Arms

Tato aktivita dle mého názoru patří k nejčastěji využívaným v hodinách jazyka, hned po kresbě rodokmenu. Žáci dostanou prázdný nákres erbu a jejich úkolem je doplnit pole na erbu dle svého vlastního uvážení anebo učitelem předem určený jednotlivý obsah každého pole. Standartně se tento nákres erbu pro žáky tiskne a ti ho ručně dokreslí, popřípadě do něj dopíší klíčová slova. I tato aktivita je však jednoduše převeditelná do elektronické podoby pomocí programu *Malování*, který je dnes běžnou součástí systému *Windows*. Žáci mohou obrázky do erbu dokreslovat samostatně anebo mohou využít internet a požadované obrázky do svého erbu vkopírovat. Zde je však důležité seznámit žáky s problematikou autorských práv a naučit je vyhledávat obrázky s licenci k opětovnému použití včetně povolených úprav (vyhledávač *Google* toto nabízí mezi

základními nástroji vyhledávače, případně existuje nespočet webových stránek shromažďující volně použitelné materiály). Kreslení a malování v digitální podobě poskytuje několik výhod. V první řadě z žáků opadá stres z možného nevratného zničení obrázku, v digitální podobě lze vše donekonečna upravovat a žádná změna není nevratná. Další výhodou může být rychlost výtvarného zpracování, zatímco nakreslení pěti zdařilých obrázků může žákům trvat i celou vyučovací hodinu, v případě kopírování a vkládání obrázků z internetu se toto výrazně zkracuje a učitelé tak zbývá čas na potřebné mluvní aktivity. Dále grafický editor žákům umožňuje vkládat čitelné texty přímo do obrázků, variovat s jejich umístěním, vhodnou velikostí či barvou. A v neposlední řadě, výtvarné vyjádření pomocí technologie umožňuje i výtvarně slabším žákům zažít pocit úspěchu nad svým výtvozem. Závěrem bych ráda zmínila ještě ekonomickou výhodu této aktivity, učitelé takto šetří náklady školy na mnohonásobné tištění kopií. A i přesto mohou žáci svůj výtvarný výtvor ukázat doma, například na telefonu anebo si ho zaslat prostřednictvím e-mailu. Na druhou stranu vždy je v rámci skupiny několik žáků, respektive žákyň, které tato forma práce uspokojovat nebude, protože upřednostňují vlastní tvůrčí činnost v klasickém provedení. V takovém případě je vhodné žáky dodatečně motivovat na jiné možnosti technologického provedení, například možnost nahrát do erbu jejich reálné fotografie a ty pak upravit. Z jazykového hlediska slouží tato aktivita jako přípravná fáze pro mluvený výstup žáků. Žáci si díky ní připraví základní slovní zásobu a díky rozložení erbu mají přehledně danou osnovu pro svoji prezentaci. Čas strávený nad jeho přípravou napomáhá pamětnímu osvojení tématu a jen málokdy se pak stane, aby žák při ústním výstupu zmatkoval nebo dokonce zcela zapomněl připravený text. Je možné tuto aktivitu rozšířit o psaný výstup a pak zároveň napomáhá rozvoji psaní žáků.

Obrázek 12 - Ukázka aktivity *My coat of arms*

(Zdroj: vlastní)

Popis aktivity

- Způsob tvorby: Využití programu pro bitmapovou grafiku (zde *Malování*), vytvořený prázdný černobílý nákres erbu s nadpisem a klíčovými tématy (nákres je také volně ke stažení), žáci pomocí grafických nástrojů dotváří svůj vlastní erb a kombinují s vloženými obrázky (z internetu anebo vlastními), dále žáci pomocí nástroje pro text doplní klíčová slova a jména, závěrem je možné použít pro sepsání celých vět. Je důležité žáky naučit pracovat se základy programu (neomezený pracovní prostor, nástroje pro výběr, kopírování, výplň, kreslení).
- Doporučený ročník: 4. - 5. ročník
- Učivo: představení sebe sama, slovní zásoba zájmy, rodina, škola
- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - o Kompetence komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky logicky a souvisle, využívá technologie pro komunikaci s okolím)
 - o Kompetence pracovní (používá bezpečně a účinně nástroje a vybavení, respektuje vymezené zásady)
- Očekávané jazykové výstupy:
 - o CJ-5-2-02 sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
 - o CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
- Didaktická funkce ICT:
 - o ICT jako pracovní nástroj – využívá technologii pro vlastní tvorbu a pro prezentaci své práce
- Klíčové jazykové výrazy:
 - o What's your name? – My name is ...
 - o How old are you? – I'm 12 years old.
 - o Where are you from? – I'm from Pilsen.
 - o What's your friend's name? – My friends are ...
 - o What is your favourite school subject? – My favourite subject is ...
 - o What do you like? – I like ...
 - o How old are your mum and dad? – My mum is 38 years old and my dad is 41 years old.

- Organizace výuky:
 - Každý žák u vlastního PC – učitel nejdříve položí všechny základní otázky a zopakuje slovní zásobu, poté žáci samostatně tvoří svůj erb
 - Jeden PC na skupinu (ideálně s projekcí, lépe s interaktivní tabulí) – tvorba erbu celé třídy, nebo celé školy, učitel pokládá otázky, celá skupina vymýšlí klíčová témata a slovní zásobu, grafickou práci vykonává učitel sám anebo střídavě vyvolává jednotlivé žáky
- Alternativní možnosti využití:
 - Libovolné mluvní cvičení (erb lze nahradit jiným symbolem) – volný čas, naše město, naše škola apod.

3.2.6 Mystery text

Tato aktivita se stejně jako výše zmíněná *Mystery picture* zakládá na dětské chuti objevovat skryté věci. Práce s textem, kdy učitel záměrně skrývá některá slova, může být použita k několika cílům. Prvním cílem je snaha upoutat pozornost žáků na klíčová slova, důležitou slovní zásobu, bez počátečního rozptylování celými větami a délkou textu. Tímto způsobem lze předcházet časté tendenci žáků chtít rozumět každému jednotlivému slovu, což pak brání uchopení hlavní myšlenky. Dalším cílem, kterého lze touto formou práce s textem dosáhnout, je snaha rozvinout u žáků kreativní myšlení a snažit se uhádnout děj příběhu. Znovu tak lze předcházet snaze porozumět bezpodmínečně všem slovům a zároveň upevňujeme povědomí o větné stavbě a jazyce, když žáky nabádáme k hádání okolních slov. V níže znázorněné ukázce práce s textem je cílem soustředit pozornost žáků na novou slovní zásobu. Žákům je předložen text zpracovaný v textovém editoru, kde je použito rozdílných barev na pozadí textu k oddělení dílčích částí textu. Následně se všechna slova, kromě klíčové slovní zásoby, zabarví stejnou barvou jako pozadí a tím dojde k jejich „zmizení“. Žáci následně postupně odkrývají jednotlivá slova jejich přebarvením zpět na černou. Cílem aktivity je odkrýt všechna potřebná slova k uhádnutí názvu místnosti (v tomto konkrétním případě) a zjistit správné umístění místnosti na plánu. Text byl převzat z učebnice pro pátý ročník, Project 1 (Hutchinson, 2008, str. 55)

Obrázek 13 - Ukázka aktivity *Mystery text*

FLAT TO LET

There are four rooms in the flat and a hall. The hall is room d. There's a small table in the hall. There's a telephone on the table.

Room c is the living room. There's a sofa here and there are two armchairs, too. The television is here. There's a desk here, too, with a chair. There's a computer on the desk.

Room b is the bathroom. There isn't a bath here, but there's a big shower. There's a toilet and a washbasin, too. There's a big mirror on the wall.

Room a is the kitchen. There are lots of cupboards here. There's a fridge, a sink and a cooker. There's also a television and a radio here, too. We eat here, so there's a small table and there are four chairs.

Room e is the bedroom. There are two beds here. There's a big wardrobe, and a chest of drawers. There's a lamp on the chest of drawers and a clock.

TO LET

a small table a telephone

two armchairs, a sofa
The television a desk
a chair. a computer

a big shower. a bath here,
a big mirror .

lots of cupboards
a fridge a cooker.
eat a small table

four chairs. two beds
a big wardrobe a chest of drawers. a lamp

(Zdroj: vlastní)

Popis aktivity

- Způsob tvorby: v textovém editoru (*Microsoft Word*) k přeepsanému textu zvoleny rozdílné barvy pro pozadí oddělující odstavce, hlavní myšlenky, následně všechna slova kromě klíčových označena stejnou barvou jako pozadí, žáci postupným označováním a přebarvováním slov zpět na černo odhalují skrytá slova
- Doporučený ročník: 5. ročník
- Učivo: tematický blok *Places*, slovní zásoba *Our house*
- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - Kompetence komunikativní (rozumí různým typům textů a obrazovým záznamům, formuluje a vyjadřuje své myšlenky)
 - Kompetence k učení (uvádí věci do souvislostí, samostatně pozoruje a experimentuje)
 - Kompetence pracovní (dodržuje zásady práce s nástroji, respektuje vymezená pravidla)
- Očekávané jazykové výstupy:
 - CJ-5-3-01 vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
 - CJ-5-3-02 rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- Didaktická funkce ICT:
 - ICT jako extenze (demonstrační prostředek) – rozšiřuje smyslové vnímání (zrakové), poutá pozornost
- Klíčové jazykové výrazy:
 - What does this word mean? How can we say it in Czech?
 - Try to guess what's next to this word / what room it is ...

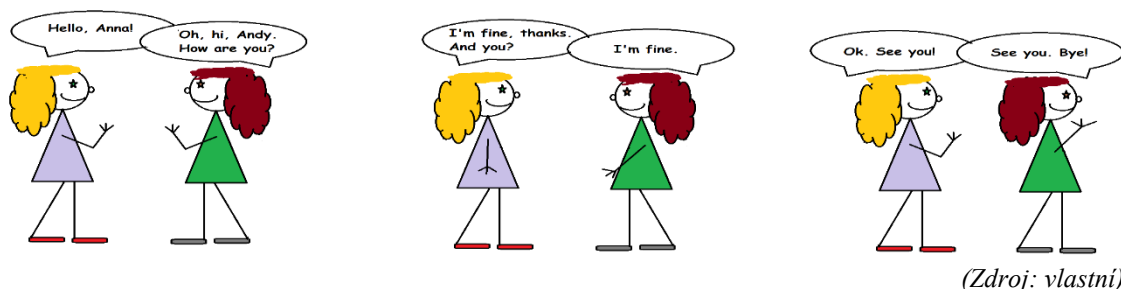
- Can you show me next word, please?
- Can I guess? This is...
- Vocabulary places, rooms, furniture
- Organizace výuky:
 - 1 zařízení (PC, projektor, interaktivní tabule) – učitel sám odkrývá jednotlivá slova, pokládá otázky, povzbuzuje žáky k hádání, případně žáci sami mohou zařízení ovládat a odkrývat zvolená slova, následně společně zakreslují do plánu jednotlivé předměty
 - 2 a více zařízení na skupinu – žáci rozdělení do skupin dle počtu zařízení a každá skupina řeší pouze část textu, následně si informace slovně předají a společně zakreslují do plánu jednotlivé předměty, zde je nutné dbát na poctivost žáků (aby se nepokoušeli odkrýt celý text najednou)
- Alternativní možnosti využití:
 - Rozvoj kreativního psaní – v textu ponechána pouze uvádějící slova a žák dle vlastní fantazie text dotváří, závěrem se porovná s originální verzí, lze aplikovat u textů s příběhem
 - práce se slovní zásobou – lze použít na jakýkoliv delší text, kde žáci mohou mít problém s porozuměním

3.2.7 Vlastní komiks

Tato aktivita se dá využít již od počátku výuky jazyka, stejně jako na druhém stupni. Míra složitosti a inovace vlastního příběhu závisí zcela na žácích, jedinou podmínkou při tvorbě vlastního příběhu je dodržení zadaného tématu. Z jazykového hlediska tato aktivita napomáhá upevnění slovní zásoby, správného pravopisu a dopomáhá pamětnímu osvojení role. V pozdějších ročnících pak také rozvíjí kreativní myšlení a je cílena na schopnost vlastního tvůrčího psaní. Na prvním stupni ji lze použít na základní komunikační situace, jako je seznámení se, představení nebo pozdravy. Žáci sami vytvářejí své postavy a přepisují si svůj text. Oproti klasickému kreslení a psaní má technologická podoba této aktivity svou značnou výhodu v jednoduchosti a v možnosti každý krok vrátit zpět. I žáci, kteří mají obtíže s kreslením či psaním, se při tomto druhu tvorby mohou realizovat. Tato aktivita se nejlépe vytváří v grafickém programu (*Malování*), ale lze její obdobu vytvořit téměř v kterémkoliv programu s kreslicími nástroji. Technickou práci s kreslením lze žákům usnadnit nabídkou připravených postav a komiksových bublin, žáci už pak jen kopírují a skládají postavy vedle sebe a mohou

se lépe soustředit na tvoření textu. Také lze komiks obohatit o nahrané fotografie samotných žáků nebo například jejich domácích mazlíčků.

Obrázek 14 - Ukázka aktivity vlastního komiksu

Popis aktivity

- Způsob tvorby: grafický program (*Malování*) – žáci vytváří vlastní postavy, včetně snahy napodobit pohyb, a píšou vlastní slova na základě zadání, respektive osnovy
- Doporučený ročník: 3. – 5. ročník
- Učivo: základní komunikační fráze, pozdravy
- Všeobecně vzdělávací cíle:
 - o Kompetence komunikativní (formuluje a vyjadřuje své myšlenky, užívá informačních a komunikačních prostředků ke svému rozvoji)
 - o Kompetence pracovní (používá bezpečně a účinně nástroje)
- Očekávané jazykové výstupy:
 - o CJ-5-4-01 napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
 - o CJ-5-2-01 se zapojí do jednoduchých rozhovorů
- Didaktická funkce ICT:
 - o ICT jako pracovní nástroj – vlastní tvorba a IT prezentace
- Klíčové jazykové výrazy:
 - o Greetings – Hello, Hi, See you, Bye
- Organizace výuky:
 - o 1 zařízení na každého žáka (nebo na dvojici) – žáci pracují společně s partnerem a vytváří svůj komiks, o práci se střídají, závěrem scénku přehrají
- Alternativní možnosti využití:
 - o Rozvoj kreativního psaní – nabídnout žákům pouze začátek příběhu a zbytek žáci dotváří sami
 - o Libovolná scénka sloužící k následné dramatizaci

3.3 Výzkumné šetření

Tato kapitola představuje informace získané na základě provedeného výzkumného šetření zabývajícího se problematikou využití ICT ve výuce cizího jazyka na prvním stupni základní školy. Pro výzkumné šetření byla použita forma řízeného rozhovoru, jako jedna ze základních metod kvalitativního výzkumu (Hendl, 2005, str. 50). kvalitativní výzkum byl zvolen vzhledem k tématu šetření, neboť jeho cílem není shromáždit statistická data a vytvářet závěry, ale porozumět situaci a kontextu užívání ICT ve výuce. Pro toto šetření byly provedeny rozhovory s vyučujícími na 20. základní škole v Plzni, kteří vyučují anglický jazyk na prvním stupni. Celkem bylo provedeno sedm rozhovorů, kdy každý dotazovaný byl seznámen s formou rozhovoru, s pořízením jeho audionahrávky a použitím pouze pro účely této diplomové práce. Zároveň byl každý dotazovaný ujistěn, že informace získané z rozhovoru budou uveřejněny pouze v této práci a to anonymně.

Cílem tohoto výzkumného šetření bylo zjistit, zda vyučující anglického jazyka na prvním stupni využívají pro svoji práci technologie a pokud ano, za jakým účelem. Na základě informací získaných z teoretické části této práce se rozhovor dále zaměřil na názor dotazovaných na plánovanou změnu v RVP cílenou na povinné začlenění ICT do výuky. A na základě zpracování aktivit v praktické části se dále rozhovor soustředil na názor vyučujících, zda by ve své praxi takové aktivity využili nebo by raději tyto aktivity vytvářeli sami na základě absolvování některého z nabídky školení.

3.3.1 Popis prostředí

Výzkum byl proveden na 20. základní škole v Plzni, kde v současnosti je vzděláváno celkem 255 žáků na prvním stupni a 249 žáků na druhém stupni. Z celkového počtu 38 pedagogů působících na této škole mají tři aprobaci na anglický jazyk pro druhý stupeň a další čtyři pedagogové s aprobací pro první stupeň vyučují anglický jazyk na prvním stupni. Výuka je v současném školním roce realizována v devíti ročnících vždy po dvou třídách v počtu 25–30 žáků ve třídě. Každá kmenová třída na škole je vybavena stolním počítačem a interaktivní tabulí. Dále má škola k dispozici odborné učebny, a to pro výuku technických prací (školní dílna), výuky pracovních činností (cvičná kuchyně), výuku informatiky (celkem tři informatické učebny s 12–16 zařízeními) a jazykovou učebnu. Jazyková učebna je také vybavena interaktivní tabulí a sadou vestavěných reproduktorů. Specializovaná jazyková učebna s počítači, sluchátky a ovládacím pultem je plánována do rozšiřující půdní vestavby, jejíž stavba by měla být zahájena v letních

měsících roku 2019. Výuka na této škole probíhá dle platného školního vzdělávacího plánu volně dostupného na stránkách školy a dle programu *Škola JiStoty* (jazyk, informatika a sport). Anglický jazyk je na této škole vyučován již od prvního ročníku v dotaci jedné hodiny týdně a to jako volitelný rozšiřující předmět. Od třetího do pátého ročníku je jazyk dotován dle RVP standartními třemi hodinami týdně. Každá třída je na výuku jazyka dělena na dvě skupiny, výuka je tak realizovaná v počtu 12 – 15 žáků ve skupině.

3.3.2 Struktura rozhovoru

Rozhovory pro toto šetření byly provedené s vyučujícími anglického jazyka, kteří v současnosti vyučují alespoň jednu hodinu anglického jazyka na prvním stupni. Celkem tak bylo provedeno sedm rozhovorů. Pro rozhovor bylo připraveno sedm základních otázek, které se dle průběhu rozhovoru volně dále rozšiřovaly. Cílem těchto otázek bylo zjistit názor vyučujících na technologie ve výuce, zda je používají a za jakým účelem. Také bylo cílem zjistit, zda by hotové praktické aktivity (navržené v praktické části této práce) měly uplatnění v jejich výuce. Předem navržené otázky zněly takto:

1. Prosím, uveďte délku Vaší pedagogické praxe.
2. Co si představujete pod pojmem ICT?
3. Využíváte v hodině anglického jazyka technologie a pokud ano, jaké a jak často?
4. Z jakého důvodu technologie ve výuce využíváte? Za jakým účelem?
5. Myslíte si, že technologie mají svoji vlastní didaktickou funkci a zda mohou poskytnout něco navíc oproti klasickým metodám výuky bez jejich použití?
6. V současnosti se plánuje nová revize RVP, která by měla začlenit povinnost vzdělávat k digitální gramotnosti v každém předmětu. To znamená, že učitelé budou mít povinnost ICT používat ve svých hodinách a vést žáky k rozvoji práce s technologiemi a informační gramotnosti. Jaký je na tuto plánovanou změnu Váš názor?
7. Uvítal/a byste pro svoji praxi připravené hotové materiály využívající ICT nebo byste raději absolvoval/a školení, které by Vám poskytlo dovednosti pro jejich tvorbu?

První otázka sloužila pro poskytnutí základní informace, nakolik se dotazovaný věnuje pedagogické činnosti. Z mého pohledu je toto zásadní pro posouzení následujících otázek, nejen z pohledu věku dotazovaného, ale také vzhledem ke zkušenostem, které

délkou svojí praxe získal. Druhá otázka sloužila k obecnému uvedení do tématu a ke zjištění, zda si je dotazovaný vědom, co vše lze zahrnout pod pojem ICT. Tato otázka měla za cíl ujasnit rozsah technologií, které jsou na škole dostupné a které může pedagog využívat. Třetí otázka směřovala ke zjištění, zda vůbec a jak často dotazovaný technologie ve výuce užívá. Následná čtvrtá a pátá otázka zajímavější se o názor na didaktickou funkci technologií směřovala ke zjištění, zda dotazovaný začleňuje ICT vědomě do výuky a zda technologie považuje za důležitou součást výuky nebo pouze jako doplňující nástroj, bez didaktické funkce. Šestá otázka zajímavější se o názor na plánovanou změnu v RVP se snažila zjistit postoj dotazovaného k možnosti nové povinnosti technologie využívat a jakým způsobem by s touto informací pracoval. Tato otázka byla z hlediska dalšího rozvoje využívání ICT ve výuce z mého pohledu zásadní. Poslední plánovaná otázka rozhovoru směřovala k možnosti využití zpracovaných aktivit v této práci ve výuce dotazovaných a zda by pro svoji praxi upřednostnily takto zpracované hotové aktivity nebo by raději sami takové aktivity tvořili. Tato otázka měla přivést k závěru, zda by praktická část této práce mohla mít své uplatnění pro další pedagogy. Realizované rozhovory byly nahrány a následně analyzovány. Každý dotazovaný byl v úvodu rozhovoru požádán o souhlas s použitím získaných informací pro účely této práce (viz. příloha č. 9 - Otázky řízeného rozhovoru pro výzkumné šetření).

3.3.3 Výsledky výzkumu

První otázka výzkumu zjišťovala celkovou délku pedagogické praxe dotazovaných. Mezi dotazovanými se nacházejí pedagogové s velmi krátkou dobou působnosti v praxi, a naopak i pedagogové věnující se této činnosti celý svůj život. Nejkratší zjištěná délka pedagogické praxe činí dva roky, nejdelší pak třicet let. I přes tyto značné věkové rozdíly ale všichni dotazovaní na třetí otázku směřující ke zjištění, zda technologie využívají v hodině jazyka, odpověděli kladně. Tedy u všech sedmi dotazovaných mohl proběhnout rozhovor v plném plánovaném rozsahu.

Druhá otázka směřující k obecnému uvedení do tématu zjišťovala, co vše si dotazovaní představují pod pojmem ICT. Zde téměř všichni dotazovaní odpovídali pomocí vyjmenování všech forem technologií, které znají anebo využívají. Zazněly zde počítače, interaktivní tabule, telefony, softwary a aplikace. Jen jeden z dotazovaných při výčtu zařízení zahrnul i periferní nástroje, jako jsou tiskárny nebo skenery. Jeden z dotazovaných (dotazovaný č. 5) tuto otázku pojal jiným způsobem, kdy zaznělo „*asi nemá smysl vyjmenovávat jaká všechna technika sem patří. To si každý umí představit.*“

Ale pro mne tato zkratka je synonymem pro rychlé zpracování a předávání informací“. Tato odpověď poskytla zajímavé zjištění, že pojem ICT může pro někoho získat takovýto význam. Z mého pohledu tak dochází k posunu od vnímání jednotlivých zařízení bez účelu k uvědomění funkce, kterou poskytují.

Třetí otázka zajímavější se o využití technologie se rozšiřovala o dotaz, jak často do hodin výuky jazyka dotazovaní technologie začleňují. Zde z počátku všichni dotazovaní odpovídali shodně, že téměř v každé hodině jazyka. Toto je dle mého názoru zapříčiněno tím, že ve všech třídách školy je k dispozici interaktivní tabule a vyučující ji používají pro zápis poznámek namísto klasické křídové. Dále se většina dotazovaných shodla, že ve výuce jazyka užívají technologii pro poslech nahrávek a shlédnutí různých videí. Tato otázka byla následně u většiny dotazovaných rozšířena, nakolik technologie využívají interaktivní formou. Tedy formou, kdy žáci sami technologii ovládají. Na tuto rozšiřující otázku se již četnost využití velmi snížila. Z původního vyjádření, že technologie využívají každou hodinu, se četnost snížila na v průměru jednou za dva týdny až jednou za měsíc. Tedy při běžné časové dotaci anglického jazyka tři vyučovací hodiny týdně získáváme četnost využití technologie jednou za šest až dvanáct hodin výuky. Dotazovaný č. 3 toto objasňoval absencí technologie na škole, kdy je velmi složité získat přístup do počítačové učebny a že nejsou k dispozici dotyková přenosná zařízení v počtu na každého žáka. Další dva dotazovaní toto zdůvodnili svojí vlastní mírou schopnosti se zařízením pracovat anebo nedostatkem nápadů pro takovéto aktivity. Pouze dva vyučující hned zpočátku uvedli využívání interaktivních cvičení (například elektronické *flashcards*) ve své výuce.

Čtvrtá otázka se zaměřovala na důvod, proč dotazovaní technologii do své výuky začleňují. Zde čtyři z dotazovaných uvedli, že hlavním důvodem je možnost vizualizace a lepší názornosti. Dále často zazníval argument, že obzvláště v jazyce je velkou výhodou možnost poslechů autentických nahrávek a zhlédnutí aktuálních videí k tématu. Například dotazovaný č. 6 sdělil, že si již výuku jazyka nedovede představit bez využití technologie: „*Úžasná názornost, propojení všech dovedností – poslech, mluvení, čtení – do jednoho. To si nedovedu představit jen při práci s klasickou učebnicí anebo pracovním sešitem“.* Naopak ale také jeden z dotazovaných uvedl, že technologie využívá pouze pro zpestření výuky, pokud zbyde čas na konci hodiny. Tedy že pro něj technologie nemají žádný vlastní význam.

Otázka pátá se snažila zjistit, zda dotazovaní berou v potaz didaktické funkce ICT nástrojů a jakým způsobem jejich funkce přirovnají k funkcím ostatních metod výuky. Tato otázka byla záměrně položena takovým způsobem, aby dotazovaní mohli možné funkce porovnat. Nebylo cílem této otázky dotazované nutit přemýšlet nad možnými didaktickými funkcemi a začít je vyjmenovávat. Tímto způsobem bylo zjištěno několik rozdílných názorů. Jedním z krajních názorů bylo, že ICT nemohou poskytnout žádnou didaktickou funkci navíc a že jsou vhodné pouze pro zpestření. Mírnější formou pak byl názor, že vlastní zvláštní didaktickou funkci ICT neposkytují, ale zcela určitě poskytují podporu ostatním formám výuky. Další názor zněl, že ICT nástroje nemají žádnou didaktickou funkci navíc oproti běžným metodám, ale že jsou rovnocenné s ostatními, tedy že poskytují všechny didaktické funkce. Rozdílný názor zastává dotazovaný č. 6, a to takový, že technologie zcela určitě poskytují rozšíření ve výuce, které standartní metody nemohou zastoupit: *„Technologie určitě poskytují rozšíření do výuky. Jestli cvičení v učebnici má rozvíjet schopnost psaní, tak v propojení například s interaktivní tabulí se z toho rázem stane multimediální nástroj, kde si rovnou procvičíme správnou výslovnost, zkontrolujeme si společně pravopis.“*

Šestá otázka zjišťovala, jakým způsobem dotazovaní vnímají plánovou změnu RVP, kdy bude jejich povinností začleňovat ICT do výuky a vzdělávat žáky nejen ve svém předmětu ale i k digitální gramotnosti. Zde se již tolik názory dotazovaných nelišili. Kromě jednoho dotazovaného se všichni shodli, že s takovou změnou souhlasí a že v dnešní době je to nezbytné. Dotazovaný č. 6 vyjádřil i svůj údiv, proč taková změna již dávno neproběhla: *„Už jsem o téhle plánované revizi něco četla a popravdě jsem se divila, proč to trvalo tak dlouho. Ale asi za to může obecně náš stát, tady všechno trvá neskutečně dlouho.“* Naopak dotazovaný č. 7 takovou změnu nechce a nesouhlasí s ní: *„To není moc dobrá zpráva. Těch změn už tady bylo hrozně a nepřijde mi, že by vedly k lepšímu.“* Z odpovědí ostatních dotazovaných lze dále vyjádřit souhrnný názor, že k takové změně je v zásadě nutné primárně proškolit pedagogy. Někteří z nich uvedli, že oni sami si nejsou zcela jistí ve své schopnosti užívat ICT nástroje, a tedy že si nedovedou představit, že by k informatické a technické gramotnosti měli vést své žáky.

Poslední, sedmá otázka, zjišťovala, zda by bylo pro dotazované přínosné, pokud by jim byly poskytnuty hotové materiály využívající ICT anebo by raději absolvovali školení a tyto materiály se naučili sami tvořit. Otázka se tak pokusila zjistit, zda by praktická část této práce měla svůj přínos mezi dalšími pedagogy. Zde se téměř všichni

dotazovaní shodli, že poskytnutí hotových zpracovaných interaktivních aktivit by pro ně bylo přínosné a že by je využívali. Co se týče otázky možnosti školení a naučit se aktivitu sám zpracovávat již dotazovaní jednotní nebyli. Například dotazovaný č. 2 uvedl, že při užívání takto poskytnutých aktivit se sám učí s těmito aktivitami pracovat a tím se postupně dostane i do fáze, kdy je začne sám tvořit. Ale že jen těžko si představí další hodiny strávené učením se něčeho nového. Podobný názor zastává i dotazovaný č. 7, který vyjádřil naprostý nesouhlas s absolvováním dalšího školení. Naopak zcela rozdílný názor zastává dotazovaný č. 6, který považuje jakákoliv školení i hotové aktivity za zbytečné: „*Já si nemyslím, že by bylo vůbec nutné nějakým způsobem učitele víc připravovat. Vždyť v dnešní době to už snad používáme všichni, děti s tím pracují na denní bázi, tak mi přijde zbytečné ještě utrácet peníze za školení anebo za hotové materiály*“. Další jiný náhled na věc poskytl dotazovaný č. 5, který zastává názor, že dále se vzdělávat je povinnost každého pedagoga, a tedy že školení k využívání ICT do výuky by byla přínosná.

Závěrem lze říci, že na 20. základní škole pedagogové technologie do výuky jazyka začleňují a jsou si vědomi jejich přínosu do výuky. Tedy z pohledu této práce, která se snaží nastínit efektivitu využívání ICT ve výuce, byl tento výzkum pozitivním přínosem. Dále lze na základě provedeného výzkumu říci, že zhotovené aktivity by byly pro pedagogy přínosem, a tedy že praktická část této práce by měla své uplatnění v praxi. Stejně tak ale výzkum poukázal na jisté nedostatky, které jsou s využitím ICT a s jejich dalším začleňováním do výuky spojeny. Prvním z nich je nedostatečná zkušenost pedagogů v ovládnutí technologií a v dovednosti vytvářet aktivity s těmito nástroji. Jako další problém se pak jeví jistá neochota se dále vzdělávat a naučit se s těmito nástroji pracovat. Toto zjištění tak podporuje informace uvedené v teoretické části této práce, kdy právě neochota nebo neschopnost ICT využívat je jedním ze základních problémů v implementaci ICT do výuky. Právě i z tohoto důvodu by mohla být tato práce přínosem pro lepší informovanost pedagogů v problematice ICT a poukázání na nutnost jejího začlenění do výuky.

4 Závěr

Cílem této práce bylo nastínit problematiku implementace ICT do vzdělání a předložit návrhy jejich využití ve výuce cizího jazyka na prvním stupni. Práce předložila možné způsoby, jakými lze technologie ve výuce jazyka využít, tak aby nedocházelo k narušení běžné výuky, ale právě naopak, aby technologie napomohly k dosažení vzdělávacích cílů a vedly k efektivnější práci učitele. Práce vycházela ze studia odborné literatury, která sloužila jako základ pro teoretickou část. Praktická část práce vycházela z mé vlastní šestileté praxe na základní škole. Všechny předložené aktivity s využitím ICT byly reálně vyzkoušeny v praxi.

Teoretická část této práce se zabývala vymezením pojmu ICT, významem této zkratky a předložila různé náhledy na její obsah. Dále se práce zabývala ICT nástroji využitelnými ve výuce, poskytla přehled různých typů gramotností souvisejících s využíváním technologií a popsala základní didaktické funkce ICT nástrojů. V další části teoretické části se práce zabývala koncepty implementace ICT do vzdělávání, a to z pohledu historie, současné platné legislativy i možné budoucnosti. Práce také předložila výčet ICT nástrojů použitelných ve výuce na prvním stupni základní školy a nastínila možné výhody a nevýhody spojené s jejich využitím. Zásadní podkapitola teoretické části práce se věnovala využití ICT nástrojů ve výuce jazyka a popsala řečové dovednosti, které těmito nástroji mohou být rozvíjeny a jakým způsobem. Pro teoretickou část byly použity české a cizojazyčné zdroje, kdy zejména pro poslední část věnující se využití technologie ve výuce jazyka byly cizojazyčné zdroje zásadní. Cílem této části bylo poskytnout teoretický základ pro praktickou část, tak aby bylo možné použité ICT nástroje okomentovat z pohledu jejich míry využitelnosti ve výuce.

V praktické části tato práce představila celkem deset různých typů aktivit do hodin výuky cizího jazyka na prvním stupni s využitím ICT. Celkem tři aktivity byly představeny v rámci kompletního plánu vyučovací jednotky a v přílohách této práce k nim byly uvedeny všechny potřebné obrazové pomůcky. Tyto aktivity byly zrealizovány v praxi a následně reflektovány z pohledu dosažení výukových cílů a míry efektivity využitých ICT nástrojů. Další sedm aktivit tato práce představila samostatně, bez začlenění do hodin. Práce se tak snažila poukázat na jejich variabilitu použití a nelimitovat je jedním způsobem realizace. Cílem této praktické části bylo předvést konkrétní typy ICT nástrojů a jejich práci s nimi tak, aby mohly sloužit jako možná opora dalším pedagogům zabývajícím se touto oblastí.

Poslední část této práce předložila výsledky výzkumného šetření provedeného mezi pedagogy na 20. základní škole v Plzni. Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, zda dotazovaní pedagogové využívají technologie ve výuce jazyka na prvním stupni a pokud ano, pak za jakým účelem. Výzkum dále zjišťoval názor dotazovaných na didaktické funkce ICT, jakým způsobem by reagovali na nutnost jejich začlenění do výuky a zda by využili zpracované interaktivní materiály. V tomto výzkumu bylo zjištěno, že všichni dotazovaní technologie do výuky jazyka na prvním stupni začleňují, ale jen někteří z nich si je sami vytvářejí a uvědomují si jejich didaktickou funkci. Většina dotazovaných pak uvedla, že poskytnutí připravených hotových materiálů do výuky by pro ně bylo vhodné a přínosné. Podpořil se tak plánovaný záměr této práce, kdy by mohla sloužit jako možná podpora pro další pedagogy.

Závěrem lze říci, že tato práce splnila cíl na ni kladený. Teoretická část dostatečně komentuje ICT jako celek, její historický vývoj, současnou problematiku v její implementaci a popisuje didaktické funkce ICT a jejich schopnost dopomoci naplnění všeobecně vzdělávacích cílů. V praktické části pak práce představuje deset základních typů aktivit využívajících ICT, jejich možné použití v hodině jazyka na prvním stupni a očekávané cíle, k jejichž dosažení má napomoci. Všechny tyto aktivity vycházejí z vlastních praktických zkušeností, a tedy mohou sloužit jako názorný příklad implementace ICT do výuky jazyka. Výzkumné šetření provedené na závěr práce svými výsledky téměř zcela podpořilo jak teoretickou, tak i praktickou část práce.

V době, kdy jsou technologie neodmyslitelnou součástí života každého jedince, nezávisle na věku či vzdělání, je nezbytně nutné jejich roli využívat i ve vzdělávacím procesu. Dodnes velmi časté pasivní využívání je však nutné neustále rozšiřovat, je potřeba pokusit se stát se aktivním tvůrcem, nebát se experimentovat a zkoušet nacházet nové a nové možnosti jejich využití. Pedagog je zásadní součástí nejen vzdělávacího procesu, ale velkou měrou působí na celkový rozvoj žáka a utváří jeho budoucí návyky a postoje. Stejně tak technologie se stávají hlavním hybatelem dnešní společnosti. Z mého pohledu je tedy nezbytné rozšiřovat digitální gramotnost učitele tak, abychom ji byli schopni předat žákům a dopomohli tak k jejich úspěšnému vzdělávání nejen v jazyce, ale i v realizaci v životě.

5 Summary

The aim of this thesis is to outline the issue of ICT implementation in education and to present proposals for their use in language teaching at primary school. The thesis presents possible ways in which technologies can be used in language teaching, not to disturb normal teaching, but on the contrary, to help to achieve educational goals and lead to more effective work of teachers. The thesis is based on the study of professional literature, which serves as the basis for the theoretical part. The practical part of my thesis is based on my own six-year practice at an elementary school where I teach English and Computer Science. All the ICT activities submitted were actually tested in practice, so this thesis presents them as fully applicable to teaching.

The theoretical part of this thesis is divided into four subchapters. The first subchapter deals with the definition of ICT. Here is the meaning of this abbreviation and various views on its contents. Furthermore, the first subchapter deals with the list of ICT tools usable in teaching, describes the types of literacy related to the use of technology and in the end this subchapter outlines the didactic functions of ICT tools. The second subchapter deals with the forms of ICT integration into education. The first part describes the historical concepts of ICT implementation in education in general, then this subchapter deals with the history of the use of ICT in education in the Czech lands, as well as the issue of ICT in the 21st century. In the end, this subchapter looks into the position of technologies in the current valid education legislation and outlines its possible future development. The third subchapter deals with the use of ICT specifically at the primary school, from the perspective of possible weaknesses in the effort to implement them. On the other hand, it outlines the benefits that their integration brings. The last but crucial subchapter of this thesis deals with the use of technology in language teaching at primary school. This key sub-chapter presents the individual ICT tools categorized according to the language skills they should develop. There are specific activities that can be used for this development. The entire theoretical part is fully based on the study of professional literature and all mentioned sources are cited accordingly. The main sources of the first three subchapters are Czech publications, which sufficiently and appropriately present the issue. The fourth subchapter is primarily based on English sources, as the issue of language teaching at primary school using ICT tools is very little represented in Czech literature. The aim of this theoretical part is to provide sufficient theoretical background for the practical part, so that the individually presented activities

and ICT in them are justifiable from the point of view of their didactic function and role in achieving general educational and language goals.

The practical part presents a total of ten different types of activities in lessons of language teaching at the primary school using ICT. The first three activities are presented as a part of a complete unit lesson plan along with all the essentials such as expected language outcomes, general learning objectives, key language expressions, year and time of implementation. Subsequently, each lesson plan prepared in this way is reflected from the point of view of achieving the goals of the lesson and the efficiency incorporated by ICT. In the appendix to this work there are printable versions of these three lesson plans with time subsidies and all visual aids. Another seven activities are handled separately, without inclusion in a specific lesson. The work tries to point out their variability of use and not to limit them by one way of realization. These seven activities are also always described in terms of targeted language skills and general educational goals. All pictorial supplements in this part of my work are my own creation and all these activities are based on my own language teaching practice at a primary school. If one of the activities is inspired by another source, this is always stated in the initial activity description. The aim of this practical part is to show specific types of ICT tools, work with them and provide a possible support for other teachers dealing with this issue.

The last part of this thesis deals with the research carried out among teachers at the 20th elementary school in Pilsen. The aim of this research is to find out if the interviewed teachers use technology in language teaching at first level and if so for what purpose. The research also investigates the opinion of the respondents on the didactic functions of ICT, how they would respond to the need to integrate them into teaching and whether they would use the processed interactive materials.

In conclusion this thesis has met the objective imposed on it. The theoretical part sufficiently comments on ICT as a whole, its historical development and describes the didactic functions of ICT. In the practical part, the thesis presents ten basic types of activities using ICT. All these activities are based on their own practical experience and thus can serve as an illustrative example of ICT implementation in language teaching. The research carried out at the end of the work with its results almost fully supported both the theoretical and the practical part of the thesis.

6 Bibliografie

BRDIČKA, Bořivoj. *Informační a komunikační technologie ve škole: pro vedení škol a ICT metodiky*. Výzkumný ústav pedagogický v Praze, c2010. ISBN 978-80-87000-31-1.

DOSTÁL, J. *Moderní vzdělávání: technika a informační technologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 8024429128.

DUDENEY, G., HOCKLY, N. *How to teach English with Technology*. Harlow: Pearson Education Limited, 2007

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-736-7040-2.

CHODĚRA, R. (et al.) *Didaktika cizích jazyků na přelomu staletí: (metadidaktika, humanizace, alternativní metody, počítače)*. 1. vyd. Rudná u Prahy: Editpress, 2001, s. 196. ISBN 80-238-7482-9.

JANÍKOVÁ, Věra. *Výuka cizích jazyků*. Praha: Grada, 2011. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4735-122.

KLEMENT, Milan, Jiří DOSTÁL, Jan KUBRICKÝ a Květoslav BÁRTEK. *ICT nástroje a učitelé: adorace, či rezistence?*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5092-6.

MANĚNOVÁ, M. *Vliv ICT na práci učitele 1. stupně základní škol*. Praha: ExtraSystem, 2012, ISBN 978-80-87570-09-8

MUDRÁK, D. Státní politika rozvoje ICT ve školství ze srovnávacího hlediska. *Pedagogická orientace* 2005, č. 1, s. 10–26. ISSN 1211-4669.

PRŮCHA, J. *Moderní vzdělávací technologie*. Praha: VŠJ. A. Komenského, 2003, ISBN 80-86723-01-1

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-717-8579-2.

RANK, Tom, Chris WARREN a Trevor MILLUM. *Teaching English using ICT: a practical guide for secondary school teachers*. London: Continuum, c2011. ISBN 978-1-4411-1782-3.

RICHARDS, Jack C. *Key issues in language teaching*. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. ISBN 978-1-107-45610-5.

SMITH, P. R. *Computer assisted learning: selected proceedings from the CAL 81 Symposium held on 8-10 April 1981 at the University of Leeds*. New York: Pergamon Press, c1981. ISBN 00-802-8111-7.

TOMLINSON, Brian a Claire WHITTAKER. *Blended Learning in English Language Teaching: Course Design and Implementation*. London: British Council, 2013. ISBN 978-0-86355-706-4.

VANĚČEK, David. *Informační a komunikační technologie ve vzdělávání*. V Praze: České vysoké učení technické, 2008. ISBN 978-80-01-04087-4.

ZOUNEK, J., ŠEĐOVÁ, K. *Učitelé a technologie. Mezi tradičním a moderním pojetím*. Brno: Paido, 2009, ISBN 978-80-7315-187-4

Elektronické zdroje

Learn English Kids. *British Council* [online]. [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <http://learnenglishkids.britishcouncil.org/>

MANN, Bruce. *Wiley Encyclopedia of Computer Science and Engineering* [online]. Hoboken, NJ, USA, 2007 [cit. 2019-03-13]. ISBN 047005011X. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1002/9780470050118.ecse935>

NEUMAJER, Ondřej. *Rizikové i nutné: technologie ve vzdělávání. Řízení školy* [online]. Praha : Wolters Kluwer [cit. 2019-03-16]. ISSN 1214-8679. Dostupné z: <http://ondrej.neumajer.cz/rizikove-i-nutne-technologie-ve-vzdelavani/>

OECD iLibrary: *Learning to Change: ICT in schools* [online]. 2001 [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/education/learning-to-change-ict-in-schools_9789264195714-en#page11

RVP ZV: *Metodický portál RVP* [online]. 2017 [cit. 2019-03-15]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10839>

Stálá mise ČR při OECD v Paříži: Základní informace o OECD [online]. [cit. 2019-03-03]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020. *MŠMT* [online]. 2014 [cit. 2019-03-14]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/strategie-digitalniho-vzdelavani-do-roku-2020>

Škola pro 21. století: Akční plán pro realizaci „Koncepce rozvoje informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání pro období 2009 – 2013“. 2009, usnesení vlády č. 1276/2008. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/ict>

Školní počítačová revoluce?. *Video.aktualne.cz* [online]. 2019 [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/skolni-pocitacova-revoluce-stat-zmeni-vyuku-informatiky-je-n/r~3820e7e838f911e98a200cc47ab5f122/?redirected=1552584733>

TOCHÁČEK, Daniel. *Výzkum STEPS - Study of the impact of Technology in Primary Schools*. *RVP: Metodický portál inspirace a zkušenosti učitelů* [online]. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/Z/8005/VYZKUM-STEPS---STUDY-OF-THE-IMPACT-OF-TECHNOLOGY-IN-PRIMARY-SCHOOLS.html/>

Zdroje použité v praktické části

Have you got a pet?: (song for children). *Youtube* [online]. [cit. 2019-04-07]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=6qh_qTOgkhY

HUTCHINSON, Tom. *Project: 1 učebnice angličtiny*. 3. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2008. ISBN 978-0-19-476414-8.

KRPEJŠOVÁ, Michala. Pets (Project 1, Unit 3). *Quizlet* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://quizlet.com/389018470/pets-project-1-unit-3-flash-cards/>

Robotika ve výuce: Anglický jazyk. *Centrum robotiky* [online]. [cit. 2019-04-14].

SHIPTON, Paul. *Chit Chat 2: Class Book*. Oxford University Press, 2016. ISBN 978-0-19-437835-2.

ŠAŠKOVÁ, Michala. Project 1 (Unit 3). *Quizizz* [online]. [cit. 2019-04-14]. Dostupné z: <https://quizizz.com/admin/quiz/5a132d7c256b861000b1660b/project-1-unit-3>

7 Přílohy

Příloha č. 1 – Příprava hodiny č.1 (tabulka k tisku)

Anglický jazyk 5. ročník Pets – vocabulary			
Cíle:			
<ul style="list-style-type: none"> - žáci si osvojí novou slovní zásobu, správnou výslovnost a grafickou podobu slova - žáci jsou schopni vyjádřit souvislou větou, jaké domácí zvíře mají a vyjádřit totéž o spolužácích - žáci se seznámí s formulací otázky slovesa <i>have got</i> 			
Čas (min)	Aktivita	Jazykové výrazy	Metodické poznámky
0-2	Úvod <ul style="list-style-type: none"> - Pozdrav - Obsah hodiny - Motivace 	<ul style="list-style-type: none"> - Good morning. Is anybody missing? - We'll sing a song, learn new vocabulary, talk with our friends about their pets and finally we'll play the game. - We'll talk about our pets. Do you like animals? Who likes animals? 	<ul style="list-style-type: none"> - Společný pozdrav, administrace - Seznámení s plánem hodiny - Domácí mazlíčci a schopnost o nich mluvit
3-8	Song <ul style="list-style-type: none"> - Poslech a shlédnutí videa - Shrnutí slovíček, kontrolní otázka - Druhý poslech - Zodpovězení otázky 	<ul style="list-style-type: none"> - Here we have a nice video with song about pets. Are you ready to listen? Yes? Listen and watch. - Can you tell me any pets from the song? And how many fish were there in the song? Ok, let's listen again and try to find it out. - Well, do you know the answer? How many fish were there? 	<ul style="list-style-type: none"> - Text písně: Have you got a pet? (2x); Yes, I have. (2x); I've got a dog and a hamster, too; I've got a cat and a parrot, too; I've got a horse and three fish, too; Have you got a pet? - Youtube. Have you got a pet?
9-24	Vocabulary <ul style="list-style-type: none"> - Práce s flashcards (opakování, spelování) - Zápis slov do slovníčku 	<ul style="list-style-type: none"> - Let's look on 13 basic vocabulary and how to write them correctly. - Please, repeat after me. Can you spell it? - Please, write it down in your exercise book for vocabulary. 	<ul style="list-style-type: none"> - a hamster, a rabbit, a rat, a snake, a horse, a guinea pig, a fish (plural: fish), a spider, a budgie, a parrot, a cat, a dog, a snail - quizlet.com/_6fm0km
25-35	Talking <ul style="list-style-type: none"> - průzkum třídy - zápis do pracovního listu - odpovídání otázek - sepsání 5 vět 	<ul style="list-style-type: none"> - We'll talk with our classmates about their pets. - You'll go around the class, talk to everybody in this classroom and fill in this worklist. - Have you got a pet? - Yes, I have. No, I haven't. - What pet have you got? – I've got a cat / a dog. - What pet has Petr got? – Petr has got a cat. - Please open your exercise book for grammar and stick this paper in your exercise book. - Choose five friends and write down what pet she or he has got. Write it down under this worklist. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pracovní list v příloze - Žáci pracují samostatně - Učitel se účastní průzkumu
36-41	Game		- Flashcards v příloze

	<ul style="list-style-type: none"> - Rock-paper-scissors - 2 týmy proti sobě 	<ul style="list-style-type: none"> - Now, we'll play a game Rock-paper-scissors. Please, make two groups. - Rules: - Here you've got six pictures in line on the table. First group stands on the left side, second group stands on the right side of the table. You name these words as quickly as possible and try to reach the end. Both teams start at the same time. When you meet your opponent, you'll play rock-paper-scissors. You win – you can continue the line. You lose – next player in your team need to start from the beginning of the line. First team at the end of the line is the winner. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidla lze vysvětlit česky, nejsnazší pro pochopení je praktická ukázka
42-44	<p>Evaluace</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zhodnocení učitele i žáků 	<ul style="list-style-type: none"> - You worked very well today. I'm really happy. - Please, can you show me what have you learnt today? - I can name pets we've got in our homes. - I can write the vocabulary correctly. - I can say what pet my friend has got at home. - Do you like this lesson? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hodnotící karty v příloze - Žáci ukazují obrázky smajlíků dle svého pocitu
44-45	<p>Závěr</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plán příští hodiny - Rozloučení 	<ul style="list-style-type: none"> - That's all for today. Next lesson we'll learn more about questions and we'll create our own videoclip for a song. - Thank you. Have a nice day. 	
Čas navíc	<p>Song</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opětovný poslech písničky z úvodu hodiny 		<ul style="list-style-type: none"> - Žáci mohou zpívat, tancovat (odreagování)

Příloha č. 2 – Příprava hodiny č.2 (tabulka k tisku)

Anglický jazyk 5. ročník Testování – <i>My School</i> , sloveso <i>have got</i>			
Cíle: - Žáci si ověří své znalosti slovní zásoby <i>My School</i> a slovesa <i>have got</i>			
Čas (min)	Aktivita	Jazykové výrazy	Metodické poznámky
0-2	Úvod - Pozdrav - Obsah hodiny - Motivace	- Good morning. Is anybody missing? - Today, we're going to find out what have you learnt. We're going to move to the IT classroom and you'll take a quiz. The best one will get a nice reward. - We'll revise a bit and then you'll take a quiz. At the end of the lesson, you'll have time to continue your own quiz.	- Společný pozdrav, administrace - Seznámení s plánem hodiny
3-8	Přesun do PC učebny		- Žáci si berou učebnice a hodnotící karty
9-14	Talking - Práce s učebnicí - Práce ve dvojicích	- Sit anywhere you want to. Open your textbook on the page 38. Let's look on the exercise 5. Please, can your read the task? - Now, talk with your partner. Ask five questions each and your partner will answer you.	- Žáci sedí kdekoliv ve volném prostoru učebny
15-35	Testing - Přesun k PC, přihlášení, spuštění testu	- Now, please, move to the computers. Turn it on and log in. Go to this website and write down this game code. Please, write your full name. You've got 20 minutes to take this quiz. And you'll see how good you are after each question. - Are you ready? Yes? Ok, let's start the quiz.	- - <i>Quizizz.com –Project 1 Unit 3</i>
40-43	Assessment - Vyhodnocení testu - Udělení známek	- Who is ready? You can go on to your own quiz and continue in your work. - Ok, everyone has finished the quiz. Let's look how good you are. - The most difficult question for you was... The easiest question ... - Let's look on it. What is the correct answer? - The best one is ..., the second one is ... and third one is Please, give them a clap. You three, come here for your rewards. - Now, your marks. You can see your result in percentage and your mark next to it.	- Žáci po skončení pokračují ve vlastní tvorbě kvízu - Odměny pro tři nejlepší

43-44	<p>Evaluace</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zhodnocení učitele i žáků 	<ul style="list-style-type: none"> - You worked very well today. - Please, prepare your smile cards. Can you show me how do you fell? - I can talk about my timetable. - I can say what subject we've got and say when. - I am happy about my work in this quiz. - Do you like this lesson? 	<ul style="list-style-type: none"> - Hodnotící karty v příloze - Žáci ukazují obrázky smajlíků dle svého pocitu
44-45	<p>Závěr</p> <ul style="list-style-type: none"> - Plán příští hodiny - Rozloučení 	<ul style="list-style-type: none"> - That's all for today. Next lesson we'll learn how to talk about our day and we'll learn how to say the time in English. - Please, turn off the computers. Thank you. Have a nice day. 	
Čas navíc	<p>Vlastní kvízy</p> <ul style="list-style-type: none"> - Žáci samostatně pracují na tvorbě vlastního kvízu 		

Příloha č. 3 – Příprava hodiny č.3 (tabulka k tisku)

Anglický jazyk 4. ročník Our town – giving directions			
Cíle: - Žáci si upevní pokyny k udání směru (<i>turn left/right, go straight</i>)			
Čas (min)	Aktivita	Jazykové výrazy	Metodické poznámky
0-2	Úvod - Pozdrav - Obsah hodiny - Motivace	- Good morning. Who's missing? - Today, we're going to help our little friend Dash in our city. - Dash will show us a new aerobic dance. We will dance with him. And he wants to buy some Christmas presents, but he is lost in our city. We'll help him.	- Společný pozdrav, administrace - Seznámení s plánem hodiny
2-7	Listen and dance - porozumění pokynům - reakce na pokyny	- Say hello to Dash. Dash, say hello! - I've heard you can dance very well. Please, can you show us your dancing? Everybody, please, stand up and look on Dash!	- program pro tanec Dasha (viz příloha) - Go ahead. (2x), Go back. (2x), Go right., Go left. Once again!
7-17	Revising vocabulary - Práce s obrázkovými kartami - Práce skupiny - Práce jednotlivců ze skupiny	- Dash wants to buy some present. Let's build our town! - Please, make two groups. - Please, find the picture with the cinema. - Put the cinema in our town. - It's next to ... / It's opposite the ...	- Žáci sestavují z karet město na koberci - Žáci odpovídají na otázky - Karty s obrázky - <i>café, bookshop, clothes shop, cinema, museum, sports centre, swimming pool, supermarket, toys, hotel</i>
17-37	Giving directions - žáci sdělují pozici místa - žáci udávají směr cesty - žáci programují robota	- But Dash is lost. Please, help him! - He wants to buy some present at the toy shop, clothes shop and supermarket. - And after that, he wants some fun. He wants to see the museum, visit the cinema and go to the swimming pool. - Where is the toy shop? - How can Dash go there? What do you say to Dash? - Now, help him get there. Please, start <i>Blockly</i> .	- Zápis seznamu míst na tabuli - Vyřešení prvního společně
37-42	Summary - Postupné sklizení kartiček	- Please, help me to tidy our classroom. Bring me the hotel, please.	- Žáci postupně přinášejí všechny obrázky
42-44	Evaluaace - Zhodnocení učitele i žáků	- You worked very well today. - Please, prepare your smile cards. Can you show me how do you fell?	- Hodnotící karty v příloze

		<ul style="list-style-type: none"> - I can name places in our town. - I can say where the place is. - I can help someone to go there. - Do you like this lesson? 	- Žáci ukazují obrázky smajlíků dle svého pocitu
44-45	Závěr - Plán příští hodiny - Rozloučení	<ul style="list-style-type: none"> - That's all for today. Next lesson we'll read about famous cities in England and we'll watch a nice video. - Thank you. Goodbye! 	
Čas navíc	Dance - Zopakování tance s Dashem		

Příloha č. 4 – Pracovní list Pets in our Class

Pets in our class

Have you got a pet? Yes, I have.
 No, I haven't.

What pet have you got?
 I've got a cat / a dog

NAME	PET
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	

1 SUPER

2 FINE

3 NORMAL

4 BAD

5 HORRIBLE

Příloha č. 6 – Pets flashcards k tisku

Dostupné ke stažení z webových stránek *Quizlet*, pod názvem *Pets (Project 1, Unit 3)*, autor *Michala Krpejsova*, veřejně dostupné, povoleny další úpravy a použití.

a budgie	 andulka
a cat	 kočka
a dog	 pes
a fish (plural: fish)	 ryba (ryby)
a spider	 pavouk

a hamster

křeček

a horse

kůň

a parrot

papoušek

a rabbit

králík

a guinea pig

morče

a snail

šnek

a snake

had

a rat

krysa

Příloha č. 7 – Test z webové stránky Quizizz.com k tisku

Dostupné z webových stránek *Quizizz.com* pod názvem *Project 1 (Unit 3)*, autor *michalasaskova*, povoleno k dalším úpravám a použití

Quizizz

Project 1 Unit 3

Name : _____

Class : _____

Date : _____

1. Maria Art on Tuesday.
 a) has got b) have got
 c) is got d) got
2. Bill and Gina ICT on Monday.
 a) have got b) has got
 c) is got d) ave got
3. We English on Monday, Wednesday and Friday.
 a) have got b) has got
 c) is got d) got
4. I Maths every day.
 a) have got b) has got
 c) ave got d) as got
5. You PE on Thursday.
 a) have got b) has got
 c) is got d) ave got
6. They double period of Art on Tuesday.
 a) have got b) has got
 c) as got d) ave got
7. I any pet.
 a) haven't got b) hasn't got
 c) havent d) hasnt
8. You a horse.
 a) haven't got b) hasn't got
 c) havn't got d) has't got

9. Peter got a cat.

a) hasn't

b) haven't

c) isn't

d) aren't

10. Jane got a dog.

a) hasn't

b) haven't

c) hasn'

d) have

11. Tom has got on Tuesday.

	Monday	Tuesday	Wednesday
Maria		3 + 6 = 9	
Tom			is, am, are
Bill and Gina	3 + 6 = 9		

a) Geography

b) Maths

c) ICT

d) English

12. Maria has got on Wednesday.

	Monday	Tuesday	Wednesday
Maria		3 + 6 = 9	
Tom			is, am, are
Bill and Gina	3 + 6 = 9		

a) ICT

b) Maths

c) Music

d) PE

13. Tom has got on Monday.

	Monday	Tuesday	Wednesday
Maria		3 + 6 = 9	
Tom			is, am, are
Bill and Gina	3 + 6 = 9		

a) PE

b) Music

c) Maths

d) Geography

14. Bill and Gina have got on Tuesday.

	Monday	Tuesday	Wednesday
Maria		3 + 6 = 9	
Tom			is, am, are
Bill and Gina	3 + 6 = 9		

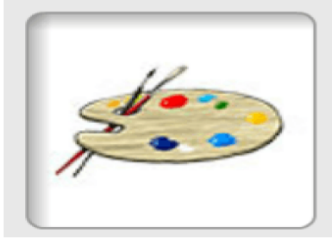
a) Maths

b) ICT

c) English

d) PE

15. What school subject is this?

- a) Art
 c) Geography

- b) Music
 d) Citizenship

16. What school subject is this?

- a) Biology
 c) English

- b) PE
 d) Czech

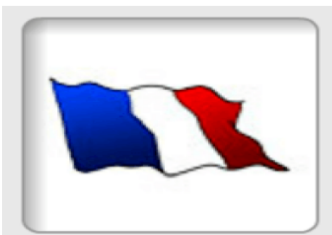
17. What school subject is this?

- a) English
 c) German

- b) French
 d) Czech

18. What school subject is this?

- a) French
 c) Czech

- b) English
 d) Spanish

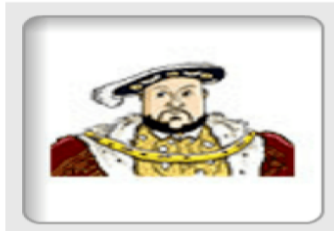
19. What school subject is this?

- a) Geography
 c) PE

- b) Maths
 d) ICT

20. What school subject is this?

- a) History
 c) Music

- b) Maths
 d) PE

21. What school subject is this?

- a) None of these
 c) Maths

- b) Geography
 d) Czech

22. What school subject is this?

- a) ICT
 c) RE

- b) PE
 d) Art

23. What school subject is this?

a) Maths

b) Czech

c) Music

d) PE

24. What school subject is this?

a) None of these

b) Art

c) PE

d) Czech

25.

a) long pencil / short pen

b) long pen / short pencil

26.

a) thick dog / thin cat

b) thin dog / thick cat

27.

a) new MP3 player / old radio

b) big MP3 player / small radio

28.

We've got a _____ and a _____

a) big house / small car

b) small house / big car

29. Choose the correct answers.

a) I've got a present big.

b) She's got six white birds.

c) They've got a nice new house.

d) I've got two cats black.

30. Choose the correct answers.

a) I has got a cat.

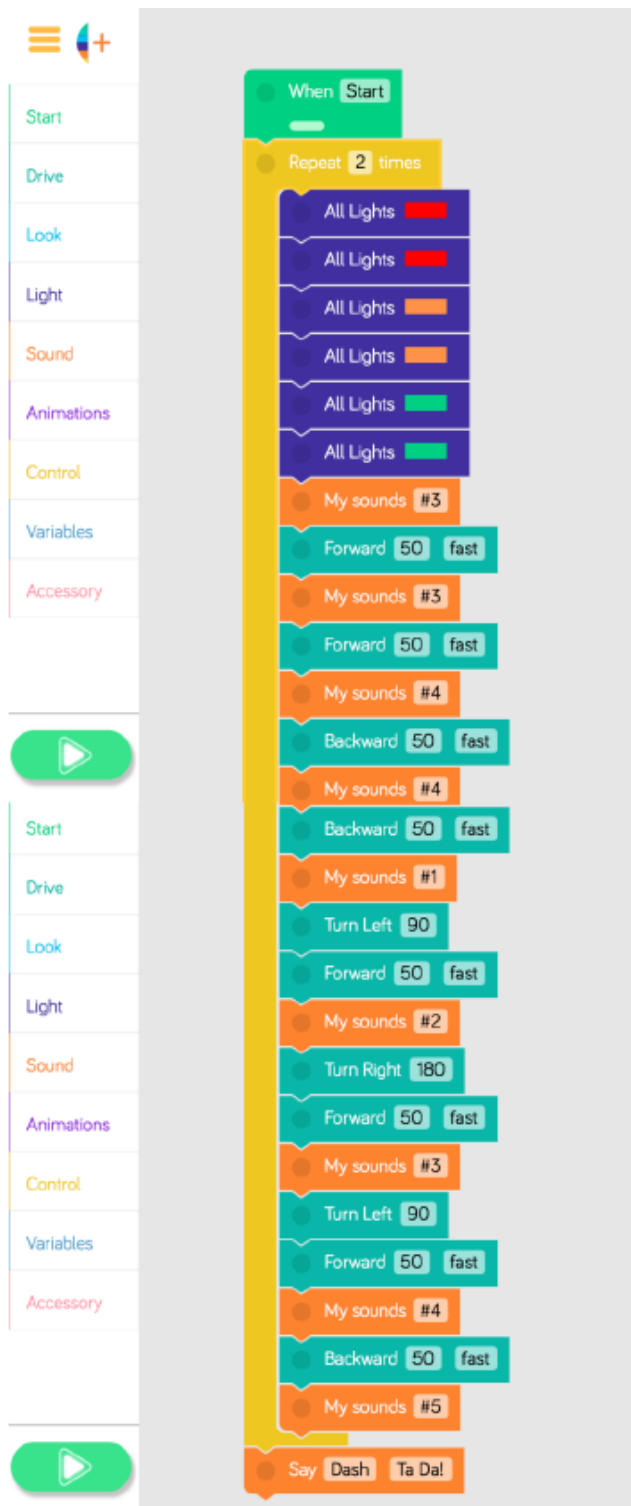
b) You has got a dog.

c) Petr has got a hamster.

d) We have got a snake.

Příloha č. 8 – Náhled programu pro vytvoření tance s robotem

Kompletní popis této aktivity včetně doporučení k její další realizaci je dostupný na webových stránkách *CentrumRobotiky.eu*, v sekci *Robotika ve výuce, Anglický jazyk*, autor aktivity *Michala Krpejšová*, název aktivity *Aerobic s Dashem*

Příloha č. 9 – Otázky řízeného rozhovoru pro výzkumné šetření

1. Souhlasíte s poskytnutím rozhovoru pro potřeby diplomové práce na téma využití ICT ve výuce anglického jazyka na 1. stupni ZŠ, přičemž informace získané z tohoto rozhovoru budou použity pouze a jedině pro potřeby této práce, budou uveřejněny anonymně a tento rozhovor bude nahrán pro jeho další zpracování?
2. Prosím, uveďte délku Vaší pedagogické praxe.
3. Co si představujete pod pojmem ICT?
4. Využíváte v hodině jazyka technologie a pokud ano, jaké a jak často?
5. Z jakého důvodu technologie ve výuce využíváte? Za jakým účelem?
6. V současnosti se plánuje nová revize RVP, která by měla začlenit povinnost vzdělávat k digitální gramotnosti v každém předmětu. To znamená, že učitelé budou mít povinnost ICT používat ve svých hodinách a vést žáky k rozvoji práce s technologiemi a informační gramotnosti. Jaký je na tuto plánovanou změnu Váš názor?
7. Uvítal/a byste pro svoji praxi připravené hotové materiály využívající ICT nebo byste raději absolvoval/a školení, které by Vám poskytlo dovednosti pro jejich tvorbu?